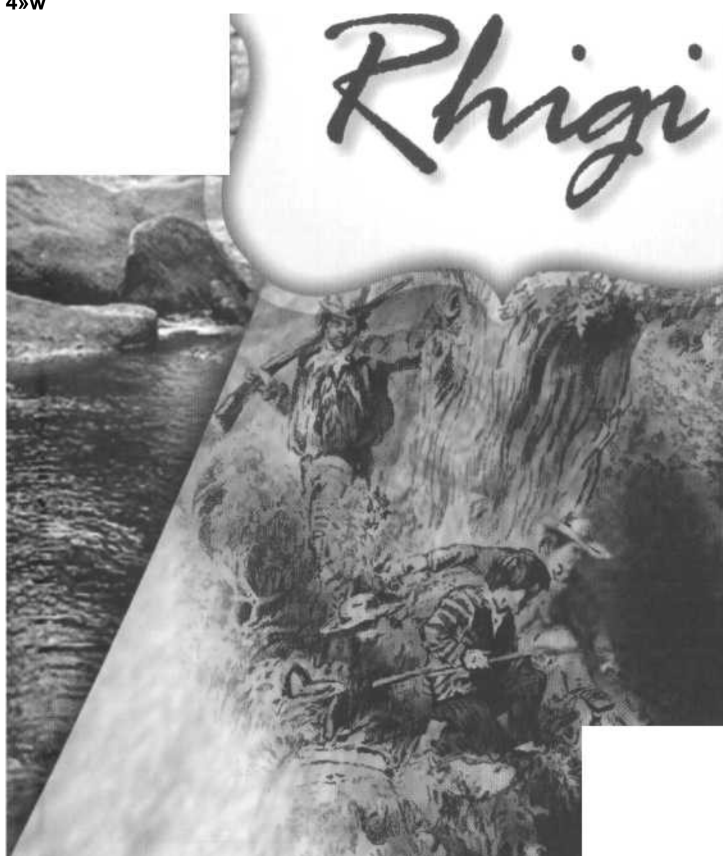
•

DE PE MUNTELE

.....
4»w

C. M. SEDGWICK

BĂIATUL DE Pf

m
UNTELE

BtiIGI

de C. M. SEDGWICK

Colecţia Cărţilor Rare Editura Little Lamb

Băiatul de pe Muntele Rhigi

face parte din

Colecţia Cărţilor Rare

a editurii

Little Lamb

Băiatul de pe **Muntele Rhigi**
titlu original: The Boy ofMount Rhigi

Primul tipar în limba română - Decembrie 2011 Publicată de editura Little Lamb, Suceava

Autor:	C. M. Sedgwick
Traducerea:	Carmen Măriei
Editarea:	Ovidiu Biciuşca
Coperta:	Beniamin Boingeanu

în afară de plăcerea de a pescui în minunatul ţinut împădurit al Munţilor Rhigi, Connecticut, Harry Davis şi Clapham Dunn nu au nimic în comun în ceea ce priveşte creşterea lor. Harry nici nu se poate compara cu existenţa brutală pe care Clapham Dunn o îndură în fiecare zi - existenţă care i-a modelat caracterul şi a dat naştere unei frustrări şi frici chinuitoare în inima lui. Distrus din punct de vedere emoţional şi spiritual, Clapham este atras ca un magnet de dragostea şi bunăvoinţa familiei Davis. Dar într-o zi tristă, el este ameninţat şi împins să facă un lucru inimaginabil... Urmează apoi zile lungi, întunecate şi nefericite. însă, seara vine plânsul iar dimineaţa veselia.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României SEDGWICK, C. M.
Băiatul de pe Muntele Rhigi / C. M. Sedgwick; trad.: Carmen Măriei. - Suceava : Little Lamb, 2011
ISBN 978-606-8111-86-5 I. Măriei, Carmen (trad.) 821.111-31=135.1

Pentru mai multe informaţii despre aceste cărţi
clasice, luaţi legătura cu noi la numărul
0744.544.579
prin e-mail la **contact@littlelamb.ro**
sau scrieţi-ne pe adresa **Editura Little Lamb**
CP. 42, O.P. 6
Suceava, cod 720340
jud. SUCEAVA

PREFAŢĂ

Povestea bietului băiat de pe muntele Rhigi şi a prietenului său, Harry Davis, a fost scrisă ca să trezească în inima tinerilor noştri, care au primit o educaţie aleasă, un sentiment de datorie faţă de cei care sunt mai puţin privilegiaţi; să le arate că cel needucat, neglijat şi aparent vicios are în sufletul lui un sâmbure de bunătate şi că răbdarea, bunătatea şi dragostea noastră va cădea ca o rouă binecuvântată peste el, hrănind ceea ce Dumnezeu a plantat în inima lui.

Adevărul conform căruia siguranţa ţării depinde de virtutea cetăţenilor ei nu poate fi suficient de profund înţeles. Şi nici nu se poate accentua destul de mult faptul că este

de datoria tânărului cât şi a celui în vârstă să pună umărul pentru cauza binelui.
Poate că, după ce vor citi povestea următoare, unii tineri vor înţelege mai bine care sunt adevăratele lor bogăţii; că, deşi nu au nici un ban să ofere, ei deţin comoara de a împărtăşi un exemplu de adevăr, cinste, fidelitate, hărnicie şi de a face acte de încurajare, răbdare şi bunătate. Dacă această istorioară înviorează credinţa celui favorizat în viaţă şi îl salvează din disperare măcar pe unul dintre cei păcătoşi, ea nu a fost scrisă în zadar.
New York, 17 iulie 1848

InTBODUCfBC

Acţiunea povestirii *Băiatul de pe Muntele Rhigi* se desfăşoară în minunatul ţinut împădurit din Massachusetts de Vest, unde doi adolescenţi împărtăşesc pasiunea de a pescui şi a explora. Dar dincolo de aceasta, în ce priveşte educaţia, ei nu au nimic în comun. Harry nici nu se poate compara cu existenţa brutală pe care Clapham Dunn o îndură în fiecare zi - existenţă care i-a modelat caracterul şi a dat naştere unei frustrări şi frici chinuitoare în inima lui.
Distrus din punct de vedere emoţional şi spiritual, Clapham este atras ca un magnet de dragostea şi bunăvoinţa familiei Davis. El tânjeşte să fie ca ei. Bunătatea lor îi uşurează povara şi îi dă speranţă. Dar într-o zi tristă, el este ameninţat şi împins să facă un lucru inimaginabil...
Urmează apoi zile lungi, întunecate şi nefericite. însă, „seara vine plânsul, iar dimineaţa veselia".
Fie ca această poveste sfâşietoare a băiatului de pe Muntele Rhigi să ne ajute să avem milă faţă de cei „ai nimănui" şi de „fraţii neînsemnaţi", care poate că niciodată, în afara timpului pe care-1 petrec cu noi, nu au oportunitatea să vadă o licărire de lumină sau o rază de speranţă. S-ar putea să nu ştim niciodată ce întunecime îi bântuie sau ce temeri îi constrâng, dar cu siguranţă putem fi un balsam vindecător pentru ei (chiar dacă numai pentru o clipă) prin faptul că le oferim din dragostea noastră.
Mark Hamby

capitolul 1

PfISILMILf BĂIEŢILOB

„Atingerea naturii face ca întreaga lume să se înrudească."
DESPRE acea parte din lanţul muntos Tahconnick, numită Rhigi, la vest de Massachusetts, se spune că a fost numită astfel de către emigranţii elveţieni care s-au aşezat aici şi care au venit probabil din vecinătatea Muntelui Rhigi, din Elveţia - una dintre cele mai minunate zone din acea frumoasă ţară. (Există şi alte dovezi asemănătoare precum că elveţienii s-au aşezat în aceste ţinuturi. Numele minunatei cascade, *Bash Bish,* care acum a devenit renumită şi admirată, este o denaturare a unui cuvânt elveţian foarte cunoscut, ce se referea la cascadele elveţiene mai mici. Dragostea emigranţilor pentru ţara lor de baştină este ilustrată de numele pe care aceştia le-au dat ţării adoptive; pelerinii au numit localităţile din Noua Anglie după denumirile din vechiul lor cămin englezesc - Norfolk, Suffolk, Boston, Northampton, Stockbridge ş.a., iar noul englez repetă aceste nume în noul lui cămin din vestul îndepărtat.)
Rhigi îşi merită numele pe care dragii călători i l-au dat după ţinutul-părinte. Asemenea prototipului său, Rhigi este o regiune de dealuri şi văi, râuri şi lacuri. Ţinutul păduros răsună de susurul plăcut al pâraielor care alunecă pe povârnişurile sale, iar câmpiile sunt pline de lacuri mici -oglinzi luminoase ale stelelor - necunoscute de oameni; doar cei pasionaţi de pescuit şi plimbări le mai frecventează.

BĂIATUL DE PE MUNTELE RHIGI

Lângă vârful muntelui se află un furnal, iar în jurul acestuia se ţese un sat cocoţat pe piscuri. Satul este locuit de mineri, foratori şi hoinari („tovarăşi mai neînsemnaţi"), care de obicei sunt atraşi de un astfel de loc. în spatele satului, mai la vale de acesta şi separat de el printr-o mlaştină, se găseşte un lac, de mare preţ pentru pescari, pentru că este un loc excelent de prins bibani, bibani-soare şi ştiuci mici.

Intr-o zi de septembrie, doi băieţi pescuiau împreună pe marginea acestui iaz. Unul era în vârstă de cincisprezece ani. Avea părul şi tenul deschis la culoare. Trăsăturile lui fizice erau chiar nobile, exprimând onestitate, hotărâre şi calmitate. Era slăbuţ şi cam înalt pentru anii lui. Hainele erau simple şi foarte curate, chiar dacă era sâmbăta după-amiază când, de obicei, hainele unui băiat de la ţară deveneau îngrozitor de murdare după o săptămână întreagă de purtat.

Tovarăşul lui era cu un an mai mic decât el şi cu jumătate de cap mai scund. Părea puternic şi agil, cu tendoane şi muşchi bine dezvoltaţi şi lucraţi de cei mai buni agenţi: munca, exerciţiul fizic şi aerul puternic. Pielea era bronzată de soare, de culoare maronie ca de alună, iar părul lui era şuviţat într-o masă de cârlionţi încâlciţi şi închişi la culoare. In spatele bretonului se ascundeau doi ochi agili, ca de vultur. Nasul şi gura erau drăguţe. în partea de jos a feţei se citea o dragoste de voioşie şi de tovărăşie bună, o expresie a umorului şi a bunătăţii, care erau în contrast puternic cu sprâncenele şi cu exteriorizarea unei anxietăţi precaute care-1 făcea să pară mult mai în vârstă. Băieţii stăteau pe un colţ de stâncă sub care apa era adâncă. Un stejar bătrân, distrus de fulger şi înfăşurat de o viţă de vie atârnândă, le ţinea de umbră. In jurul stejarului, pe un versant, se întindea o pădurice deasă prin care o cărare şerpuitoare ducea până la locul unde stăteau băieţii. Era o zi liniştită, noroasă, aşa cum preferă pescarii, iar cei doi aveau un succes rar întâlnit. Băiatul cel scund se descurca mult mai bine decât celălalt, pentru că imediat ce arunca undiţa, aceasta se dădea la fund şi

el o scotea afară cu un biban, cu un biban-soare şi din când în când cu câte o ştiucă.

- Poţi să-mi explici şi mie, Clap, se adresă băiatul către tovarăşul mai scund, de ce tu prinzi mult mai mulţi peşti decât mine? Stau tăcut ca o piatră de mormânt şi arunc undiţa la fel de bine ca tine, dar de jumătate de oră nu a muşcat deloc, iar tu, în timpul ăsta, ai scos zece peşti. Păcat!

-Uite, încă un prietenaş! zise Clapham, fără să răspundă direct la întrebarea amicului său. Niciodată, de când am pescuit de pe mal, n-am prins aşa de mult ca acum. Vezi, Hal, eu ştiu cum să-i alint! Apoi, pescuitul vine de la sine. Aşa spune tata şi îl cred. Peştii ne cunosc. Ştiu că n-are nici un rost să fugă de undiţa noastră.

-Ţi-am făcut-o! exclamă Hal şi îi smunci undiţa. Peştele scapă!

-N-ai nici o şansă, Hal, spuse Clapham, ridicând calm undiţa în care se zbătea un peşte mare. Tu eşti un as în ce priveşte cititul, scrisul şi lucruri de astea, dar la pescuit, scufundări şi vânat nu o să poţi ţine niciodată pasul cu mine. Dar, uită-te puţin! ai o

duzină de peşti acolo — ei!?
- Da, dar ce e aşa mare lucru? Tu ai peste cincizeci.
- Aproape - şi eu valorez de cincizeci de ori mai mult decât tine, la pescuit, Hal. Uite! Uite! Muşcă - prietenul va pleca cu tot cu aţă, cu plută şi toate alea. Ă! Ă! Ai grijă! Ai grijă, Hal. Băieţii s-au aplecat peste mal să vadă o ştiucă ce se juca atent cu momeala lui Clapham. Peştele „ciugulea glorios" dar nu a înghiţit momeala.
- Te *cunoaşte* prea bine, Clap! spuse Hal.
- Totuşi o să prind *şarpele,* murmură Clapham.
în timp ce băieţii erau aşa de captivaţi de pescuit, un bărbat înalt, cu umeri laţi şi bine făcut venea pe cărarea umbroasă din spatele lor, ţinând pe un umăr o legătură de vânat şi pe celălalt o puşcă. Pălăria lui ruptă şi uzată era pleoştită pe ochi. Părul lui, pe jumătate cărunt, pe jumătate încă de culoarea cărbunelui, era drept şi încâlcit, iar el era

mai nebărbierit decât un soldat austriac sau un cerşetor de oraş. Era îmbrăcat cu o cămaşă de slabă calitate, de flanel roşu, fără să aibă nici un fel de vestă sau haină deasupra. Avea pantaloni de stofa, mai murdari şi mai uzaţi decât cămaşa, şi un batic roşu de bumbac înnodat în jurul gâtului său ca de bovină. într-adevăr, el era o persoană neobişnuită pentru regiunea noastră rurală, unde fiecare om îşi permite să se îmbrace cu haine decente.
Bărbatul păşea cu grijă în timp ce se apropia de băieţi. Dar nici nu era necesar, pentru că aceştia erau prea absorbiţi ca să-1 ia în seamă. în ochi i se citea o privire şireată, iar pe buzele sale subţiri şi strânse avea un rânjet răutăcios. Apropiindu-se de Clapham, îi dădu un şut cu piciorul său mare şi desculţ, care îl făcu pe băiat să ajungă în apă. hi timpul acesta, bărbatul strigă:
- Aşa! Ai grijă şi învaţă ca data viitoare să faci ce îţi poruncesc!
Iuţimea şi violenţa loviturii îl lipsi pe Clapham de orice putere de acţiune. De fapt, băiatul fu aşa de surprins încât acum se scufunda fără să reacţioneze deloc. Harry, ţipând la el pe un ton disperat, se aruncă după el şi îl aduse la suprafaţă. Clapham, deşi ştia foarte bine să înoate, îşi pierdu controlul şi se prinse instinctiv de prietenul lui. Ambii băieţii erau în pericolul de a se scufunda.
-E destul de bine pentru ei! spuse acel nemernic brutal, pe jumătate beat. Harry se luptă şi reuşi să menţină ambele capete deasupra apei până când Clapham îşi reveni suficient de mult ca să nu se mai zbată. Apoi Harry îl trase la mal. După câteva minute, Clapham îşi veni în fire, deşi era încă palid ca un mort. Apoi se scutură de apă şi, întorcându-se spre bărbatul care îl privea ca pe un câine ud, spuse:
- Tată, nu a fost corect!
Tatăl râse ca şi cum ar fi nechezat şi plecă.
12
PASIUNILE BĂIEŢILOR
- Ăsta da tată! spuse Clapham, privind în urma lui. îşi încleşta pumnul în vânt şi îşi şterse o lacrimă care, în ciuda greutăţilor cu care era obişnuit, a fost provocată de brutalitatea tatălui său. Am să i-o plătesc atunci când o să fiu mare - am să i-o plătesc!
- O, taci, Clap! E tatăl tău! spuse Harry.
-N-am să tac, Harry. Aşa o să fac. Nu ştii nimic despre el - nici măcar nu ai început să-1 cunoşti. El, tată!... Mă face să alerg toată ziua pentru el până obosesc precum un câine. Mă pune să mint pentru el şi... să fur pentru el. Şi dacă nu îl ascult, atunci

încearcă să mă înece, cum ar fi făcut acum, dacă nu săreai după mine. Cum ai putut, Hal? Nu meritam aşa ceva. Şi, pe lângă asta, nu ştii că dacă încerci să salvezi pe cineva, fie că eşti bărbat sau doar un băiat, te poţi îneca? De ce ai sărit în apă?
- Da, ştiu asta, dar nu puteam să stau liniştit şi să mă uit cum te îneci. Nu aveam altă opţiune.
- Da, n-ai fi putut sta liniştit, fără să faci nimic - nu e genul tău! Nu o să uit niciodată asta - o să vezi! Frazele răspicate ale micului tovarăş erau sumare, dar ochii lui expresivi, obrazul îmbujorat şi buzele tremurânde umpleau cuvintele de înţeles în timp ce continuă:
- Eu nu ştiu atâtea lucruri ca tine, nici pe departe, dar poate va veni o vreme când îţi voi întoarce binele făcut şi ai să vezi că o să fiu gata să te ajut, aşa cum apa e gata să curgă la vale.
-întotdeauna ai fost gata, Clap! Şi acum e la fel. Că veni vorba de apa care curge, ce ai zice dacă pescuim la vale, în drum spre casă?
-De acord. Păstrăvul o să muşte repede în după-amiaza asta. Nu-mi pasă cât de târziu ajung în vizuina noastră: mai devreme sau mai târziu, tot ce o să primesc o să fie o bătaie bună.
Băieţii şi-au strâns uneltele de pescuit, şi-au aruncat peştii peste umăr şi au pornit de-a lungul malului. Mergând

câteva clipe în tăcere, Clapham se opri dintr-o dată şi punându-şi mâna pe umărul lui Harry, spuse:
-Hal, poate că mă consideri o cărămidă căzută dintr-un bloc vechi, dar nu sunt... nu întru totul. Şi, dacă aş fi avut nişte părinţi care să-şi merite numele de părinţi, atunci nu aş fi foarte diferit de ceilalţi oameni. Când l-am auzit pe tatăl tău vorbind prieteneşte şi am văzut faptele mamei tale -mama ta este perfectă - am simţit ceva în inima mea... da, am simţit. De multe ori am plâns gândindu-mă la părinţii pe care îi am.
- *Este* greu, răspunse Harry. Dar hai acum să pescuim puţin. Curând trebuie să ne întoarcem acasă. Mama se îngrijorează întotdeauna dacă stau afară după ce întunecă. Ştii că mamele îşi fac mereu griji.
- Unele mame... răspunse Clapham, iar un sunet, pe jumătate oftat, pe jumătate mârâit, îi însoţea cuvintele.
Harry nu le luă în seamă. După ce s-au oprit să pescuiască în locuri liniştite şi umbroase, pe care Clapham le-a indicat ca fiind cuiburi de păstrăvi, băieţii îşi îmbogăţiră prada cu câte o legătură din aceşti peşti preferaţi şi apoi o luară în grabă spre casă. Când puteau, mergeau pe marginea pârâului, dar acolo unde întâlneau piedici - stânci abrupte sau arbuşti încâlciţi - ei se avântau înspre apă, sărind de pe o piatră pe alta şi ţipau în ton cu sunetul voios al râului de munte.
Aşa cum se întâmplă de obicei în cazul băieţilor, Clapman uită de necazul care 1-a supărat aşa de tare cu jumătate de oră în urmă. Norii de plumb, care au atârnat deasupra lor toată ziua, se risipeau şi se rostogoleau în valuri separate, vopsite cu umbre de culoare galbenă, purpurie şi trandafirie, în lumina soarelui care apunea. Norii, amestecaţi cu albastrul adânc al cerului, se reflectau în apă ca nişte tablouri. Pârâul, ascuns de un dig de pietre, oferea acestor imagini minunate şi schimbătoare o oglindire ca de cristal. Băieţii s-au oprit pe o mică insulă, în jurul căreia apa susura.

Clapham, luându-şi ochii de la pârâu, i-a aţintit spre dealurile împădurite. Luminat de

un duş de lumină aurie, spuse:

- Hal, nu-i aşa că pârâul de aici este asemănător cu o oglindă?

- Da, într-adevăr! Şi acum în ea se oglindeşte o frumuseţe extraordinară. Pescuitul de păstrăvi într-un astfel de pârâu întrece orice lucru din lume. Am citit ieri o glumă despre un om care obişnuia să pescuiască în larg, în ape ca şi astea, şi ca urmare i s-a format în stomac o gută. Doctorul i-a spus că pescuitul o să-1 omoare într-o zi. El a răspuns: „Facă-se voia Domnului, dar eu nu pot să renunţ la pescuitul în larg." Cred că jumătate din plăcerea pescuitului   se datorează locurilor minunate în care mergem, nu-i aşa, Clap?

- Nu ştiu. Nu m-am gândit niciodată la asta. Mă simt cumva bine când mă aflu în locuri luminoase - dacă tata nu este cu mine.

- Dar nu ai merge mai degrabă pe marginea pârâului decât pe marginea drumului? Şi nu te opreşti să priveşti cascadele?

- Ba da! Pârâul este un fel de tovarăş plin de viaţă, iar cascadele sunt chiar strălucitoare - dar nimic nu se compară cu cascada Bash Bish. Odată, am petrecut o zi întreagă căţărându-mă până la Cuibul vulturului. E minunat să priveşti în jos de acolo. Am uitat de pescuit. Am adormit şi am avut un vis - serios, Hal! Când m-am trezit, deasupra mea străluceau stelele. Iar când am ajuns acasă, am luat o bătaie bună.

- Ce ai visat, Clap?

-Am visat că stăteam la poala cascadei, aproape dezbrăcat şi grozav de flămând. Mă rătăcisem şi nu mai ştiam cum să ajung din nou printre oameni. Am auzit o voce spunând: „Priveşte sus, sus de tot, acolo de unde izvorăşte apa din stâncă: acolo trebuie să ajungi. Urcă până la izvor. Nu există altă cale. Dacă o să priveşti înapoi, o să te prăbuşeşti, dar dacă rămâi curajos, o să ajungi în siguranţă la Cuibul

vulturului şi vei găsi acolo tot ce-ţi doreşti în viaţă." Pentru că era doar un vis, am urcat şi, chiar dacă părea imposibil de realizat, totuşi nu m-am oprit. Aşa că am mers tot înainte, în timp ce apa vuia şi mă improşca în ochii. Am văzut lei şi tigri scoţându-şi capetele printre copaci şi mârâind; am văzut leoparzi pe crengile copacilor gata să sară pe mine, şerpi târându-se şi sâsâind pe stânci şi o broască cu o faţă ca a tatălui meu. O, îţi spun, Hal, asta chiar m-a speriat! Dar am continuat să urc.

Nu ai văzut cascada Bash Bish, Hal? Ei bine, la ultimul salt peste apă, pe ambele părţi ale cascadei, sunt două stânci din care ţâşneşte câte un izvor de apă. Cele două izvoare se întâlnesc într-un punct comun, iar eu stăteam pe acel punct ca şi cum aveam aripi. Dar de fapt nu aveam aripi şi nici nu ştiam cum să cobor de acolo. în jurul meu se auzea un zumzet de voci. Ele veneau din apă, dintre copaci şi rosteau toate un singur cuvânt: „înainte! înainte!" Nu ştiam ce să fac. Nu exista nici un loc pe care să calc cu piciorul şi nici o creangă de copac de care să mă prind. Aveam un fel de simţământ - cred că Pastorul Briggs l-ar numi credinţă - că daca mă încredeam în acele cuvinte şi priveam în sus, atunci puteam păşi în siguranţă. Aşa că mi-am aţintit ochii spre Cuibul Vulturului şi am făcut o săritură. Dintr-o dată a apărut o frânghie strălucitoare, care părea mai degrabă ca un fulger în zig-zag. Am prins frânghia şi m-am balansat înainte şi înapoi. Apoi, m-am încolăcit ca un păianjen, dar nu am privit în jos; m-am ţinut strâns şi am simţit că sunt tras în sus. M-am uitat în sus spre Cuibul Vulturului, iar acolo stătea un înger mic, dolofan, exact ca unul de pe pietrele funerare. El ţinea în mână frânghia şi zâmbea aşa de prietenos! Suiam tot mai sus, ca o ciocârlie. Dar, pe măsură ce mă apropiam, îngerul părea că se topeşte într-o lumină solidă care strălucea peste copaci şi în josul cascadei, până în albia râului şi acolo dispărea. Nu era o lumină ca a focului sau ca a soarelui, ci mai strălucitoare, mai mult ca un fulger

într-o noapte

întunecată. Dar cel mai ciudat lucru era faptul că acolo se afla o masă cu de toate: porc şi curcan fript, plăcintă de dovleac şi carne tocată şi multe altele, ca în Ziua Recunoştinţei la moşierul Allen. Chiar atunci m-am trezit stând întins la piciorul cascadei, flămând ca un câine. Nu-i aşa că e un vis ciudat?
- Da, poate că o să se împlinească.
- O să se împlinească!...
- O, nu vreau să spun că o să se împlinească exact, ci numai înţelesul visului; aşa cum Iosif din Scriptură, ştii tu, a visat că snopii fraţilor săi se închinau în faţa snopului său şi asta a însemnat că el va stăpâni peste ei şi aşa mai departe.
-Nu prea cunosc povestirile biblice, Hal. Dar spune-mi tu ce poate să însemne căţăratul meu pe stâncile acelea, tigrii şi aşa mai departe... şi îngeraşul durduliu şi porcul fript.
- Nu ştiu exact, Clap. Au fost vremuri, spune mama, când Dumnezeu i-a învăţat pe oameni prin vise, dar visul tău m-a pus pe gânduri. Mie mi se pare că urcarea ta pe brânci pe munte semnifică dificultăţile cu care trebuie să te lupţi ca să schimbi felul tău actual de trai. Vocile erau îndemnurile lui Dumnezeu ca noi să facem în orice mod binele; leii, şerpii şi celelalte animale sunt descurajările din calea noastră, iar frânghia care ţi-a venit în ajutor reprezintă ajutorul care vine întotdeauna dacă te încrezi în Dumnezeu şi mergi drept înainte. Porcul fript şi aşa mai departe înseamnă succesul tău de la sfârşit.
- Bravo, Hal! L-ai întrecut de-a binelea şi pe Pastorul Briggs! Clapham rămase tăcut pentru un moment şi apoi adăugă: Mama crede în vise. O, broasca aia, Harry, cu faţa tatălui meu! Clapham făcu o pauză şi apoi spuse pe o voce înceată şi tremurândă: Când mă uitam la ea, aveam impresia că şi eu începeam să semăn cu ea! Iar apoi, ridicându-şi vocea până aproape de strigăt, el adăugă: Semăn cu el? Da, semăn!

Pe faţa sărmanului Clapham apăru o expresie de tulburare şi ruşine. Harry dorea din toată inima să ştie ce însemna visul acesta, dar nu vroia să-i provoace mai multă suferinţă lui Clapham. Tatăl lui Clapham era cunoscut ca un om impulsiv. El era duşmanul tuturor şi toţi erau duşmanii lui. Harry bănuia că acesta îl forţa şi pe fiul său să facă unele fapte rele pe care băiatul se temea să le mărturisească pentru că se temea că Harry nu îi va mai fi prieten.
Clapham mai avea multe de învăţat despre natura şi îndatoririle adevăratei bunătăţi. Ea nu se ceartă, suferă totul şi este blândă, este uşor de înduplecat şi plină de milă. Cei buni au întâmpinat ispite şi s-au luptat cu ele, dar le-au biruit. Nici un om nu este atât de bun încât să nu simtă nevoia să-şi ceară iertare de la Dumnezeu, Creatorul şi Judecătorul lui. Nici un om nu este atât de bun încât să nu simtă, uneori, că e gata să cadă la piciorul crucii şi, cu lacrimi care să vină dintr-o inimă deschisă şi plină de căinţă, să mulţumească acelui Mântuitor binecuvântat care a venit să proclame iertarea păcatelor - să caute şi să mântuiască pe cei pierduţi.
Cu cât un om este mai bun, cu atât el simte mai mult pentru cei care au rătăcit departe de calea dreaptă; el ţine seama de circumstanţele periculoase în care au fost aceştia şi, dacă au căzut, el este gata să-i ridice. Cel bun îi priveşte pe toţi oamenii ca pe fraţii lui. Ei pot fi săraci şi needucaţi, pot fi vinovaţi că au făcut mult rău, dar el îşi aminteşte că au fost creaţi după chipul lui Dumnezeu şi ştie că acel chip încă există în ei, chiar dacă e şters şi ascuns de păcatele lor. El doreşte, mai presus de orice, să-i vadă pe aceştia că stau îndreptăţiţi printre tovarăşii lor. El speră şi crede că ei îşi vor

întoarce privirea spre cer şi că vor aduce dorinţele şi cererile lor înaintea dragostei infinite ale lui Dumnezeu, care îi aşteaptă pe cei care se pocăiesc.
Harry Davis nu judeca toate aceste lucruri în mod desluşit. Dar el era un băiat cu o inimă sinceră şi bună. Harry vedea multe aspecte bune în Clapham şi credea că este

capabil de mai mult. Poate că a căzut într-o groapă. „Dacă o să descopăr că aşa este, gândi Harry, o să-1 trag afară din groapă şi o să-1 ajut cu toată puterea şi abilităţile mele." După un scurt timp de gândire, Harry spuse:
- Mama zice întotdeauna că, dacă lucrurile merg rău în lumea asta, noi trebuie să ne dăm silinţa să le schimbăm în bine. Acum, dacă eu aş fi în locul tău, Clapham, m-aş duce într-un loc bun şi aş rămâne acolo.
- în cazul ăsta, ar trebui să fug de acasă, pentru că mama vrea ca eu să aduc lemne, iar tata vrea să fac totul. Dar nu mi-ar păsa dacă aş fugi de acasă pentru că ei nu se comportă ca nişte părinţi, iar eu nu simt nevoia să fiu fiul lor. Niciodată n-au făcut nimic pentru mine în afară că mi-au dat viaţă. Dar ce aş putea să fac mai precis, Hal? Niciodată nu am făcut nimic în afară de faptul că am strâns fructe de pădure şi nuci. Am pescuit, am vânat şi am făcut treburi casnice mărunte şi ciudate pentru mama. Mă tem, Hal, că nu o să meargă pentru mine să mă învârt în cerc, ca o piatră de moară.
Harry Davis era de altă părere. El credea sincer că prietenul său, Clapham Dunn, avea destule abilităţi care, deşi până atunci au fost mai mult irosite şi nefolosite în scopuri bune, ar putea fi dezvoltate aşa încât să facă din el un om util şi respectat. Harry vorbise cu mama lui despre Clapham. Băiatul avea un respect deosebit pentru judecata mamei sale, iar aceasta a spus că un pescar iscusit şi un vânător, care nu s-a întors niciodată acasă fără pradă, ar avea un ochi ager şi o mână pricepută şi în ce priveşte agricultura sau mecanica. Acum Harry repeta toate aceste lucruri în auzul lui Clapham şi îi prezenta multe motive ca acesta să ia o decizie şi să o pună în practică. El îl îndemna ca un tovarăş şi, din această cauză, cuvintele cântăreau mai mult în ochii prietenului său.
- Clap, hai să ne găsim amândoi ceva de lucru, spuse el. O să plec de acasă toamna viitoare: şi aşa faci şi tu. O să încep fiind sărac ca tine - fără nimic în mână, Clap! Poate

doar cu haine mai bune, pentru că mama mea face, coase, are grijă şi păstrează hainele într-o stare bună. Dar noi suntem destul de săraci, Clap, te asigur. Şi dacă nu ar fi mama mea, nu ştiu ce s-ar alege de noi. Dar o să-i răsplătim noi odată şi odată.
- Hal, spui asta mai mult ca să mă citezi pe mine -când am spus lângă lac că i-o voi plăti tatălui meu, răspunse Clapham. El vorbi pe o voce melancolică, ca şi cum era pe deplin conştient de diferenţa dintre condiţiile lor sociale. Harry simţi o mare durere în suflet pentru prietenul lui.
- Da, aşa-i, Clap, spuse el. în ce mă priveşte, niciodată nu va fi meritul meu dacă fac binele pentru că, în cazul meu, există alţi oameni cărora să le mulţumesc pentru ce sunt şi ce voi fi. Dar în cazul tău, va fi numai meritul tău. Acum ia o hotărâre bună - priveşte înainte, nu înapoi şi părăseşte acest mod de viaţă dezorganizat. Porneşte înainte; încet-încet, când vei ajunge bărbat şi om important în lume, atunci întoarce-te şi răsplăteşte cu bine răul pe care tatăl şi mama ta ţi l-au făcut.
- Crezi că se va întâmpla asta vreodată, Harry Davis? Deja ochii lui Clapham se luminară de speranţă. Băieţii, pescuind în josul râului, începură să vorbească despre planurile lor de viitor. Clapham nu putea să se decidă unde să se angajeze: la o

fermă sau ca ucenic în vreo meserie. Harry, deşi era doar cu un an mai în vârstă decât Clapham, cunoştea mult mai multe lucruri despre lume decât acesta şi îl sfătui să se ducă în orice loc bun, unde i s-ar permite să facă treburile casnice şi să meargă la şcoală.
- Mama zice, îl îndrumă el, că în această ţară, un om nu este nimic fără puţină educaţie. Dânsa spune că orice băiat trebuie măcar să ştie să citească, să scrie şi să socotească; cică acestea sunt uneltele pentru orice meserie, iar fără ele nu se poate.
-Dar nici cu ele nu se poate întotdeauna, Harry! Acum, uită-te la tatăl tău - eu nu vreau să spun nimic rău

împotriva lui. El este un om iscusit la citit, ştim toţi asta. Data trecută când am fost la întâlnirea cu Pastorul Briggs, l-am auzit pe tatăl tău citind şi te asigur că se pricepe. Pastorul Briggs era atent numai la el. Ei bine, el are uneltele, dar nu a mers înainte!
- Nu, nu a mers! Dar asta nu demonstrează nimic. Eu am o undiţă la fel de bună ca tine, Clap, dar eu prind foarte puţini peşti. Fără undiţă nu pot prinde nici unul şi nici tu nu poţi, Clap, aşa deştept cum eşti. Deci, uneltele sunt necesare şi mama spune că un om fără educaţie este la mila altora. Va fi nevoit să depindă de alţii care să scrie, să citească şi să socotească pentru el. Şi apoi, dacă aproape toţi bărbaţii, femeile şi copiii ştiu să citească şi să scrie, dar el, persoană matură, nu ştie, atunci cu siguranţă se va simţi inferior - iar ăsta e un sentiment neplăcut. Pe lângă asta, Clap, mama spune că noi nu suntem făcuţi să ne trăim viaţa pentru noi înşine. Toţi trebuie să facem ceva pentru aproapele nostru şi, ca să facem asta, noi înşine trebuie să fim ceva.
-Da! exclamă Clap. Să fac ceva pentru aproapele meu! Asta da idee, Hal! Cred că asta se va întâmpla când va cădea cerul şi o să prindem ciocârlii!
Clapham glumi, dar era conştient de noul sentiment din inima lui. Harry Davis era unul dintre cei mai de treabă băieţi din Salisbury şi unul dintre cei mai străluciţi elevi din şcoală. Şi acest Harry Davis se dovedi a fi prietenul lui. în acea zi, Harry şi-a riscat viaţa pentru el, iar acum îl sfătuia şi-1 încuraja. Săracul Clapham simţi, pentru prima oară, că exista în lume o persoană care era interesată de el şi care avea încredere în el. Simţi dorinţa de a păstra această prietenie şi de a fi demn de ea. Credea, de asemenea, că acest lucru era posibil. In faţa ochilor i se perinda viziunea de a avea o viaţă bună, de a merge la şcoală şi de a progresa. Se aruncă pe pământ, dădu din picioare şi strigă cu un râset răsunător:
- Hal, aşa o să fac!

- Bravo, Clap! Aşa cum spune mama: „Fii sigur că ai dreptate şi apoi mergi înainte!"
Harry abia rosti aceste cuvinte când Clapham se întoarse cu faţa la pământ şi izbucni în plâns şi oftat. Când Harry a întrebat care este problema, el i-a răspuns:
-Nu-ţi pot spune. Dacă ai cunoaşte totul, m-ai dispreţui, n-ai mai avea nici o speranţă pentru mine şi nici nu ai mai merge cu mine la pescuit - nu, n-ai mai merge!
- Dar pune-mă la încercare, Clap, şi o să vezi. Nu poţi face ca lucrurile să fie mai grave dacă îmi spui.
-Nu, nu mă întreba, Hal. Nu pot... nu pot... nu o să-ţi spun, nu! Vreau să spun... nu acum. Nu pot!
- Ei bine, linişteşte-te. Gândeşte-te la asta. Acum nu mai vorbim deloc despre asta.
Băieţii ţinură calea către casă. Harry îi tot atrăgea atenţia lui Clapham asupra peisajelor minunate, cum le numeau ei. Iar Clapham, ca răspuns, spunea:
- Este un râu încântător! Şi aşa şi era - de-o parte şi alta erau păduri cu copaci falnici,

pe margine erau tufişuri de flori, ierburile virtuţii şi multe alte felurite flori. Dragostea de natură nu este suficient cultivată printre cei bogaţi sau săraci. Fără ea, eşti ca un orb într-o galerie de tablouri frumoase şi mereu în schimbare, ca un surd într-o lume asemănătoare cu o sală de concert - tablourile şi muzica creaţiei divine!

capitolul 2

DE Lft

„Nu dispreţui cel mai mic cuvânt sau faptă
Şi nici nu considera că sunt lipsite de putere;
Există roadă în fiecare sământă purtată de vânt,
Ce aşteaptă să-i vină ceasul."

r

I LAPHAM i-a dat lui Harry nişte genţiane franjurate ^* pentru sora acestuia, Armie. Apoi băieţii s-au despărţit. Clapham a luat-o pe o cărare care ducea, prin pădure, până la casa lui - o baracă mizerabilă, singuratică, aflată pe panta muntelui, la vreo 3 km de satul Salisbury.
Ea a fost construită iniţial ca un adăpost de câteva săptămâni pentru un miner. Nu era atât de confortabilă ca un cort indian, dar era puţin mai bună decât vizuina unui animal sălbatic. însă, aşa cum era, Norman Dunn şi soţia lui, Massy, erau mulţumiţi să locuiască acolo, sau mai bine spus, să-şi amenajeze acolo cuibuşorul lor, decât să devină victimele societăţii.
Căminul lui Harry Davis era o casă micuţă, în suburbia satului Salisbury, unde se auzea permanent melodia pârâiaşului cu care cititorul nostru a făcut deja cunoştinţă. Pârâul străbate valea şi se lărgeşte într-un râu tot aşa de încântător precum este un lănţişor de perle la gâtul unei doamne. O bucată de pământ însorit, între deal şi pârâu, făcea loc unei grădini.
- îmi imaginez că soţul dumneavoastră se ocupă de grădină, nu-i aşa, doamnă Davis? spuse într-o zi o femeie, care trecea pe acolo.

- Nu! Ce-i drept, nu eu mă ocup de ea! spuse domnul Davis, ridicându-şi privirea din scrisul său. întotdeauna am de făcut ceva mai important decât mărunţişuri din astea.
-Atunci cum de reuşeşti să păstrezi totul aşa de îngrijit, cu toate treburile pe care le ai de făcut? o întrebă doamna.
- Trebuie să avem o grădină, răspunse doamna Davis. Soţul meu nu se dă în lături să planteze cartofii, iar fetiţele mă ajută cu buruienile. Harry lucrează întotdeauna când are timp liber. Şi mie îmi place aşa de mult încât, pentru mine, nu există altă treabă mai plăcută decât grădinăritul.
- Cartofii arată bine, doamnă Davis!
- Da, mulţumită lui Harry! Are întotdeauna grijă să-i sape; ştie că eu depind de cartofi.
-Dar îmi pare rău să văd că aţi irosit aşa de mult spaţiu pentru varză, doamnă Davis, pentru că varza este nefolositoare.
-Nu ştiu de ce, doamnă, dar muncitorii de rând nu consideră că există chiar aşa de multe lucruri nefolositoare precum cred doamnele. Mai mult, soţul meu iubeşte varza, iar eu vreau să-i fiu pe plac.
- Ce aţi plantat dincolo de fasole?
- Un strat de păstârnac. Răsare primăvara, iar soţului meu îi place mult. Aşa că noi nu

aruncăm niciodată sămânţa de păstârnac. Avem şi foarte multe fasole, după cum vezi. Copiilor le place fasolea şi e şi foarte convenabilă; o poţi prepara în multe feluri.
- Dar nu cred că este prea rentabil, doamnă Davis, să cultivi salată în felul ăsta. Nu-ţi ia prea mult timp să le legi aşa de frumos?
- Doar unele dintre ele sunt legate şi asta doar ca să-i facem pe plac bătrânei doamne Allen. Dânsa are foarte multe reguli cu privire la salată, dar familia ei nu prea se ocupă de grădină.

- îmi imaginez că nu prea iei în seamă greutăţile, spuse femeia. Văd că ai plantat şi mazăre. Proprietarul hanului nostru spune, ca scuză pentru că nu avem mazăre, că aceasta are nevoie de mult pământ ca să crească, dar recolta este prea puţină. Aşa că nu îşi mai face treabă cu ea. Insă, când vine vorba de copiii lui, nu se mai gândeşte nimeni că mazărea e o pacoste. Mi-ar plăcea ca, de Ziua Independenţei, să avem mazăre verde şi miel fript. Copiilor le place mâncarea asta şi astfel ziua ar fi deosebită de celelalte zile ale anului. Şi pentru cine sunt bujorii, garoafele şi crinii, că sunt aşa de bine îngrijiţi, dragă doamnă Davis? Iar trandafirii sunt legaţi cu atâta îndemânare şi grijă. Şi aveţi acolo şi caprifoi, floarea mea favorită!
- Le-am plantat pentru toţi aceia care se bucură de ele. Nu pot fi limitate la cineva anume. Eu cred că Dumnezeu ne-a dat florile aşa cum El dă ploaie şi peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi. E o plăcere de-a mea să văd că lumea se opreşte şi se uită în grădină. Iar pentru un sărac, care nu prea are multe de oferit, e o satisfacţie să dea un buchet de flori unui copil sau să-1 trimită unui om bolnav.
-Dumnezeu să te binecuvânteze, doamnă Davis! spuse femeia dând să plece. Nu aş fi putut crede că femeia la care îmi trimit hainele la spălat poate să-mi dea atâtea sfaturi folositoare şi atâtea metode să devin bună şi mulţumită.
Este neapărat necesar să descriem locuinţa domnului Davis pentru a convinge cititorul că, deşi învechită, casa beneficia de toată decenţa şi confortul pe care le poate oferi munca şi ordinea, în vremuri de necaz. Mobila era distrusă din cauza multor mutări, aşa încât Franklin spunea că distrugerea echivala cu un incendiu. Totuşi, era decentă şi indica istoria vremurilor mai bune.
în camera care folosea familiei Davis drept bucătărie şi sufragerie, nu exista nici o piesă valoroasă de mobilă. Acolo era un birou mare, de modă veche, acoperit de o masă de scris şi o bibliotecă, unde erau câteva volume de istorie,

poezie şi călătorii, câteva cărţi de şcoală bine păstrate şi o Biblie mare de familie. Pe paginile răscitite ale Scripturii nu se găsea nici o pată de grăsime, iar colţurile nu aveau urechi. A fost folosită cu grijă şi reverenţă. Se merită ca în acest moment să redăm un pasaj din testamentul bunului bătrân Bethan - tatăl doamnei Davis - în legătură cu această Biblie: „Pe lângă cei 500 de dolari menţionaţi mai sus, îi dau şi las prin testament fiicei mele, Martha, Biblia mea mare de familie, pe care am primit-o de la distinsul meu tată în ziua nunţii mele. Mi-am crescut copiii - 10 la număr - bazat pe laptele şi carnea din acest Cuvânt şi recomand ca fiica mea, Martha, menţionată anterior, să facă la fel. Şi fie ca hrana şi îndemnurile ei să prospere în generaţiile viitoare, prin binecuvântarea lui Dumnezeu, aşa cum s-a întâmplat şi în cazul fiicei mele, menţionată mai sus, Martha." Rugăciunea acestui om pios şi bun a fost ascultată.
Doamna Davis nu şi-a lăsat Biblia pe raft, ci i-a dat o folosinţă sfântă, aşa cum i-a sugerat tatăl ei. Ea le citea zilnic copiilor din ea şi le-o explica pe măsura puterii ei de înţelegere. Avea grijă să nu-i obosească cu citirea. Lua Biblia ori de câte ori avea

ocazia să-i înveţe cu privinţă la vreo însărcinare anume, să-i certe sau să-i povăţuiască. Dacă ei erau irascibili sau se certau, atunci ea găsea în Biblia ei un îndemn la pace şi la dragoste frăţească. Dacă erau egoişti, atunci le amintea de porunca de a face celuilalt ce ţi-ar plăcea să ţi se facă ţie - o poruncă ce ajunge la rădăcina oricărui egoism. Dacă erau nedrepţi, dacă îi judecau pe ceilalţi fără bunătate, dacă erau nerăbdători sau nemulţumitori - că ceva nu merge bine - atunci, în loc să se năpustească asupra lor şi să-i mustre, ea alegea momentul potrivit şi deschidea acel dar preţios de la tatăl ei şi, cu o voce dulce şi melodioasă (niciodată pe un ton supărat), le citea unele pasaje care interziceau în mod clar să facă sau să se gândească la rău. Apoi căuta în aceiaşi Carte, un cuvânt de încurajare, o promisiune a unei binecuvântări sau a unui favor, care îi

făcea pe copii să simtă că Cel care le dăduse Legea era Binefăcătorul lor, dar şi Judecătorul lor. Doamna Davis obişnuia să spună: „Nici o limbă nu poate spune cât de slabă mă simt în creşterea copiilor mei, mai ales când vine vorba să-i corectez. Dar, când deschid Biblia, găsesc putere şi autoritate."

Dar să ne întoarcem la bibliotecă. Unul dintre rafturi era pentru folosul domnului Davis. Pe el se găseau multe pamflete, ziare şi un volum gros intitulat *Minunatele naufragii,* o carte de vis, o istorie a invenţiilor uimitoare, cu fragmente din viaţa inventatorilor - mai degrabă apocaliptice.

în seara în care Harry s-a întors de la pescuit, Davis stătea în scaunul său, cu o foaie mare de hârtie în faţa lui, şi schiţa un plug pe care tocmai 1-a inventat.

-Tu eşti, Harry? spuse dânsul. Te-am aşteptat cu nerăbdare să-mi copiezi acest desen. Tu poţi desena mai bine decât mine şi e corect să-mi acorzi ceva timp pentru vremea pe care ai irosit-o învăţând.

-Am irosit-o, tată?! Eu sper că nu. Deja mi-au venit multe idei, cum spune domnul Lyman. Şi, cu siguranţă, mi-a făcut mare plăcere, iar asta merită tot efortul. Domnul Lyman a spus că, dacă vreun băiat are un talent deosebit pentru ceva anume, lucrul ăsta îi va fi de mare folos. Ce ar fi făcut săracul domn Lyman dacă nu ar fi avut cunoştinţe despre desenat?

- Ei! Fugi de-aici! „Norocul este rar", dar Lyman are noroc.

- Nu l-aş numi chiar *noroc,* tată.

-Nu contează cum îi spui... Vreau să trimit desenul la Washington - spuse el ţinând în mână o foaie de hârtie pe care era schiţat neîndemânatic plugul său - iar tu o să mi-1 copiezi în seara asta şi o să faci liniile astea drepte. Acum sunt puţin strâmbe şi îngroşate. Vezi că mâinile mele tremură. O să desenezi?

Lyman era un tânăr din sat care nu-şi mai folosea un picior din cauza unei căzături din copilărie. Când avea în jur

de 15 ani, a fost trimis la Spitalul Boston pentru o intervenţie chirurgicală. El era de mult timp sub tratament medical, dar nu beneficia de nici un ajutor material. Doamna X a auzit-o pe o prietenă de-a ei, care lucra în domeniul medical, că vorbea foarte duios şi cu mult interes despre cazul băiatului. A auzit, de asemenea, că singura lui plăcere era să deseneze şi că era înzestrat cu un dar pentru aceasta. Doamna X, deşi lucra în conducerea unei mari întreprinderi şi avea nenumărate sarcini de împlinit, mergea la spital şi îl instruia pe băiat în ştiinţa desenului în spaţiu, ştiinţă pe care o cunoştea în amănunţime, şi îi dădea lecţii de schiţare. „Aceasta este doar una din sutele de fapte de caritate eficiente ale doamnei X!" spunea una dintre

prietenele ei distinse, ondulându-şi buza. De-ar da Dumnezeu ca ea să nu fie singura, ci mulţi alţii să-şi transforme talentele şi realizările lor în pâine zilnică pentru cei mai puţin favorizaţi şi norocoşi! Pentru tânărul Lyman, generozitatea ei 1-a ajutat să-şi câştige pâinea cea de toate zilele. Lui nu i s-a vindecat piciorul, dar a plecat acasă având un mijloc de a-şi câştiga existenţa. A exersat cu sârguinţă lecţiile primite, iar de atunci a primit mult de lucru - de la gravori, de la un oculist să ilustreze bolile ochiului şi de la ingineri să facă atelaje.
Lyman a urmat principiul dr. Franklin - „a împărtăşit mai departe favoarea pe care el a primit-o". El putea să întoarcă mulţumirea faţă de binefăcătoarea sa, dar când a văzut că prietenului nostru Harry îi place desenul şi vrea să se perfecţioneze, atunci s-a hotărât să-i ofere câte o oră din serile sale de iarnă.
Harry a promis voios să îndeplinească dorinţa tatălui său şi să facă desenul. Acum, Davis îşi exprimă o altă dorinţă:
- Se face întuneric, zise el. Martha, te rog aprinde o lumânare!

-Nu avem nici una în casă, răspunse soţia, care legăna pătuţul cu un picior în timp ce curăţa nişte cartofi pentru cină.
-Nu avem? Ei bine, trimite-o pe Annie la doamna Hubbard şi împrumută una.
- Dacă aş putea să plătesc lumânarea, aş trimite-o. -Cel rău împrumută, dar nu înapoiază niciodată,
interveni micuţa Annie.
- Va trebui să te descurci, aşa mă descurc şi eu, taţi! continuă doamna Davis, fără să bage în seamă răspunsul lui Annie. Apoi luă din dulap câteva conuri de pin pe care le-a strâns Harry şi le aruncă în foc. Acestea se aprinseră şi camera se umplu de o lumină strălucitoare.
- Pentru moment, merge, spuse Davis, dar după cină ne trebuie o lumânare. în faţa mea am schiţa celui mai minunat lucru de care ai auzit vreodată! Sunt peştii gata de prăjit, Harry? - încep să devin nerăbdător. întrece orice închipuire. Este un plug care ară singur. Totul are de-a face cu puterea de a se mişca. O să lucrez la asta în cursul nopţii. Fă bine şi prăjeşte pe lângă peşte şi o felie de carne de porc -dar să fie mai groasă decât o napolitană, Martha! Vorbeam despre o lumânare... în mai puţin de un an după ce scoatem plugul la vânzare, o să avem lumânări cu duiumul! Nu s-a auzit niciodată de o aşa invenţie cum este plugul care ară singur. Gândeşte-te numai: plugurile sunt folosite în toată lumea, aşa că peste tot va exista această nevoie. Taie şi o plăcintă la masă, mama. Am mâncat puţintel la cină. Nu se poate calcula cât ar valora licenţa pentru mine!
- Poate tot aşa de mult, Thomas, cât a fost licenţa pentru „maşina care face unt" sau „maşina care spală singură", spuse doamna Davis cu un zâmbet pe jumătate trist, pe jumătate neîncrezător, însă nu dojenitor. Şi, ca şi cum ar fi remarcat o oarecare diferenţă între părerea ei şi cea a soţului, ea aruncă un alt corn de pin în foc ca să mai domolească spiritele şi ca să-i facă lui pe plac.

- Cu siguranţă, maşina de făcut unt, spuse Davis pe un ton mai degrabă blând, a avut o singură problemă: nu scotea untul. Dar maşina de spălat a fost perfectă, doar că nevestele au aşa de multe prejudecăţi, încât nu ar folosi-o. Chiar Deşire Nash mi-a spus că a economisit jumătate din detergent.
Martha Davis putea să-i întoarcă vorba şi să-i spună că femeia ar fi putut salva şi

cealaltă jumătate a detergentului pentru că şi aşa maşina nu ajuta cu nimic. Dar ea nu avea obiceiul să rostească cuvinte care să aţâţe cearta şi care nu aduc nici un folos. A trăit cu soţul ei timp de 15 ani. El era tipul de om care-şi făcea planuri. Avea un talent pentru mecanică şi, dacă s-ar fi ocupat cu seriozitate de meseria de dogar, pe care a învăţat-o de mic, până acum ar fi fost un om bogat. Dar, pentru că era leneş în ce priveşte munca fizică, îşi făcea întotdeauna planuri ca să găsească un drum scurt şi uşor către înavuţire. El prefera mai mult să stea în vechiul său scaun şi să inventeze un plug, decât să are un câmp. Oameni mai înţelepţi decât Davis s-au înşelat în privinţa propriilor puteri şi şi-au greşit chemarea. încrederea prea mare în sine şi atitudinea nepăsătoare a păgubit mulţi oameni, dar pe simplul mecanic 1-a ruinat. El a declarat, în reclama lui exagerată, că maşina de bătut untul „poate fi manevrată de un copil de şase ani, iar o femeie poate să coase, să împletească sau chiar să citească în timp ce maşina merge". O femeie săracă, care a testat din nou şi din nou maşina, a afirmat că „ar fi putut să citească toată Biblia, traducerea Scott, cu tot cu notele de subsol, şi untul tot n-ar fi ieşit".

De asemenea, „maşina care spală singură" a debutat cu o viziune luminoasă, dar a urmat traseul maşinii de făcut unt. Montarea acestora a costat enorm de mult. Odată terminate, ele funcţionau singure. Dar, după două sau trei ture, se opreau din cauza unei imperfecţiuni şi, asemenea măgăriţei lui Balaam, pur şi simplu nu mai mergeau. Cei care fuseseră convinşi să le încerce au ponegrit aşa de mult

produsele încât cele mai multe dintre ele nu s-au vândut, s-au deteriorat şi s-au stricat. Mica moştenire a sărmanei doamne Davis s-a dus pe plata licenţelor, a publicităţii şi a manufacturii maşinăriilor. S-ar putea crede că această experienţă 1-a învăţat pe Davis că geniul său nu stătea în invenţii. Dar nu a fost deloc aşa. Până în acest moment, el nici nu avea atelierul şi uneltele lui. Din când în când, când munca productivă a soţiei sale era întreruptă de vreo naştere, el mergea la atelierul unui alt meseriaş şi câştiga atât cât să facă faţă nevoilor presante ale familiei sale. Prefera să muncească decât să renunţe la cele trei mese zilnice. Şi, ca să-1 apreciem cum se cuvine, el era bun la suflet şi nu putea să stea cu mâna în sân în timp ce familia lui suferea. Dar, dacă nevoia nu mai era stringentă, el se întorcea la vechile sale preocupări şi se aşeza din nou în scaunul lui, desenând schiţe de ceasuri, de osie, de prăsitoare. Acum lucra de o lună de zile la proiectul său: „Plugul care ară singur". Unul din minusurile acestei predispoziţii genetice, care susţine de obicei acest fel de inventivitate, este permanenta hoinăreală dintr-un loc în altul: ba trebuia să meargă într-un mic orăşel comercial din Hudson, unde se aştepta să găsească noi facilităţi, ba trebuia să se întoarcă ca să-şi înnoiască viziunea, întotdeauna în căutarea norocului. Fiecare drum implica oboseală, dar şi bani pierduţi pentru soţia lui îndelung răbdătoare.

Davis se ridică de bună-voie de pe scaunul său, îmbiat de mirosul cinei. După ce a ajutat-o pe soţia lui să termine de mâncat bibanii, îşi puse calm în farfurie păstrăvul prăjit, spunând că el a fost întotdeauna cunoscut ca un iubitor de păstrăv.

- Nu-ţi plăceau şi ţie păstrăvii, mamă? întrebă micuţa Lucy.

- Ba da, Lucy, dar tatălui tău îi plac mai mult decât mie.

- Sigur, Martha, spuse Davis, servindu-se cu ultimul păstrăv din farfurie. Nu ai prăjit tot păstrăvul pe care 1-a adus Harry! Abia mi s-a deschis apetitul.

-Am păstrat puţin şi pentru doamna Allen, ca să guste la micul dejun. Dânsei îi place mult păstrăvul.

- Of! Bătrânii nu ar trebui să-şi lege inima de lucruri din astea!
-O, tată! exclamă micuţa Lucy. Ceilalţi copii nu scoseseră nici un cuvânt. Harry roşi şi toţi simţiră egoismul grosolan al tatălui.
- Pentru ce, Martha, întrebă Davis în timp ce strângea fiecare fărâmitură din farfurie, nu ai prăjit mai multă carne de porc lângă peşte? Te-am rugat doar...
- Nu mai avem carne de porc în casă.
- Dar familia Smith are destulă. Mai pune puţin zahăr în ceaiul meu, Martha!
- Am pus ultima linguriţă.
- Ei bine, femeie, nu văd la ce foloseşte să fii slugă şi să speli hainele acelor bogătaşi veniţi din New York, care locuiesc deasupra tavernei, dacă nu putem avea zahăr pentru ceai!
-Pe lângă zahăr, avem de cumpărat multe alte lucruri.
- Nu contează. O să avem zahăr din belşug şi de cea mai bună calitate când plugurile mele o să înceapă să are.

capitolul 3

Lfl STBftnS Df

„Totul era aşa de luminos, de frumos, de liniştit! Nu se auzea şi nu se întrezărea nici un necaz."

AMBĂTA, nici un copil din lume nu merge la şcoală, iar în sâmbăta care a urmat după ziua de pescuit a băieţilor, doamna Davis le-a promis copiilor că se pot duce la cules de mure. Vremea de cules mure trecuse, dar Clapham ştia un loc între dealuri unde murele apăreau întotdeauna mai târziu - iar acum erau din belşug şi foarte gustoase. Clapham a promis că îi va însoţi şi le va arăta locul. Bietul Clapham s-a spălat în pârâu, atât cât putea să se spele fără săpun (un produs pe care familia lui nu şi-1 permitea); şi-a pieptănat părul, care nu stătea cum era aranjat de pieptenul primit de la Harry, ci se aduna în cârlionţi; şi-a pus un veston bine cusut (un cadou de la Harry) şi şi-a băgat boarfele în pantaloni, cum a putut el mai bine. Acum mergea fluierând, plin de voioşie, când mama lui strigă după el:
- Ai grijă, Clap, să nu uiţi să-mi aduci tutunul. Mi-ai promis că, dacă îţi spăl cămaşa, o să-mi cumperi!
- O să-1 aduc, cu siguranţă! spuse Clap, continuându-şi drumul.
- Şi, Clap, spuse femeia fugind după el, iată sticla mea pentru medicamente - nu mai am nimic în ea - du-te şi umple-o cu Jamaica (rom jamaican, n.tr.) - stomacul meu este îngheţat azi. Uite nouă bănuţi.
Clapham se opri.

- Dar mi-ai spus să vând mure ca să cumpăr tutun, pentru că, cică, nu mai aveai nici un bănuţ.
- Atunci nu aveam, Clap - nu fi supărat - ştii că eu niciodată nu mint. Mai apoi am găsit nişte bănuţi în pantalonii tatălui tău.
- Atunci pune-i înapoi, mamă! Eşti destul de rea şi fără să mai furi de la altul. Băiatul aruncă sticla de o piatră, iar aceasta se făcu cioburi.
- Eşti un băiat rău şi nerecunoscător! N-ai nici un fel de sentimente pentru mama ta, îl certă aspru şi se vaită Massy. Clapham nu o luă în seamă. Toată săptămâna a aşteptat această după-amiază. îşi văzu de drum şi nici chiar biata lui mamă nu putea să umbrească strălucirea minunată a aşteptărilor sale din acel moment. Era una din cele mai frumoase zile de septembrie - caldă, dar nu prea caldă — iar răcoarea aerului îi

vopsi obrazul lui Clapham cu o strălucire arămie ca cea a frunzelor care, pe alocuri, erau deja pictate în culorile bogate ale toamnei. în acel moment, Clapham părea aşa de chipeş şi bucuros, încât parcă un înger bun l-ar fi salvat din destinul probabil al vieţii sale. Acel înger bun era, cu siguranţă, chiar determinarea lui fermă, îndârjirea bărbătească a băiatului.
Lui Clapham i se părea că vedea muntele Rhigi, pârâul, cerul şi lumea cu alţi ochi de când Harry i-a vorbit despre „plăcerea de a te afla în locuri minunate." Niciodată nu i s-a părut aşa de frumos. Mergea de-a lungul apei, legănându-se din ramură în ramură, cântând şi fluierând.
S-a îndepărtat de apă când a dat de un povârniş de 5 -6 metri, dar s-a apropiat din nou de pârâu când o curbă a malului 1-a adus exact în faţa acestuia. Aici, câteva ramuri solide de viţă de vie, care atârnau din copaci, s-au împletit în forma unui scaun. Clapham se opri să se uite la ele şi, în timp ce le privea, printre firele de iarbă de la picioarele lui observă ceva lucind. Era un portofel de mătase cu mărgele de oţel, iar lângă el era un creion. *Aha, sunt ale lui Lyman!* se gândi

Clapham. *Când am zărit scaunul puteam să-mi dau seama că dânsul a desenat aici.* Scutură portofelul. *Doamne! Cinci dolari şi aşa de mult mărunţiş!* Puse bancnota şi mărunţişul înapoi, ca şi cum l-ar fi ars la degete, băgă portofelul în sân şi îşi încheie vestonul strâns. Apoi mări pasul. Foarte multe gânduri bântuiau mintea sărmanului băiat. *Nu, nu, nu o să fac asta!* îşi spuse cu voce tare. *Şi aşa nu sunt o companie potrivită pentru Harry şi Annie cu boarfele mele vechi şi fără papuci; aş fi şi mai nepotrivit dacă mi-aş cumpăra haine noi cu banii ăştia. Nu! O să-i duc domnului Lyman; Harry o să afle şi o să-i placă mai mult de mine după aceea. Şi apoi, poate, o să îndrăznesc să-i spun totul. Totuşi nu-i prea onest să-i înapoiez domnului Lyman ce-i aparţine pentru ca să obţin prietenia lui Harry. Dacă aş putea să fac asta doar pentru că e un lucru cinstit şi corect şi nu pentru oricare alt motiv, atunci aş putea să cred că mai e ceva bun în mine. într-un fel aş fi sigur pe mine, iar asta ar cântări mai mult decât să ştiu că Harry mă vede cu ochi mai buni. Da!! Aşa o să fac!* strigă el, aplaudând. *O să-i duc înapoi domnului Lyman şi o să-l rog să promită că nu va destăinui nimic.* în acea zi, Clapham Dunn era plin de fericire.
După puţin timp, el dădu buzna în casa doamnei Davis, strigând:
- Toată lumea e gata?
- Da, sigur! răspunse Harry şi Annie într-o răsuflare. Doar că mamei îi e frică să o lase pe Lucy să vină cu noi. Crede că o să obosească.
- O, vă rog, doamna Davis, lăsaţi-o să vină! Nu va trebui să urce pe jos! Lucy e uşoară ca un fulg! Pot să o car tot drumul în braţe sau în spate.
- Da, chiar poate, mamă. Este floare la ureche pentru el! pleda micuţa Lucy.
- Ei bine, mergi copilă. Şi, Annie, ia şalul în carouri cu tine ca să o înveleşti puţin, dacă se răceşte spre seară. Lucy nu e chiar aşa de puternică precum sunteţi voi, dar nu e

nevoie să o duci în braţe, Clapham. Poţi să o cari doar din când în când, dacă oboseşte.
— N-o să obosească mamă, spuse Harry. Eu şi Clapham putem face un scăunel din mâinile noastre şi să o cărăm. Băieţii îşi încrucişară mâinile, Lucy sări în scăunelul făcut şi îşi puse braţele pe umărul fiecărui băiat. Armie veni în urma lor cu coşurile. Copiii se îndepărtară, pălăvrăgind şi râzând, în timp ce scumpa lor mama stătea în pragul uşii, urmărindu-i iubitoare cu privirea, iar în inima ei se auzea ecoul muzicii

formate de vocile lor vesele. După ce au mers pe marginea pârâului pentru o vreme, s-au întors şi au urcat prin pădure până la câmpul cu mure, ţara promisă. Era un câmp mare, cu povârnişuri, pe panta muntelui Rhigi; tufele de mure înconjurau toată păduricea şi creşteau în pâlcuri împrăştiate, la marginea câmpului. Prietenilor noştri li s-au alăturat curând alţi copii, veniţi din Salisbury, şi nişte alpinişti tineri din Rhigi. Se putea auzi răsunând vocea unui copil norocos şi mărinimos:
- O, ce loc bun am găsit!
Apoi o mulţime de copii se năpusteau să culeagă de acolo, în timp ce alţii, mai egoişti, mai precauţi şi mai doritori să-şi umple coşurile decât să aibă vreo satisfacţie socială, dădeau de locuri ascunse,dar nu împărtăşeau cu nimeni comoara lor îmbelşugată.
Copiii din familia Davis şi Clapham se ţineau unul de altul. Băţul sculptat al lui Clapham îl ajuta să urce. El cunoştea fiecare tufiş din câmp; putea să strângă mure de două ori mai repede decât oricine altcineva. Armie se întreba cum de coşul ei se umplea aşa de repede, până când 1-a observat pe Clapham punând în coşul ei o mână mare de mure din cele mai mari şi mai coapte. Atunci fata exclamă:
- O, tu eşti cel care mi-a umplut coşul, Clapham, nu eu! Iar micuţa Lucy a spus:

-Numai tu mi-ai umplut coşuleţul şi sunt aşa de coapte şi bune. Dar ale lui Clapham sunt cele mai bune din toate.
- Iar tu eşti cea mai bună fetiţă, spuse Clapham. Să stai aici cu Armie, în timp ce eu şi Hal mergem sus într-un luminiş, unde e un loc împărătesc. O să ne întoarcem cât ai clipi.
Fetele încuviinţară, iar băieţii o luară la fugă. Din şal, Annie făcu o pernuţă pentru Lucy, iar fetele se aşezară să mănânce puţin din checul cu ghimbir pe care mama 1-a pus în unul din coşurile lor.
-Ce frumos este aici! spuse Annie, întinzându-se pe iarbă. Lucy, vezi cum norii albi se plimbă deasupra capurilor noastre? Ciuleşte urechile: auzi cascada?
- O, da! Aş vrea să trăim aici pentru totdeauna. Oare de ce oamenii locuiesc în case, Annie?
- De ce? Ţi-ar plăcea să locuieşti aici noaptea, Lucy?
- Da, Annie. Dacă soarele ar străluci noaptea şi dacă mama ar veni să locuiască aici, cu tine, cu Harry şi cu Clapham. îl iubesc pe Clapham; tu nu, Annie?
înainte ca Annie să răspundă, doi băieţi din vecini, Hancock Coles şi James Willet, au ajuns lângă ele.
- Să-1 iubeşti pe Clapham Dunn! Hai că asta e bună! ţipă tânărul Coles. E un prieten adevărat, numai bun ca să-1 iubeşti, să-1 placi sau chiar să te însoţeşti cu el! Harry Davis se urăşte pe el însuşi că petrece timp cu Clapham.
-Hancock se urăşte pe sine că vorbeşte aşa, nu, Annie? şopti Lucy.
Annie, care se ridicase în picioare la apropierea băieţilor, încuviinţă cu capul din toată inima. Iar Lucy se întoarse spre Hancock, îşi strânse pumnul mic, îl scutură energic înspre el şi spuse:
- Tu nu-1 cunoşti pe Clapham!

-Nu-1 cunosc! Asta-i bună, nu, James? Nu-1 cunosc pe Clap Dunn şi mai ales pe tatăl lui!...Tatăl meu spune că Norman Dunn, Massy şi Clap ar trebui duşi printr-un acord comun la închisoarea de stat. Nu-1 cunosc pe Clap Dunn! Clap, care ne-a furat găinile când avea şapte ani!

Armie nu-şi mai putu reţine indignarea şi era pe punctul de a izbucni.
- Dacă asta e adevărat, totuşi, de atunci încoace el nu a mai furat niciodată! spuse ea. Şi cine oare, domnule Hancock Coles, a furat prunele sărmanei doamne Allen, când avea de două ori vârsta de şapte ani? Poţi să pari furios, dar nu poţi nega asta! Şi dacă săracul Clap are un tată şi o mamă rea, nu e vina lui. Şi nu cred că ei sunt mai răi decât...
Inima bună a lui Annie o opri să mai spună ceva, sau poate că era un fior interior ce o făcea să-i fie greu să răspundă unui copil care are un tată rău. Chiar în dimineaţa aceea, fata auzi în casa familiei Davis bârfele unui sătean despre o întâmplare. Tatăl lui Coles Hancock, un călăreţ de renume, a profitat de situaţia grea în care se afla o femeie săracă, ce îşi pierduse recent soţul. A cumpărat de la ea o pereche de cai, dar a înşelat-o aşa de mult, încât conştiinţa 1-a îndemnat să-i dea pe deasupra încă cinci dolari. I-a dat banii spunând: „îmi pare aşa de rău pentru dumneavoastră, doamnă! Pentru că sunteţi văduvă, vă mai ofer cinci dolari" (Această istorioară a fost reală.)
Annie poate că nu a priceput pe deplin tranzacţia făcută, dar a înţeles că, pe lângă lipsa de onestitate, pe acest bărbat îl mai caracteriza răutatea şi ostentaţia - ceea ce era mai rău decât un simplu furt.
Am dori ca toţi oamenii să înveţe principiile adevărului simplu şi neclintit, în care doamna Davis şi-a educat copiii. Atunci s-ar pune punct coloritului fals, cântăririi necinstite, numărătoarei incorecte, afacerilor şirete, înspre care sămânţa lăcomiei de avere îi conduce pe unii locuitori din Noua Anglie şi care (o spunem cu ruşine şi amărăciune) devine păcatul lor obsedant. Lăcomia de avere
pândeşte oamenii lui Dumnezeu - cei mai civilizaţi, mai buni şi mai favorizaţi de pe pământ.
Annie se opri chiar atunci când era pe punctul să-i reproşeze lui Hancock despre fapta rea a tatălui său. Dar micuţa Lucy, care împărtăşea resentimentul surorii sale, nu simţi acel impuls care să o constrângă şi spuse:
- Annie vrea să spună că părinţii lui Clapham nu sunt cu nimic mai prejos decât ai tăi, domnule Hancock.
- O iau ca pe o impertinenţă, domnişoară! spuse Hancock, răsturnând cu piciorul coşul cu mure al micuţei Lucy. Şi era gata să zdrobească acele mure frumoase şi alese, dar observând că Harry şi Clapham ieşeau din pădAuricea de pe deal, plecă pe furiş împreună cu tovarăşul lui. Lucy începu să plângă cu amar.
- Este un băiat îngrozitor! spuse ea. O să-1 spun lui Harry, iar lui Clapham o să-i zic tot ce am auzit despre el.
- O, nu, nu, nu, dragă Lucy, să nu-i spui! Asta o să-i scoată din sărite pe băieţi şi poate că o să se ia la bătaie cu Hancock. Nu spune nimic despre asta, Lucy. O să culeg eu toate murele. Clapham o să se simtă foarte stingherit dacă îi spui. Uite, murele nici nu s-au stricat şi iarba e aşa de curată. Nu-i povesti absolut nimic lui Clapham. Mama spune că niciodată nu trebuie să spunem unei persoane ceea ce auzim rău despre ea. Dânsa zice că lucrul ăsta aduce doar mai multe probleme şi sunt convinsă că bietul Clapham s-ar simţi tare prost!
- Atunci nu o să-i spun, Annie - dar e păcat! Şi micuţa îşi şterse lacrimile cu mâinile ei murdare, se opri din oftat şi îşi şterse faţa, atât cât putea, înainte ca băieţii să ajungă la ele.
- Ce s-a întâmplat, dragă Lucy? exclamă Harry. O! S-au vărsat murele?
-Asta-i tot? întrebă Clapham. Nu-ţi fă probleme, Lucy, cred că nu e vina ta - locul acesta e cam în pantă. Annie, nu te necăji să strângi restul murelor. Am cules aici, în

hârtia frumoasă în care mama ta ne-a pus checul cu ghimbir, câteva mure de mâna întâi. Le-am adunat anume ca să le punem deasupra în coşul tău şi al lui Lucy, adăugă el, punând murele deasupra. Aşa! Acum coşurile sunt frumoase şi pline.
într-adevăr, Lucy îşi recapătă fericirea. I-a dispărut orice urmă de supărare şi tulburare, dar mai arunca din când în când câte o privire întrebătoare înspre Annie, cu dulcii ei ochişori albaştri. Privirea ei trăda faptul că în inima ei se ascundea un mare secret.
Copiii o luară spre casă şi mergeau din nou pe cărarea de-a lungul pârâului, în a cărei apă limpede, ei îi spălaseră mâinile şi faţa murdară a lui Lucy. Micuţa era cărată în spate de către Clapham. Băiatul i-a adunat de pe marginea uliţei flori de splinuţă, de ochiul boului şi de încântătoarea ghinţiană. Apoi Annie a legat floricelele cu batistuţa ei de buzunar, iar bucheţelul atârna în mâna lui Lucy. Florile ieşeau din buchet în toate direcţiile. Copiii se opriră sub un liliac ale cărui frunze deja deveniseră de un roşu aprins. Harry, la cererea lui Annie, trase o ramură de viţă albă. Aceasta era încolăcită în jurul liliacului şi e tot atât de frumoasă în perioada de însămânţare, ca atunci când înfloreşte vara. întreaga viţă căzuse, iar ramurile ei s-au lăsat peste copii, ca şi cum i-ar fi cuprins pe toţi într-un mod mirific. în acest moment, Lyman dădu cu privirea de ei, iar grupuşorul de copii puse în uimire ochiul pictorului. El se gândi că nu mai văzuse niciodată ceva mai frumos.
- O, staţi aşa! spuse el. Nici unul să nu se mişte timp de câteva minute. Lăsaţi viţa să cadă deasupra capetelor, umerilor şi braţelor voastre. Nu, Annie, nu mişca coşurile! Lasă şalul jos. O, Harry, asta numesc eu o ocazie pentru un pictor! Dacă aş putea reda imaginea pe care o văd acum: faţa aşa de drăgălaşă a lui Lucy, aşa de palidă pe o parte -

Acele vene azurii
Care curg ca nişte râuri
de-a lungul unui câmp de zăpadă
- acea zăpadă contrastează cu obrazul arămiu şi bronzat al lui Clapham; părul ei ca nişte raze de soare ce curg pe cârlionţii lui negrii şi mari; şi, peste umărul lui, acea mânuţă durdulie ce ţine batista cu flori; şi voi toţi împletiţi în viţa albă, şi pârâul şi panta dealului, şi ultimele raze de soare de pe vârfurile munţilor din depărtare! O, este un tablou viu! Dar nu pot face nimic, spuse el deznădăjduit, punându-şi la loc creionul. Poate, mai târziu, o să mi-1 amintesc!
Dar ziua lor fericită se apropia de sfârşit, iar copiii, eliberaţi din prinsoarea pădurii, se grăbeau înspre casă. S-au mai oprit doar la doamna Allen care, după spusele lui Harry, era bătrână şi neajutorată şi nu trebuia trecută cu vederea. Toţi au insistat ca bătrâna să se servească din coşurile lor pline de dădeau pe dinafară. Când au plecat, mai bogaţi datorită a ceea ce au împărţit, bătrâna recunoscătoare şi-a şters o lacrimă de bucurie din ochi, spunând:
- Aşa mamă, aşa copii, iar pentru Clapham ei sunt un fel de misionari. Ce zâmbet are băiatul ăsta! Nişte dinţi aşa de albi! Şi părea aşa de fericit, sărmanul copil!
El nu era un copil sărman în acea zi. Nu aveai de ce să-ţi fie milă de el.
- Chiar am avut un timp minunat, o zi însorită, le zise el prietenilor săi, în timp ce aceştia erau trimişi la culcare.
Clapham plecă în sat să-şi vândă murele ca să cumpere tutun pentru mama lui şi, în cele din urmă, să înapoieze portmoneul domnului Lyman.
Pictorul îi spuse că nu s-a mai întâmplat niciodată până atunci să-şi piardă portmoneul. Numărând bani, dânsul rosti:

- Nu lipseşte nici un bănuţ. N-aş fi ştiut niciodată că l-am pierdut şi nici n-aş fi bănuit cine ar fi putut să-1

găsească. Clapham, adăugă el, eşti un băiat mult mai cinstit decât ţi se duce vorba.
- Da, sunt, răspunse Clapham. Roşi la faţă, dar privea drept în ochii domnului.
- Totuşi o să fii răsplătit, Clapham! Domnul Lyman îi oferi mărunţişul din portmoneu.
- Nu vreau nici o răsplată, spuse Clapham. Dar vă cer un singur lucru, domnule Lyman. Vă rog să fiţi drăguţ să nu spuneţi nimănui că aţi pierdut portmoneul sau că eu l-am găsit.
- Ce ciudat, Clapham!
- îmi promiteţi, domnule?
- Da, dar eşti un băiat straniu.
- Poate că sunt, spuse Clapham. După aceasta, cei doi se despărţiră.

capitolul 4

0 IHĂRTUBISIRE

„El a zidit o temelie a Pocăinţei
cu solidul ciment al Sincerităţii. Deasupra
a fost clădită suprastructura Speranţei, iar în vârf,
lumina Cerului strălucea cu putere."

IN miercurea următoare, seara, Clapham a apărut la uşa doamnei Davis. Se pare că, spre deosebire de ziua minunată în care au cules mure, acum în sufletul băiatului a intervenit o schimbare. El părea mai neîngrijit, mai trist, mai supărat ca de obicei. Nu s-a întâmplat nimic deosebit care să-1 facă să se simtă astfel. Doar că, întovărăşirea lui cu copiii familiei Davis, precum şi speranţele pe care Harry i le-a inspirat şi perspectivele pe care acesta i le-a deschis înaintea ochilor - toate acestea au făcut ca viaţa lui actuală să i se pară mai lipsită de sens, iar sărăcăcioasa lui casă, din ce în ce mai demnă de dispreţ. De asemenea, el simţea din ce în ce mai mult povara unui păcat nemărturisit, ce persista în mintea lui, şi era permanent chinuit de teama că dacă Harry ar afla tot, atunci ar rupe prietenia cu el.
Norman, ca de obicei, 1-a trimis pe Clapham să-i umple ulciorul cu băutură, iar băiatul, ajuns la casa familiei Davis, ascunse ulciorul în spatele unei tufe de trandafiri de la poartă. Vânduse o plasă de peşti în oraş, dar oprise vreo 6 peşti şi o rugase pe doamna Davis să-i accepte.
- Nu am decât un păstrăv, spuse el, şi ăla este pentru micuţa Lucy. îi place aşa de mult să numere petele strălucitoare de pe păstrăvi. Unde este Lucy, doamnă Davis?

- în dormitor, Clapham. Sărăcuţa Lucy nu se simte bine. Du-te şi arată-i păstrăvul. Mulţumesc pentru peşte, Clapham! Este darul potrivit. Nu am nimic proaspăt în casă pentru tata - lui îi plac foarte mult peştii.
Aş fi vrut ca doamna Davis să păstreze peştii pentru dânsa, se gândi Clapham, dar nu spuse nimic. El merse în dormitor. Obrazul lui Lucy, care ardea de febră, făcu gropiţe la apropierea lui. Era încântată de păstrăv şi chiar mai încântată de genţianele franjurate, proaspăt culese, pe care i le-a adus Clapham şi din care Annie promise că va face o coroniţă.
- Ce drăguţ, spuse Lucy, deschizând petalele unei flori, de un albastru ca cerul senin. Annie luă cuvântul şi cită o strofă din „Genţiana Franjurată" a lui Bryant:

Atunci ochiul tău dulce şi liniştit
Priveşte printre franjurile sale înspre cer
Albastră, albastră — ca şi cum cerul ar fi lăsat să cadă
O floare din zidul său azuriu.

- Exact asta am spus şi eu, continuă Lucy. Ce drăguţ din partea ta, Clapham! O, Annie, adăugă ea, şi o trase pe Annie înspre pat, şoptindu-i ceva. Iar Annie luă din coşul ei o batistă de buzunar pe care era imprimată Declaraţia de Independenţă. Harry o cumpărase cu banii câştigaţi de el ca să i-o ofere lui Clapham. Micuţa Lucy a tivit o parte a batistei şi o considera prima ei „cusătură adevărată", învăţase aşadar să coase fără să plătească nimic. Annie a terminat de tivit batista şi a brodat numele complet al lui Clapham. Lucy i se adresă astfel lui Clapham:

- Aşadar, Clapham,

Trebuie să o păstrezi cât timp trăieşti, Să nu o dai altcuiva şi să nu o prăpădeşti!

- Nu o pierd niciodată, niciodată! spuse Clapham. Şi vă mulţumesc tuturor de mii de ori.
- E destul! spuse doamna Davis. Clapham, îi dai, te rog, o mână de ajutor lui Harry să ducă hainele acestea acasă la doamna Dawson şi la celelalte doamne?

Clapham, ca de obicei, fu de acord.

- Harry, adăugă doamna Davis, ia o sticluţă şi adu-mi nişte ulei de castor pentru Lucy de la magazinul domnului Johnson. Adu o lumină aici, Annie. Trebuie să scot nişte bani ca să putem plăti.

Annie aduse o lumânare şi doamna Davis se duse la o măsuţă de lângă o fereastră mică, deschise un sertar şi scoase dintr-o cutie un portmoneu în care avea toată averea ei -produsul unei veri de spălat rufe pentru o familie mare din New York care s-a stabilit în sat şi care a plătit-o cu dragă inimă la preţul din New York. In mintea sa, doamna Davis a destinat fiecare bănuţ pentru bunul folos al copiilor ei. Nu e de mirare că îi privea cu mândrie şi plăcere. O sumă mică, abia strânsă, oferă mai multă satisfacţie muncitorului mulţumit decât o mare avere unui om bogat. Aceasta este răsplata pe care ne-o oferă bunul Binefăcător!

în timp ce doamna Davis alegea mărunţişul din sertar, peste care licărea lumânarea, afară, lângă casă, la fereastră, se auzi un zgomot.

- Ce a fost aia, mamă? întrebă Annie, tresărind.
- Este vaca. Dărâmă la pământ tiparul de plug al lui tata! spuse Harry.
- Dar cred că am văzut o umbră, spuse Annie. -Fără îndoială. Şi umbra este de ajuns să te sperie.

Ce rău poate să-ţi facă o umbră?

- întotdeauna acolo unde există o umbră, există şi o substanţă, Harry.
- Prostii, Annie! Aş vrea să nu fii o gâscă, ca alte fete. Hai, Clap, să mergem! Poate că o să vedem acea „substanţă"

îngrozitoare, Armie. Copiii râseră şi nici nu visau că Annie văzuse într-adevăr o substanţă şi umbra unui eveniment înfricoşător.

Băieţii, după ce au înapoiat hainele albe ca zăpada, au luat-o înspre magazinul domnului Johnson: Clapham, ca să umple ulciorul cu băutură, iar Harry, sticluţa. Dar era închis.

- Acum ce să fac? se văicări Clapham.

-Nu contează, Clap. Poţi merge la magazinul domnului Smith sau, mai bine, du ulciorul gol acasă.

- Da... şi să iau bătaia pe care mi-a promis-o tata dacă vin cu ulciorul gol acasă... Iar promisiunile de genul ăsta sunt singurele promisiuni pe care el le ţine. Timp de două ore am încercat să vând peştele şi, dacă nu erau cei din New York, nu mă alegeam cu nici un bănuţ. Localnicii din Salisbury ştiu unde ajung banii pe care îi dau unora ca mine. Dar, Harry, nu vrei să vii cu mine la domnul Smith?
-Nu, mama mi-a spus că dacă nu e deschis la Johnson, atunci să cumpăr uleiul de la doctor.
- O, Harry, te rog să vii cu mine la Smith!
- Mă grăbesc, Clap, trebuie să ajung acasă.
- Nu stăm decât un minut şi fugim tot drumul!
- Mulţumesc, dar sunt prea obosit ca să fug. M-am dus pe jos până la Canaan pentru că m-a rugat tata.
- Vino, Harry!
- Nu pot, mama o să aibă nevoie de mine.
Dar Clapham, împotriva obiceiului său, a insistat aproape până la lacrimi. Atunci Harry a spus:
-De ce? Care e problema, Clap? Nu poţi merge singur?
- Nu, nu pot! Şi întorcându-se cu spatele, începu să murmure. O să merg acasă şi o să iau bătaie. Iar mama o să ţipe la mine că nu i-am adus de fumat. Aş vrea să fim toţi morţi!

- O, Doamne fereşte, Clapham! Nu vorbi aşa. O să merg cu tine, dar de ce nu poţi să te duci fără mine?
- Nu mă întreba nimic şi nu o să te mint, Harry!
Nu au mai scos nici un cuvânt până ce au ajuns la magazinul domnului Smith, cu excepţia momentului când s-au oprit să mai răsufle, iar Clapham a spus:
- Harry, tu ai un cămin. Eu trăiesc în iad. Partea de sus a uşii de la magazin era din sticlă.
- Stai puţin, zise Clapham, în momentul în care Harry puse mâna pe clanţă. După ce cercetă atent magazinul cu privirea, el adăugă: Domnul Smith nu este înăuntru. Poţi deschide uşa, Harry.
Băieţii se apropiară de tejghea şi rămaseră acolo tăcuţi, în timp ce singurul angajat din magazin servea două femei. Clapham îşi ascunse cât putu mai bine ulciorul sub haina zdrenţuroasă. După câteva minute, vânzătorul îl zări. Harry îşi dădu seama de mulţumirea care apăru pe chipul vânzătorului când acesta îl văzu pe Clapham. Mai observă că tovarăşul lui se trase aproape de el. Vânzătorul continuă să-i privească întrebător, în timp ce lega pachetele femeilor. După ce termină, se apropie de băieţi. Harry ceru ulei, iar Clapham, întinzând jumătate de dolar, ceru jumătate de galon de rom şi un sfert de ţigară scoţiană.
Vânzătorul zâmbi vag, în timp ce se întoarse şi merse până în capătul celălalt al magazinului, unde era un birou înalt de scris. Acum au observat şi băieţii că stăpânul magazinului stătea în spatele acelui birou. Harry îşi dădu seama că acest lucru îl făcu pe Clapham să tremure puţin. Vânzătorul vorbi aşa de încet cu domnul Smith că băieţii nu puteau auzi nici un cuvânt. Dar, pentru că faptele erau cunoscute, vânzătorul rosti cu voce tare:
- Clapham Dunn este în magazin, domnule! spuse el.
- Da? Este? spuse domnul Smith, ridicându-se din scaun. Dar, văzându-1 pe Harry Davis, se aşeză din nou. A venit cu Harry Davis? întrebă el.

- Da, domnule, se pare că au venit împreună. El vrea rom şi ţigară, desigur. Are bani în mână.
- Data asta poţi să-1 laşi în pace. Dă-i romul. Domnul Smith era pe de-o parte influenţat de prezenţa
lui Harry, dar, ne temem că, pe de altă parte, de oportunitatea de a vinde rom. Slavă Domnului că au trecut acele zile când fiecare magazin avea propriul baril de rom. Aici cel sărac era uşor ispitit să-şi irosească puţinul câştig, băieţi de vârsta lui Clapham Dunn puteau să-şi înceapă ucenicia la viciu şi ruină, şi oameni cumsecade, ca domnul Elam Smith, puteau să vândă liniştiţi această otravă pentru trup şi suflet, să adune banii şi să strângă câştigurile lor. Imaginează-ţi toate păcatele care îl ispiteau pe cumpărător!
După câteva minute, băieţii şi-au terminat treaba şi au plecat din magazin.
Chiar dacă se grăbea, curiozitatea lui Harry era aşa de instigată, că nu putea fi amânată. Nu era doar simplă curiozitate, ci Harry era mişcat în străfundul sufletului de ataşamentul şi de dependenţa lui Clapham faţă de el. Avea sentimentul că poate să-1 ajute şi dorea aceasta din toată inima:
-Spune-mi Clapham, începu el, ce înseamnă toate astea?
- Care? întrebă Clapham, fără să-şi ridice ochii.
- Sigur ştii la ce mă refer.
- Da, ştiu, Harry, răspunse el ridicându-şi acum ochii cu onestitate şi privindu-1 ţintă pe prietenul lui. Şi o să-ţi spun. Te asigur că o să-ţi povestesc tot, dar nu pot acum. E o poveste lungă şi urâtă.
-Ei bine, scurteaz-o, Clap, şi eliberează-ţi mintea. Avem destul timp până luăm colţul.
- Dar, Harry, o să mă urăşti! Şi la fel şi mama ta, Armie şi micuţa Lucy. Şi nu pot îndura asta. Nu o să mai mergi niciodată cu mine la pescuit, nu o să mai vorbeşti niciodată cu mine!
- Clapham, nu le cunoşti pe fete şi nici pe mine. Eu rămân credincios unui prieten şi la bine şi la rău.
- Dar, Harry, e vorba de mult rău; nu o să rezişti.
- O să încep prin a fi sincer cu tine, Clapham. O să-ţi spun ce pot face. Trebuie să-mi poveşti tot adevărul şi atunci o să fiu sigur pe temelia pe care stau. Iar de pe acea temelie, o să te trag în sus cu putere şi răbdare. O să ne dăm amândoi toate silinţele şi o să te scoatem din mlaştina în care ai intrat aşa de adânc.
Clapham începu să-şi spună povestea cu o voce înceată, dar, pe măsură ce vorbea, tonul devenea mai ferm.
Noi trebuie să ne întoarcem puţin mai înapoi în istoria lui Clapham, pentru că acum timpul nu-i permite acestuia să-şi amintească tot şi poate nici nu ar face-o.
Clapham a fost născut în puşcărie şi, din cele mai timpurii amintiri ale sale, părinţii lui au stat ascunşi ba într-un loc, ba în altul, trăind la periferia satelor sau la graniţa unde se întâlnesc cele trei oraşe: Massachusetts, Connecticut şi New York. în acest fel, ei au locuit într-o zonă foarte convenabilă pentru cei care încalcă legea prin escrocherii.
Norman era un om puternic şi bine închegat. Se lăuda deseori că putea să meargă într-o zi mai mult şi mai repede decât orice alt om pe care 1-a cunoscut vreodată. Putea să rabde umezeala, căldura şi frigul fără să tresară măcar. Câteodată stătea afară, hoinărind în păduri timp de o săptămână şi apoi se întorcea acasă, unde mânca, bea şi dormea timp de altă săptămână. Nu a învăţat niciodată să scrie sau să citească.
Aceasta era un motiv de adâncă înjosire pentru el. Dar era un dezavantaj chiar mai mare decât îşi dădea Norman seama. Era în mod firesc mândru de mărimea şi tăria sa, de puterea lui de a rezista. însă, se simţea umilit când vedea că un om scund, pe care

el spunea că putea să-1 arunce peste cei mai înalţi pini din pădure, îi era superior prin faptul că ştia să scrie şi să citească şi astfel putea să locuiască printre oameni. Norman avea trăsăturile specifice unui sălbatic. Dacă ar fi

fost născut printre indieni, probabil că le putea fi foarte uşor conducător. Dar, ca să trăieşti în societate, este necesar să fii şcolit, iar cunoştinţa şi bunătatea sunt singura distincţie adevărată între un om şi altul în societate. S-ar putea să avem egalitate de drepturi şi privilegii; în această ţară binecuvântată, noi chiar avem. Bogăţia nu îl face pe un om să fie mai respectabil sau mai fericit decât vecinul său. Dar cunoştinţa, da. Suntem obligaţi să-i respectăm pe cei care cunosc mai mult decât noi. Dacă în celelalte lucruri sunt egali, simţim că o educaţie mai înaltă oferă omului o putere mai mare ca a noastră. Norman Dunn ştia lucrul acesta şi se simţea umilit. Trăia mai intens şi mai amar acest sentiment pentru că, din naştere era înzestrat intelectual, dar nu avea virtuţi şi atitudini frumoase care, mai mult decât orice altceva, compensează pentru lipsa de educaţie. Un om muncitor, cinstit şi bun poate să ţină capul sus alături de cel mai înţelept om sau cel mai mare învăţat din lume. Dar Norman Dunn nu poseda nici cinste şi nici altceva de felul acesta. El avea suficientă sensibilitate să-şi înţeleagă degradarea şi să urască să aibă legături cu oamenii, aşa că el îi ocolea cu îmbufnare.
Mama lui Clapham era o proscrisă săracă, pe jumătate olandeză, pe jumătate yankee. Era leneşă, murdară şi prostuţă. Nu a fost niciodată prea sclipitoare şi din cauza băuturii, fumatului şi hărţuirii din partea lui Norman, luminiţa pe care o avea odată, acum abia că mai licărea. O virtute pentru care trebuie să o admirăm - cum a ajuns să o posede, nu ştie nimeni - dar despre Massy Dunn nu s-a auzit niciodată să fi luat ceva ce nu-i aparţinea. Ea mânca din curcanii, găinile şi ouăle furate fără să pună vreo întrebare. Dormea în lenjeria de pat pe care a facut-o din hainele agăţate pe sârmă, din satul vecin. A tăiat şi a prefăcut multe haine pentru Clapham din rufele furate de soţul ei. Dar despre ea nu s-a auzit niciodată să fure vreun bănuţ. Nu putem spune de ce, ci afirmăm doar faptele. Astfel, s-ar putea explica, într-o

oarecare măsură, aversiunea prietenului nostru, Clapham, faţă de meşteşugul tatălui său.
- Tata m-a pornit pe acest drum, îi spuse el lui Harry, când eram un ţânc de numai şase ani. înainte să am zece ani, deja furasem multe găini pentru el. De atunci, m-am schimbat mult în bine. De multe ori am preferat să iau bătaie decât să fac ceea ce-mi poruncea tata, iar mâna lui era grea şi mă lovea cu cruzime, Harry. Odată mi-a dislocat umărul din încheietură, iar altădată mi-a rupt două degete de la mână. Primăvara trecută am lucrat pentru domnul Smith şi m-a plătit în bunuri de folosinţă - puţină melasă, rom pentru tata, din când în când câte un peşte cod şi aşa mai departe. El se folosea mult de mine şi mă plătea foarte puţin. Dar puţini erau cei care m-ar fi angajat din cauză că îl cunoşteau pe tata, aşa că trebuia să accept ceea ce mi se oferea. Domnul Smith avea încredere în mine, motiv pentru care mă simţeam atât de recunoscător încât nu luam niciodată vreo alună, sau vreo stafidă, deşi mânuiam cutia de vreo douăzeci de ori pe zi. Nu-mi plăcea deloc să mint şi să fur, nu ştiu de ce, având în vedere felul în care am fost crescut; dar ăsta-i adevărul adevărat! Şi totuşi - o, Doamne! - a venit ziua în care mi-am dat seama că semăn cu tatăl meu şi nimic mai mult.
într-o seară, a venit un călător şi s-a oprit la magazin să cumpere o umbrelă. Domnul Smith fusese chemat afară. Omul luă umbrela, puse banii pe tejghea - doi dolari jumătate - şi ieşi. Banii erau acolo. Domnul Smith nu-i văzuse. Călătorul, bănuiam eu,

era deja plecat din oraş. Următoarea zi, în Sheffield, urma să fie un dresaj şi venea şi o menajerie de animale. Timp de două zile auzisem oamenii vorbind despre reclama afişată în magazinul domnului Smith, cu ilustraţii ale animalelor în jurul ei. Ai văzut aşa ceva, Harry? Din toate lucrurile din lume, cel mai mult vroiam să văd animalele. Toţi mergeau în afară de mine. Şi iată banii! Dacă îi luam, puteam merge. Ştiam că tata m-ar fi lăsat, dacă îi dădeam jumătate din bani. Şi totuşi am avut o reţinere. L-am

auzit pe Smith venind şi m-am gândit că nu-mi plătise niciodată nici pe jumătate cât le dădea altor băieţi. Şi... am luat baniiîDa, Harry, i-am furat! Tata nu era prin preajmă. Nu am furat din cauză că mi-era frică de el. Nimeni nu mi-a spus să-i iau. De data asta, am fost un hoţ. Acum ştii totul.

- Nu totul! A aflat domnul Smith?

- Da, a aflat repede. Călătorul nu a mers nici un sfert de milă şi a început să plouă. Şi-a dat seama că era ceva în neregulă cu umbrela, aşa că s-a întors să o schimbe. Atunci i-a spus domnului Smith că pusese banii pe tejghea. Domnul Smith m-a acuzat că i-am furat, m-a controlat în buzunare şi i-a găsit.

Atunci m-a făcut în toate felurile şi i-a batjocorit pe mama şi pe tata. M-am supărat şi i-am spus că, dacă ar fi fost cinstit cu mine şi mi-ar fi plătit pe cât meritam, aş fi fost şi eu corect cu el. Apoi m-a dat afară şi mi-a spus să nu-i mai trec niciodată pragul. Acum, Harry, ştii totul!

Clapham rămase tăcut pentru un moment. Nici Harry nu spuse nimic.

- Ştiam că aşa o să se întâmple, continuă Clapham, cu vocea tremurândă încât abia putea articula cuvintele. Acum mă ştii ca hoţ - hoţ pe cont propriu - şi oricum nu mai poţi fi prietenul meu.

Harry ezită doar pentru o clipă.

-Ba da, pot, spuse el, pentru că Scriptura spune: „Du-te şi nu mai păcătui." Mama are o vorbă: „Dumnezeu îl iartă pe păcătos. Noi cum de îndrăznim să nu-i iertăm pe ceilalţi?!" Te cred, Clapham. Cred că mi-ai spus adevărul, tot adevărul, şi o să-ţi fiu alături atâta timp cât rămâi cinstit.

Clapham îşi întoarse privirea spre Harry, plină de lacrimi, iar faţa lui radia de o recunoştinţă şi bucurie pe care Harry nu o va uita niciodată.

- Mulţumesc, mulţumesc, Harry! spuse el cu o voce înceată. Asta valorează mai mult pentru mine decât că m-ai
salvat de la înec. Credeam că îţi pot întoarce acel bine, dar pentru fapta de acum nu o să pot să-ţi răsplătesc niciodată.

Băieţii se despărţiră.

„Dacă o să fiu vreodată bun la ceva", se gândi Clapham, continuându-şi drumul singur, „asta se va datora lui Harry Davis. Poate că aş fi fost pedepsit, bârfit, predicat pentru totdeauna, dar asta nu m-ar fi schimbat. Harry *mă crede.* Este prietenul meu şi, când sunt cu familia lui, simt că aş putea să fiu bun, dacă aş putea să scap din ghearele *lui."* Nu e de mirare că bietul Clapham, în gândurile lui, nu-i spunea pe nume tatălui său - acel nemernic ce îi făcea viaţa amară.

In timp ce îşi continua drumul solitar, multe imagini fericite îi apăreau în minte. Familia Davis era lumina centrală a tuturor închipuirilor sale minunate. Drumul lui trecea pe lângă marginea pârâului Rhigi care sclipea şi strălucea în lumina apusului. Frunzele se amestecau încet, adiate de briza lină de noapte. Clapham se opri pentru o clipă şi aruncă o privire înjur; avea un sentiment nou, pe care nu-1 mai simţise niciodată până atunci. Nu există ceva în suflet care răspunde, ca un ecou, la muzica

naturii?
Mai lină decât adierea vântului de apus
Mai aprigă decât notele nedefinite
De pe acea liră neîmblânzită, ale cărei corzi
Sunt atinse de suflul brizelor.
Acest băiat sărman de la munte simţi în el ceva care vibra la vocea naturii. El se uită în sus, către cerul vast şi luminos, şi un sentiment de uimire, un sentiment nedefinit al prezenţei lui Dumnezeu, lipsit de frică sau groază, îl copleşi. Poate că bunătatea lui Harry i-a inspirat un sentiment al dragostei şi bunătăţii infinite a lui Dumnezeu, printr-o imagine ştearsă, ce e drept. Oricum ar fi fost, îl încercă un nou sentiment. Băiatul se îndreptă dinspre pârâu înspre

pădure, unde copacii erau aşa de groşi că abia putea penetra o rază de lumină pe cărarea pe care el păşea. Dintr-o dată a ajuns într-un loc deschis, unde luna mare şi galbenă îşi trimitea lumina, interceptată doar de umbra copacilor înalţi care, ca un zid, înconjurau acel loc. Era un contrast izbitor cu întunericul din care tocmai a ieşit. Pentru prima dată în viaţa lui şi într-un mod impulsiv, se aruncă pe genunchi. Fiecare sentiment din inima lui era o adevărată rugăciune. Cuvintele pe care le-a rostit erau puţine, neînvăţate şi simple. Era un plânset încordat care cerea iertare pentru trecut, putere pentru viitor şi o izbucnire de mulţumire pentru prietenul lui.
Era o dorinţă sinceră - o rugăciune adevărată. Dumnezeu spune că astfel de rugăciuni sunt cele care ajung până la El.
După jumătate de oră, Clapham a intrat în baraca tatălui său, cu un dezgust de nedescris. Cabana era plină de fum de ţigară pe care puteai să-1 tai cu cuţitul iar, pe deasupra, Massy prăjea o bucată de peşte, nişte carne de porc şi ceapă. Fumul de la prăjit se amesteca cu fumul din pipa lui Norman şi se aşeza pe grinzi şi căpriori. Nişte stâlpi în zigzag erau decoraţi cu ulcioare sparte, coşuri, ploşti, ierburi uscate, legături de mere şi rânduri de dovlecei puşi la uscat. Pentru cină a fost aşezată o masă neagră şi murdară, cu un ulcior cu melasă şi nişte vase sparte, de culoare maro.
Desigur, întreaga scenă era deplorabilă şi dezgustătoare
Totul era jalnic, trist, josnic
...stricat şi murdar.
Norman aţipea într-un colţ, pe o grămadă murdară, numită pat. De îndată ce Clapham intră, Norman începu să-1 bombănească pentru că a întârziat aşa de mult şi, cântărind cu privirea ulciorul, luă o înghiţitură mare.
Massy luă porţia ei într-un stil mai parental şi îi mulţumi lui Clapham în timp ce îşi desfăcea legătura de tutun. Nodul era bine legat, iar degetele lui Massy nu erau din

cele mai sigure pe ele. Norman o strigă, blestemând-o, că mâncarea ei dădu în foc şi că arse totul. Intorcându-se brusc ca să stingă focul, ea îşi scăpă tutunul în gunoi. Norman, furios că i-a ruinat cina, se ridică din culcuşul lui şi începu să o bată. Massy ţipa. Un câine obosit care dormea întins în faţa focului, se alătură încăierării, mârâind. Astfel de scene îl făcuseră pe sărmanul Clapham să-i spună lui Harry Davis: „Tu ai un cămin. Eu locuiesc în iad!" Nu, nu era chiar un iad, atâta timp cât acolo se afla măcar un suflet capabil să iubească şi să spere.

capitolul 5

DUHULUI PfimAnTULUI

„Pentru că Moartea şi-a pus sigiliul sacru
Pe clipele strălucite şi trecute; Chiar dacă le jelim, ele totuşi rămân cu noi Şi, mai mult decât oricând, ele ne aparţin."

ARRY DAVIS o luă spre casă cu o inimă uşoară şi intră pe uşa casei ţopăind voios. Măsuţa era atent pregătită pentru cea mai plăcută dintre mesele din Noua Anglie, şi anume pentru „ceai".

In district erau puţini oameni harnici şi aşezaţi care să fie mai săraci decât familia Davis. Dar sărăcia, în sensul ei strict, este un cuvânt care nu se poate aplica la astfel de familii americane. Oare ce ar spune o soţie flămândă dintr-o cocioabă irlandeză sau o ţărancă din continentul Europa despre măsuţa doamnei Davis: cu faţă de masă albă, cu vase din lut întregi şi de mărimi diferite, cu cuţite strălucitoare, cu ceai, zahăr, cremă, pâine albă, plăcintă de mure şi peşte prăjit?

-Ce frumos arată! spuse Davis, ascultând anunţul plăcut că „Ceaiul este gata!" îşi întoarse scaunul de la biroul şi invenţiile sale. Am făcut o treabă bună azi, adăugă el, şi nu am mâncat nimic decât o felie de pâine cu figurine dulci pe care vecinii i le-au trimis lui Lucy. Mama este aşa de prăpăstioasă încât nu ar lăsa-o pe biata fetiţă să le atingă.

- Ah! Dar, tată, interveni Armie, doctorul a spus că dacă mai mulţi oameni ar proceda ca mama, şi ar da celor sănătoşi cremele dulci, prăjiturile, bomboanele pe care vecinii le trimit pentru cei bolnavi, atunci mulţi pacienţi n-ar mai ajunge pe mâna lui.

- Da... Prostii, Annie - ca şi cum boala nu vine de la ea însăşi sau atunci când Domnul decide s-o trimită. Cum s-a îmbolnăvit Lucy? Aş vrea să ştiu asta. Mama ta o hrăneşte numai cu pâine şi lapte şi îi dă cartofi şi carne doar o dată pe zi. Cum de a făcut febra asta?

- O, tată, doctorul spune că febra i se trage de la prunele necoapte pe care i le-ai dat la Deacon Carr's. Doctorul spune că, atunci când bântuie febra, ea poate apărea din cauza oricărui deranjament al stomacului.

- O, asta nu-i nimic altceva decât o noţiune de modă nouă. Copiii mănâncă orice. Eu, în toată viaţa mea, am mâncat doar ce am vrut şi tot ce am găsit mai gustos, dar n-am avut niciodată febră. Obrajii traşi şi palizi ai lui Davis nu erau cea mai bună dovadă a modului său înţelept de viaţă; şi - bietul om! - pe măsură ce starea lui Lucy se înrăutăţea pe zi ce trecea, el se hotărî în sinea lui să nu le mai dea copiilor fructe necoapte. Vai! înţelepciunea învăţată din propriile greşeli o dobândim prea târziu. Rareori mai repetăm greşeala.

Doamna Davis nu i-a reproşat nimic soţului ei. Dânsa nu era una din femeile care se simt uşurate dacă dau vina pe alţii. Ea spera, în fiecare zi, că Lucy se va face mai bine. S-a îngrijit cum nu se putea mai bine de Lucy, cu ajutorul lui Harry şi a lui Annie. Nu a urmat obiceiul rural ca bolnava să fie vizitată de tot felul de vecini care vroiau să-şi exprime mila şi să-i ofere ajutorul. Deseori, a văzut copii bolnavi care, fie nu vroiau să fie atinşi de străini, fie deveneau prea agitaţi din cauza acestora. Contrar tuturor obiceiurilor din părţile acestea, ea nu accepta ca alţi oameni să vină să vegheze bolnava pe timpul nopţii. Şi, împinsă de

bunii ei prieteni să le accepte serviciile, ea le răspundea: „Nu. Nu aş putea dormi bine ştiind că fetiţa mea este aşa de bolnavă, chiar dacă ar sta cel mai bun veghetor din Salisbury cu ea. Eu dorm lângă ea şi mă trezesc la cea mai mică mişcare. Pentru mine e un efort aşa de mic, dar pentru altcineva e o povară grea. întotdeauna am fost împotriva veghetorilor, dacă mă pot descurca singură, şi aş vrea să rămân consecventă."
Iar doamna Davis era foarte consecventă ca să pună în practică, în toate detaliile vieţii ei, teoria pe care o avea despre sarcinile sale.
Davis nu stătea niciodată noaptea cu fetiţa. Spunea că el doarme „uimitor de adânc" şi că nu s-a descurcat niciodată să stea de veghe!
Un musafir făcea excepţie de la regula generală -sărmanul, proscrisul Clapham. El era aşteptat în fiecare zi de Lucy şi primit cu cel mai dulce zâmbet al ei şi cu mâna întinsă. Doctorul i-a prescris să bea un ceai care reduce febra, iar Clapham, bineînţeles, aducea frunze de ceai de pe munte. In ziua următoare, i-au fost recomandate ierburi verzi de iarnă şi ierburi antifebrile zilnic, pe care Clapham reuşea să le procure folosindu-se de uneltele lui din lemn. Alături de ierburi, Clapham aducea legături de mure coapte, pe care Annie le înşiruia, iar Lucy, când se simţea mai bine, se amuza încolăcindu-le pe mânuţa ei albă. Florile de pe marginea dealului şi a pârâului erau puţine şi veştejite, dar genţianele franjurate erau încă înflorite. Astfel, Clapham aducea întotdeauna câte un buchet, pe care le numea „florile lui Lucy".
- Mi-ar plăcea, Clapham, spuse Lucy, ca tu şi Harry să mă duceţi la pârâu şi să mă întindeţi pe iarba moale, unde bate vântul răcoros şi unde pot bea apă tot timpul. Aici este aşa de cald! Uite cum îmi arde palma! Nu-i aşa, băieţi, că o să mă duceţi acolo când o să fiu puţin mai bine?

Amândoi băieţi i-au promis nerăbdători că o vor duce, dar vai! Boala crudă înainta repede.
în ziua următoare când, ca de obicei, Clapham venea după-amiaza târziu, familia, cu excepţia lui Davis, care era plecat cu o treabă în sat, era strânsă în micul dormitor. Situaţia se agravase. Lucy era pe moarte. Durerea ei era pe sfârşite. Trupul ei a renunţat să mai lupte, iar frageda ei viaţă se stingea. Doamna Davis îl auzi pe Clapham apăsând clanţa de la uşa de la intrare şi îi făcu semn să intre tiptil. Băiatul aşa şi făcu. Apoi îngenunche la piciorul patului ei pe rotile. Lucy era susţinută de perne. Culoarea vieţii din obraji îi dispăru. Mama, care stătea lângă ea, era îmbujorată. Şi dânsa era în genunchi, asemenea lui Harry şi lui Annie; cei doi o ţineau pe Lucy de câte o mânuţă, care părea să prindă fiecare bătaie a inimii lor.
-Copii, rugaţi-vă cu mine, spuse mama. Şi cu o voce înceată, dar foarte clară, ea spuse: „Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-Se numele Tău. Vie împărăţia Ta. *Facă-Se voia Ta."* Aici se opri. Nu mai era nevoie de altceva. Aceste cuvinte atotcuprinzătoare exprimau rugăciunea nemărginită din inima ei: credinţa că Dumnezeu era Tatăl ei, Tatăl copiilor ei, dorinţa ei de a slăvi Numele lui Dumnezeu cu evlavie şi dragoste, renunţarea cu desăvârşire la propriile ei speranţe şi scopuri pentru copilul ei şi acceptarea actuală a propriilor ei trăiri. După ce a încheiat rugăciunea, Harry i-a spus pe o voce tremurândă şi joasă:
- Mamă, niciodată nu mi s-a părut mai greu să spun această rugăciune ca acum!
- Ţi se pare greu acum?
- Greu?! Da, mamă!
- Nu aşa ar trebui să fie, copii. Eu o las pe micuţa Lucy în mâna unei dragoste mai mari şi mai înţelepte decât a noastră. împărăţia cerurilor vine la ea. Nu o să mai

sufere. în acest moment, Lucy şi-a deschis ochii, conştientă şi fără să simtă vreo durere şi se învioră. A fost chiar şi o mică mişcare a buzelor în semn de sărut pentru mama şi, în timp ce mama dădu să o sărute şi ea, aceasta zâmbi puţin, dar perceptibil. Cu un deget îi făcu semn lui Clapham să se apropie. El se ridică şi îngenunche lângă Annie. Lucy îşi deschise braţele să-i îmbrăţişeze pe toţi trei. In acest moment, soarele ce apunea a strălucit de după un nor, iar razele lui au căzut ca o aureolă pe părul blond al lui Lucy.
- Ce lună frumoasă! spuse ea. Negura morţii îi întunecă privirea şi soarele nu i se mai părea strălucitor.
Toţi au căzut jos ca şi cum erau în prezenţa vizibilă a lui Dumnezeu. Cortina care ascunde cealaltă lume se ridica încet făcându-i să simtă frumoasa realitate a bunătăţii şi dragostei spre care se îndrepta scumpa copilă. Nu era moarte. Era viaţă - viaţă veşnică. îi invada un sentiment solemn, dar dureros. Nici unul nu s-a agitat şi nu s-a mişcat, până când Lucy s-a uitat la fiecare pe rând şi apoi şi-a oprit privirea asupra lui Harry, care neştiind cum să-i răspundă, spuse:
- Ce mult te iubesc, draga mea!
Ea îi răspunse încet, slab, dar perfect desluşit, aşa că fiecare a auzit-o:
-Noi toţi... ne iubim... unul pe altul! Acestea au fost ultimele cuvinte pe care ea le rosti - cuvinte care i-a legat cu o strânsoare sfântă, care va fi zguduită cu cruzime, dar niciodată ruptă.
Din acest moment, respiraţia ei a devenit tot mai lipsită de putere. Nu a fost nici o zbatere, iar când lumina apusului s-a stins şi au apărut stelele, ea s-a cufundat în odihna ei ca şi cum ar fi adormit.
Vraja tăcerii solemne a fost ruptă pentru prima dată de vocea dulce a mamei.
-A murit, copii! spuse ea. A plecat la Cel care a spus: „Lăsaţi copilaşii să vină la Mine şi nu-i opriţi, căci
împărăţia cerurilor este a unora ca ei" - a plecat din faţa ochilor noştri, dar nu şi de la noi.
- „Nu de la noi", mamă? întrebă Annie, cu o voce nedumerită.
- Nu, copiii mei, sper că nu. Lucy este aici cu noi prin ultimele ei cuvinte: „Noi toţi ne iubim unul pe celălalt!"
Acesta era un gând nou pentru copii. Li se părea că acest gând înlătură durerea despărţirii şi, în acelaşi timp, le oferă un sentiment acut de responsabilitate, o dorinţă intensă de a fi puri. Liniştea, credinţa şi supunerea blândă a doamnei Davis a schimbat acea cameră a morţii într-un vestibul al cerului. Moartea nu apărea pentru aceşti copii ca un rege al fricii, ci ca un mesager al dragostei care a venit să o ia pe micuţa lor tovarăşă înspre fericire şi veşnicie, şi să le inspire o credinţă şi o speranţă care i-a învăţat cum să valorifice şi să folosească viaţa.
Lui Clapham totul i se păru o viziune, o revelaţie. După ce toate pregătirile au fost făcute, după ce vecinii drăguţi au venit şi au plecat, după ce bunul pastor al satului şi-a rostit rugăciunea alături de familie şi după ce Clapham a văzut corpul micuţei Lucy întins în haine albe, căpătâiul ei încununat cu genţiane franjurate, pe care i le adusese el în acea după-amiază, iar pe pieptul ei erau trandafiri roşii îmbobociţi, pe care i-a trimis bătrâna doamnă Allen - după toate acestea, el o luă spre casă. Mergea încet şi gânditor. Dintr-o dată, îl cuprinse o repulsie dezgustătoare când şi-a amintit de locuinţa sa detestabilă; aşa că se întoarse din drum şi se întinse pe pământ, lângă

fereastra acelui mic dormitor. Adormi acolo şi se trezea din când în când imaginându-şi-o pe micuţa sa prietenă: ba lângă pârâu sub muntele Rhigi, ba în mijlocul frumuseţii şi slavei ce până atunci nu-i apăruse niciodată în minte. Amintiri despre situaţia lui deplorabilă şi despre căminul său îngrozitor au năvălit ca nişte demoni printre aceste vizite angelice.
60
61
BĂIATUL DE PE MUNTELE RHIGI
O FURTUNĂ NĂPRASNICĂ
-Nu mai spune! zise Norman, în timp ce un sentiment uman i se aprinse în suflet. Aruncă cenuşa din pipă şi puse tutun proaspăt în timp ce spuse:
- Era cel mai frumos copil din Salisbury. întotdeauna se duc cei ca ea.
Ultimele cuvinte ajunseră la urechea lui Massy şi o treziră.
- Cine a mai murit? întrebă ea, nici pe jumătate trează.
-Nu era vorba de tine, femeie, dar la fel de bine puteai să fii şi tu moartă, răspunse soţul ei brutal... pentru că trândăveşti acolo când ţi-am spus că aştept să-mi coşi haina. Trezeşte-te, sau îţi vin de hac. Fata lui Davis a murit, iar Clap al nostru este bocitorul principal.
-N-ai nici un fel de sentimente, Norman, spuse tovarăşa lui drăguţă. Eşti jumătate om, jumătate brută - mai rău decât oricine. Când e înmormântarea, Clapham?
-Nu o să fie nici o înmormântare, răspunse băiatul. Doamna Davis a dorit să depună trupul micuţei Lucy în cripta familiei dânsei şi a dus-o la cimitirul Canaan.
-Cine a fost la procesiune? întrebă Massy, care asemenea celor de teapa ei, era curioasă de toate detaliile înmormântărilor.
- Nu a fost nici o procesiune. Domnul Davis vroia ca oamenii să se strângă şi să meargă cu ei, dar doamna Davis a insistat să se facă totul în linişte; aşa că şeriful Parley le-a oferit căruţa cu cai şi, la ora două, ei au plecat către unchiul ei, care locuieşte aproape de cimitir.
- Au luat în căruţă trupul micuţei, pe Harry şi pe Annie - toţi într-o căruţă?
- Nu, doar pe micuţa Lucy. Pe Annie a apucat-o una din durerile ei obişnuite de cap, iar Harry a rămas acasă cu ea.
64
Norman părea foarte atent, deşi nu a pus nici o întrebare. Iar acum, bărbatul întrebă, pe un ton nefiresc de degajat, cât timp va fi plecată familia Davis.
- Până mâine dimineaţă, răspunse Clapham.
-Bun! murmură Norman şi apoi, schimbându-şi tonul, el întrebă nerăbdător: Eşti sigur, Clap?
- Da, sunt. Am mers cu Harry să luăm căruţa, iar doamna Davis ne-a spus să-i transmitem şerifului Parley că o să se întoarcă mâine dimineaţă; şi dânsa nu şi-a călcat în viaţa ei cuvântul.
- Sper ca acum să nu fie prima dată, spuse Norman. La ce oră o să se întoarcă?
-Nu ştiu, răspunse Clapham, mai degrabă iritat de aceste întrebări ciudate (cum le considera el), care îl zgâriau pe suflet. Dădu să plece, fără să-i pese încotro, când tatăl său îl apucă de braţ şi îl trase înapoi.
- Stai locului! Chiar nu poţi? spuse el. Eşti şiret ca un criminal. îşi drese glasul de două sau trei ori, îşi curăţă gâtul, şi adăugă: A murit în dormitor, nu?
-Da, micuţa Lucy şi Annie dormeau întotdeauna acolo, în patul cu rotile.
- Nu cred că celor doi copii le-ar plăcea să doarmă în camera unde a fost depus trupul ei, spuse Norman, uitându-se nu la Clapham, ci undeva deasupra copacilor. Tăcu pentru o clipă şi apoi, pentru că nu primi nici un răspuns de la Clapham, continuă: Te întrebam, Clap... De ce eşti aşa de aerian? Unde o să doarmă?

Clapham era prea calm ca să se supere şi răspunse încet:
- Nu cred că le este frică să doarmă unde a stat micuţa Lucy, înconjurată de flori şi arătând ca un înger.
- Aşadar, fata o să doarmă în dormitor, nu?

Dacă Clapham era atent, ar fi putut suspecta motivele sinistre din spatele tuturor acestor întrebări. Dar nu era deloc atent, ci răspundea aşa de detaliat precum dorea tatăl său.
-Fereastra de la dormitor a fost deschisă dimineaţa cât timp a plouat, iar aerul din cameră s-a umezit, aşa că mama lui Harry i-a spus să mute patul cu rotile în bucătărie. Apoi să-şi aducă şi patul său şi să doarmă cu Armie.
- Aşa o să facă?
- Cred că da, răspunse Clapham zâmbind. încă nu s-a întâmplat ca Harry să-şi dezamăgească mama.
- Aş vrea ca toţi copiii să fie ca el, murmură Massy.
- Şi toate femeile ca tine, spuse Norman. S-ar potrivi de minune! Dar, Clap, eşti sigur că vor dormi în bucătărie?
- Sunt sigur pentru că, înainte să plec, l-am ajutat pe Harry să aşeze paturile.
- Eşti un băiat isteţ, Clap, şi nu greşesc când spun asta! zise Norman cu un chicotit în gât, pe care fiul său îl ştia bine drept o exprimare a unui gând viclean. Involuntar, băiatul îşi fixă întrebător privirea asupra omului cel rău.
- Să nu faci vreun gest necugetat, hoţomane! exclamă el, arătându-i pumnul lui Clapham.
- Gest necugetat!... Dar nici n-am vorbit!
- Ochii tăi au vorbit!
- Şi ce au spus? întrebă Clapham cu un zâmbet şters.
- Eşti un prost, băiete, spuse tatăl. Şi apoi, analizându-şi dintr-o dată irascibilitatea şi agitarea, adăugă calm: De data asta am sărit calul. Nu sunt supărat pe tine, Clap. Mama ta m-a epuizat azi, făcându-mă să aştept toată ziua după haină. Hai, femeie, nu e cusută încă?
Massy îi aruncă haina, spunând:
- Eşti cel mai nedrept om pe care 1-a slujit vreodată o biată femeie. Eu toată viaţa mea aştept după tine.
-Pentru asta ai fost făcută, dragă! Tu şi restul femeilor sunteţi făcute să le slujiţi stăpânilor, nu, Clap?

Clapham se gândea la mama dragului său prieten - că unele femei sunt egale cu stăpânii lor. Norman îşi puse haina, îşi umplu din nou pipa şi plecă. După ce făcu doi paşi, se întoarse brusc şi spuse cu o voce neobişnuit de blândă:
- îţi spun, Clap, am zărit nişte potârnichi sus, lângă iaz, şi dacă vrei să le cauţi, poţi să iei puşca mea şi nişte praf de puşcă şi să tragi. O să găseşti puşca sub perna mea. Dar ai grijă să vii acasă seara asta. O să mă întorc la cină şi ai face bine să fii şi tu acasă! Şi nu uita, Clap, trebuie să-mi faci şi tu un favor atunci când vreau eu. Promite-mi. Eşti un băiat de cuvânt, pot să spun. Nu te-am prins niciodată cu minciuna până acum. Hai, promite-mi.
- Tată, aproape că sunt în stare să fac orice în lumea asta pentru tine dacă mi-ai vorbi întotdeauna pe tonul ăsta.
- Bravo, Clap. Promiţi? -Da.
-Atunci e o nimica toată. Şi ai grijă să fii acasă la cină!
- Ce 1-a apucat pe tata? spuse Clapham, în timp ce Norman, luând-o din nou pe

poteca din pădure, dispăru.
- Nu e de bine, spuse Massy. Ori fulgere, ori soare, e tot una. I s-a întunecat mintea de ieri dimineaţă, când a văzut o puşcă de vânzare în Furnace. Zice că niciodată nu a mai văzut aşa puşcă. Vorbea despre ea noaptea în vis, chiar dacă limba îi era aşa de încâlcită, că nu puteai înţelege mai mult de un cuvânt din zece. A băut până la fund tot ulciorul. Nu mi-ar fi dat nici măcar o lingură, să-mi schimb gustul amar din gură. Nu! Cred - chiar cred, Clap, şi chiar dacă astea ar fi ultimele mele cuvinte, tot le-aş spune — cred că el şi-ar vinde sufletul pentru nişte rom şi o puşcă. Şi acum, Clappy, continuă ea pe un ton smiorcăit, ia ăştia patru bănuţi şi adu-mi ceva.
Clapham se uită cu sinceritate la faţa mamei sale şi clătină din cap.

-Nu pot, mamă! Nu pot, spuse el, mâinile mele au atins acel copil bun - acum copilul Domnului - şi nu pot pune mâna pe acel ulcior urâcios sau orice alt vas în care să existe băutura aia îngrozitoare. Gânduri de genul ăsta m-au bântuit în ultimele două zile! Am stat pe lângă oameni de treabă şi vreau să fiu ca ei. Nu mă ruga, mamă!
în modul lui Clapham de a vorbi şi în tonul lui, se citea o linişte, o demnitate şi o hotărâre care îi dădeau băiatului puterea bărbăţiei. Massy fu, pentru moment, uimită. Şi, fără să-şi înnoiască rugămintea, îi permise să ia puşca şi să plece pe cărarea spre munte. îl urmări cu privirea până când acesta nu se mai vedea. Apoi se aşeză pe pragul uşii, văitându-se. *Ei bine,* îşi spuse ea, *dacă nu am dreptate, poţi să mă şi baţi! Norman este un om prea rău ca să trăieşti cu el, iar Clappy este prea bun. Totuşi, îmi dă fiori să-l aud pe copilul meu (şi copilul lui Norman Dunn!) că vorbeşte aşa. Unde a învăţat asta? Niciodată nu a semănat întru totul cu noi, dar acum e clar că s-a schimbat. M-am simţit aşa de ruşinată ca şi cum un judecător mi-arfi vorbit. Ei bine, apus punctul pe i. Vrea să facă binele, vrea să-şi găsească locul printre oamenii buni. Atunci nu ar trebui să stea cu noii*
Biata femeie a început să plângă în hohote. Avea şi ea o inimă de mamă; deşi era needucată, mizerabilă, beţivă, şleampătă, cufundată într-o stare deplorabilă, în străfundul sufletului ei era de acord cu dorinţa băiatului ei de a avea parte de ceva mai bun decât căminul lui jalnic. Chipul lui Dumnezeu nu este niciodată şters în întregime din sufletul omului. întotdeauna, orice bărbat sau femeie poate fi recuperat.
Amurgul aducea cu sine o linişte odihnitoare peste lume. Ultimele păsări hoinare îşi cântau melodia de noapte bună şi toţi copacii îşi emanau parfumul. Clapham, cu o legătură de vânat pe umăr, cobora pe drumul de pe muntele Rhigi. Acest vânat fu transformat într-o tocăniţă gustoasă, iar Norman, pe care cei doi îl aşteptau, se întoarse noaptea târziu
acasă de la Furnace. Era tăcut şi posac; se vedea că băuse. în acele zile, la taverna Furnace, hoinarii găseau întotdeauna ceva de băut - mai mult sau mai puţin. Cina a fost pe gustul vânătorilor, dar bărbatul nu a rostit nici un cuvânt de apreciere. Clapham a pescuit din oala cu mâncare nişte bucăţi de carne de veveriţă mare şi gri. în timp ce mânca, băiatul îi povestea tatălui său despre locul în care găsise veveriţa şi despre felul în care o prinsese, dar Norman nu părea că-1 aude.
- Nu pari foarte flămând, spuse soţia lui. Cred că ai mâncat la Furnace.
- Da, am mâncat aer, pentru că de dimineaţă n-am mai pus gura pe mâncare.
- Atunci mă gândesc că tata a avut belşug de altceva, îi spuse Massy lui Clapham, făcându-i din ochi - ceva ce îţi taie pofta de mâncare.
-Mai ghiceşte o dată, femeie. Azi n-am băut nici măcar jumătate de bere.
- Atunci, cred că ai avut ghinion cu puşca.

- Asta e altă presupunere de-a ta, ca de obicei. Am negociat pentru ea şi o să fie a mea când plătesc zece dolari.
- Zece dolari! Asta o să se întâmple când pică cerul şi noi o să prindem ciocârlii, nu, Clappy?
Clapham nu răspunse. Avea presimţirea, mai neobişnuită ca oricând, că se apropie o furtună. Astâmpărându-şi foamea, el se întinse în sărăcăciosul său pătuţ şi căzu într-un somn adânc pentru care l-ar fi invidiat mulţi regi. Oare ştie un băiat bun sau un muncitor liniştit ce mare binecuvântare este să poţi dormi şi „să te înfrupţi astfel din ospăţul vieţii"? Cu siguranţă, munca sau mâncarea modestă nu sunt lucruri rele, dacă ele aduc cu sine un bun pe care nici banii şi nici măreţia nu îl poate cumpăra, şi anume somnul.
Norman nu s-a culcat. Nu a închis un ochi. Sărăcia trebuie să meargă mână în mână cu o conştiinţă curată; altfel

nu poate aduce somnul. Clapham o visa acum pe micuţa Lucy. Văzu din nou rochiţa ei de noapte, vanisată şi cu volănaşe; în jurul pieptului ei alb stăteau bobocii de trandafir şi buzele ei drăguţe schiţau un zâmbet. Apoi se visa cu Harry pe muntele Rhigi, pleoscăind apa din pârâu sau urmărind vreun vânat. Dintr-o dată, i se păru că Harry îl apucă de mână. Se trezi. Nu era Harry, ci tatăl său care spunea:
-Taci, Clap. Eu sunt. De ce eşti aşa de speriat? Trezeşte-te! Nu o trezi pe mama, las-o să-şi dea duhul de atâta sforăit.
- Ce-i? Ce s-a întâmplat, tată?
-Nimic. Fă aşa cum îţi poruncesc. îmbracă-te, pune-ţi căciula şi vino afară cu mine.
- încă nu e dimineaţă.
-Nu! Zorile se ivesc în trei ore. Ascultă-mă şi fii liniştit!
Clapham nu anticipă nimic bun din această mişcare a tatălui. Ştia prea bine ce urmărea cu aceste colindări după pradă şi deja luase hotărârea să nu-1 mai însoţească niciodată.
-Mi-e somn, tată! spuse el. Am fost treaz toată noaptea trecută şi nu vreau să mă trezesc.
- Aminteşte-ţi de afacerea noastră, răspunse tatăl. Aminteşte ce mi-ai promis. Eşti legat. Vino, hai vino!
Clapham se ridică, se îmbrăcă şi îl urmă pe Norman.
După ce merseră puţin către sat, el se opri brusc şi spuse:
-Acum, tată, vreau să-ţi spun ceva. M-am gândit mult în ultima vreme şi m-am hotărât să pun capăt acestei slujbe de noapte. M-am săturat. O urăsc. Tatăl îl înşfacă de guler, dar Clapham nu fu intimidat, ci adăugă: Nu o mai fac!
Norman îi aruncă o privire înfricoşătoare fiului său, ţinându-1 încă de guler. Clapham nu se înfiora; stătea ferm ca şi cum era un chibrit pe lângă bărbatul înalt şi puternic, îndârjirea băiatului, ascunsă în acea carapace firavă şi lipsită de putere, îl uimi pentru o clipă pe omul cel rău.
Era semilună. Bătea un vânt puternic din sud şi norii erau mânaţi pe cer. în acest moment, ei trecură prin faţa lunii care lumina puternic faţa lui Clapham - aceasta era palidă ca a unui mort, dar liniştită şi fermă.
Norman ezită. îşi puse privirea în pământ. Un duh bun şi puternic, un spirit al adevărului, privea prin ochii limpezi ai copilului.
Tonul lui Norman se schimbă.
- Acum, Clap, spuse el, de ce faci atâta vâlvă? Ţi-am spus doar să vii cu mine. E

nevoie de un singur om ca să ducă un cal la apă, dar de doi oameni ca să-1 facă să bea. Fă linişte, nu poţi? Trebuie să faci ceva pentru mine. Merg după puşcă la Furnace şi dacă nu ajung acolo până în zori, am pierdut-o. Prin zona asta, unul din filfizonii ăia din New York iese mereu la vânătoare înainte să răsară soarele. Bill Haskins spunea că i-a povestit despre puşcă, aşa că filfizonul vrea să meargă să o vadă dis de dimineaţă. Vreau să i-o iau înainte.
- O, dacă asta e tot, tată!... spuse Clapham cu voioşie. Ai priceput, nu? Atunci măreşte pasul!
Ei îşi continuară drumul. Cărarea pe care mergeau acum trecea de casa lui Davis cam la distanţă de câteva uliţe de aceasta. Dar în punctul cel mai apropiat de casa familiei Davis, o altă cărăruşă divaga din drumul principal şi ajungea direct în uşa casei lor. Pe această cărăruşă Norman se întoarse şi merse repede în faţa lui Clapham. Erau numai la câţiva metri distanţă de casă când inima lui Clapham se topi. îl prinse pe tatăl său de mânecă şi spuse:
- Tată, de ce am venit aici?
-Taci! spuse Norman pe o voce înceată, care trecu precum un fluierat ascuţit pe lângă capul băiatului. Clapham fu pe jumătate cărat, pe jumătate tras până când ei au ajuns sub singura fereastră a acelui dormitor consacrat, exact în locul în care Clapham a dormit pe pământ în noaptea precedentă. Era un geam mic care se glisa şi care nu era securizat cu nici un fel de încuietoare.

- înăuntru, în sertarul de la birou - tu ştii exact unde -şopti Norman, este un portmoneu. Trebuie să-1 am, iar tu o să mi-1 aduci! Nu da înapoi acum! Bărbatul deschise încet fereastra. Vino, furişează-te şi am terminat cu asta.
- Mai bine mor decât să fac asta! răspunse Clapham.
- Nu, murmură Norman cu o înjurătură înfiorătoare. Du-te că altfel îl omor pe Harry Davis!
Scoase un cuţit de sub haină şi adăugă în timp ce Clapham rămase încă nemişcat: Jur că îl omor cu cuţitul ăsta daca nu faci aşa cum îţi poruncesc!
-Tată! Tată! spuse Clapham, punându-şi amândouă mâini pe braţul tatălui său.
-Jur că aşa fac! repetă Norman, dacă nu faci ce-ţi spun. Dacă scoţi vreun cuvânt sau dacă faci vreun zgomot ca să-1 trezeşti, sparg uşa şi îl omor şi pe el şi pe fată. Am hotărât asta mai dinainte. Acum o să mă asculţi?
Clapham cunoştea felul sălbatic de a fi al tatălui său şi voinţa sa de fier. Credea pe deplin că va proceda întocmai după cum ameninţa, iar imaginea lui Harry şi a lui Armie ucişi - ucişi de mâna tatălui său - stăruia în mintea lui. Clapham ciuli urechile: nici un sunet produs de om. Se uită în toate părţile: nu era nici o mişcare, nici un ajutor.
- O faci? Vorbeşte! spuse Norman îndreptând cuţitul spre uşă.
Clapham, forţat să se hotărască, spuse:
- O fac! Şi urcă spre geam. Deschizătura era atât de mare cât să-i cuprindă numai trupul. Când se furişă în cameră, atinse cu piciorul un scăunel lăsat acolo şi care, căzând pe podea, făcu un zgomot puternic. Capul lui Norman apăru în fereastra deschisă.
- Fir-ar să fie! murmură el cu o voce suprimată. -Nu am vrut, şopti Clapham, care era acum deplin
convins că siguranţa prietenilor săi depindea de felul în care el va duce la îndeplinire planul gândit de tatăl său. Auzi o

mişcare în camera alăturată. Cei ce dormeau s-au trezit. Clapham rămase neclintit; o auzi pe Armie cum întreba:
- Ce e zgomotul ăsta, Harry?
- Nu ştiu. Să merg să văd? răspunse Harry.
Să-i dau de ştire sau ce să fac? se gândi Clapham, când Annie vorbi din nou:
- Nu, nu te trezi, Harry! Nu-i nimic. E doar Tom. -Da, el trebuie să fie. Geamul a fost deschis când
micuţa Lucy stătea acolo şi noi toţi am uitat să-1 închidem, aşa că pisica a intrat înăuntru.
- Eşti sigur că e pisica, Harry?
- Da, Annie. Dar, fie că a fost sau nu pisica, nimic nu ne poate face rău. Aşa că te poţi înapoi, Annie.
- Da, dar cât timp eu dorm, tu să nu te scoli şi să mă laşi singură, Harry. Ea vorbi moleşit, iar el răspunse:
- Să nu-ţi fie frică niciodată. Şi eu o să mă culc.
Pe Clapham îl trecură florari reci. Acele voci dragi şi familiare, pericolul aşa de aproape de el, amintirea binecuvântată a acelei dimineţi în care el a stat chiar în acel loc şi o privea pe micuţa Lucy pentru ultima dată - toate acestea l-au paralizat. însă tatăl, cu o voce dură, dar în şoaptă, spuse plin de ură şi nerăbdare:
-Fă-o!
Clapham deschise sertarul unde ştia că era depozitată toată averea doamnei Davis. Luă portmoneul, i-1 aruncă tatălui, închise sertarul şi ieşi pe geam. Harry asculta. Zidul despărţitor era aşa de subţire, încât Harry abia se putea autoconvinge că nu a auzit un sertar deschizându-se şi închizându-se la loc. Atunci îşi aminti de banii mamei sale şi dintr-o dată sări în picioare, când Annie, şi ea trează, îl prinse de mână şi-i spuse:
- Stai puţin. într-o clipă era din nou linişte, iar Norman şi Clapham nu mai puteau fi auziţi. în scurt timp, Harry şi Annie adormiră din nou. Norman păşea în tăcere

spre casă. Clapham îl urma cu inima grea ca de plumb. Când erau la câţiva paşi de uşa casei, Norman se opri şi, întorcându-se puţin în spate către Clapham, spuse:
- O să-ţi spun cum stă treaba, Clap. Ţi-au intrat nişte idei în cap şi toate sunt prostii. Nimănui nu-i pasă de noi, de ce ar trebui să ne pese nouă de cineva? Nu cer şi nu fac favoruri nimănui. Cum am început, aşa trebuie să terminăm. Nimeni nu e prietenul nostru şi noi nu suntem prieteni cu nimeni.
- Eu am prieteni, spuse Clapham, şi o să fiu cinstit cu ei. Dacă mai trăiesc o altă zi...
- Taci, cap pătrat! îl întrerupse tatăl său. Ascultă-mă bine: dacă ai scos vreun cuvânt, te omor!
- Nu-mi pasă deloc, răspunse Clapham. îmi doresc să fiu mort şi îngropat. Dacă să mă omori pe mine e cel mai rău lucru pe care poţi să-1 faci, atunci eşti binevenit. Acum, ascultă-mă! Jur - nu aşa cum faci tu, ci cum se face la tribunal - jur şi ridic mâna în semn de jurământ, aşa să mă ajute Dumnezeu, să se întâmple orice s-ar întâmpla, eu o să spun adevărul.
- O să spui? răspunse Norman pe o voce ce tremura de mânie. Atunci o să vedem cine-i şeful. Jur - şi ridic şi eu mâna - că dacă tu divulgi ceva, prin cuvânt sau semn, despre ceea ce s-a întâmplat noaptea asta, o să dau foc casei lui Davis în toiul nopţii, când toţi sunt înăuntru. Aşa o să fac -aşa să mă ajute..." Numele pe care vroia să-L invoce fără evlavie i se opri în gât. Nu ţi-e frică de mine acum?
- Ba da! Ba da! răspunse Clapham şi bietul băiat se aruncă la pământ şi strigă cu

disperare şi nefericire. Norman îl înşfacă, îl ridică în picioare şi îl trase până la baraca lor.
- Stai liniştit, spuse el, taci din gură şi du-te la culcare. Dacă mă asculţi, o să fie bine. Clapham se împiedică, se duse în patul său de paie şi, îngropându-şi faţa în pat, plânse în hohote până ce adormi, copleşit de cele întâmplate.

Norman nu se culcă. Mintea sa era ocupată să planifice cum să scape de justiţie şi cum să-şi protejeze bunurile furate. După ce medita la diverse metode, el se hotărî să meargă devreme la Furnace, să cumpere puşca, să „facă marele pas" şi apoi să mai hoinărească puţin. Aşa de rău cum era, totuşi a rămas impresionat de Clapham, iar acum era gata, dacă ştia sigur că nu păţeşte nimic, să ia asupra lui vina furtişagului şi să-1 scape pe Clapham. După ce emoţiile mai dispărură, în suflet îi apăru sentimentul de curaj şi fidelitate al băiatului. *Nu o să mă tem niciodată de nimic,* se gândi Norman. *Când Clapham stătea acolo, cu mâna ridicată, a început să-mi bată inima. Dar dacă mă gândesc la toţi acei martori de pe pământ, care ar putea depune mărturie împotriva mea... totuşi nu aş putea să îl scap!*

capitolul 7
0 ECLIPSĂ TOTftLĂ
„Şeriful şi poliţistul sunt la uşă.
Au venit să caute în casă.
Să-i las să intre?"
IN dimineaţa următoare, doamna Davis şi soţul ei s-au întors mai devreme decât au preconizat. Şeriful Parley, de la care ea a împrumutat căruţa, îi spusese că în ziua respectivă el trebuia să ducă nişte datornici la închisoarea din provincie şi că s-ar bucura să aibă căruţa cât de repede se putea. Doamna Davis era bucuroasă că poate avea această scuză în faţa soţului ei, care de obicei dormea până târziu. „Este ceva firesc pentru cei din familia Davis" se scuza el. Dânsa era întristată din cauza pierderii şi vroia să-şi elibereze mintea adâncindu-se în trebuirile ei zilnice. îl trezi pe Davis înainte de ivirea zorilor şi chiar în momentul când soarele se ridica pe cer, ei au ajuns la poarta şerifului să-1 anunţe că s-au întors. Şeriful, un om activ şi prompt, era gata să pornească spre Canaan, imediat ce îşi lua prizonierii. Aşa că sări în căruţă, cu gândul ca înainte de orice să-i ducă pe domnul şi pe doamna Davis acasă. Când au ajuns, doamna Davis îl rugă pe şerif să aştepte până ce ea aducea banii din casă pentru a plăti căruţa. Copiii încă dormeau. Ea oftă din greu când trecu pe lângă ei, gândindu-se că nu are să o mai vadă niciodată pe Lucy lângă dânşii. Ajunse în dormitor. *Sunt convinsă că nu am lăsat geamul ăsta larg deschis,* se gândi mama grijulie, în timp ce adierea umedă a dimineţii pătrundea înăuntru. Deschise sertarul şi rămase uimită de nedumerire. în lucruri
era răscolit, iar portmoneul nu era la locul lui. Ţipă şi, involuntar, îl strigă pe Harry. El sări din pat, se înveli cu o lenjerie şi spuse:
- Dragă, dragă mamă, ai venit? într-o clipă era lângă ea. Veni şi Annie. Dânsa le-a spus despre bani, iar Harry îşi aminti ce se întâmplase în acea noapte şi îi povesti totul.
- A fost un hoţ în casă: cine putea să fie? Doamna Davis 1-a chemat înăuntru pe şerif, iar el, cu un calm oficial, începu investigaţia. Se uită pe geam afară, după urme.

Pământul era destul de bătătorit acolo şi nu se vedea nici una.
-Pe geam abia încape un om, remarcă el. Dar, măsurând fereastra, el ajunse la concluzia că doar cineva îngust în umeri putea intra prin cadranul geamului. Dar cine putea să fie? Nu se mai comisese aşa o tâlhărie în Salisbury; şi, deşi în acea regiune nu se prea găseau case cu încuietori la uşi, totuşi nimeni nu intra în case. S-au furat cărnuri agăţate în adăposturi, în curte sau în şoproane, dar toate duceau cu gândul la Norman Dunn. însă acesta nu putea intra nici pe jumătate prin geamul familiei Davis.
-Mai degrabă, adăugă şeriful, a fost fiul său, Clapham.
- Clapham! îl întrerupse Harry. Nu a fost el!
-Nu, nu! într-adevăr nu el! repetară doamna Davis şi Annie.
-Nu cred că e el, spuse şeriful Parley. Băiatul s-a schimbat şi e acum cinstit şi liniştit. în timp ce vorbea, şeriful îşi târşâi piciorul înainte şi înapoi: făcând astfel, el lovi scăunelul şi îl mişcă. Harry îşi aruncă instinctiv privirea şi, uitându-se din spate, observă o batistuţă de buzunar. Instantaneu, înţelese. Era cea pe care Annie i-a dat-o lui Clapham. Sângele i se urcă imediat până în vârful capului. Primul lui impuls a fost s-o înhaţe şi să o ascundă. Dar, înainte să facă vreo mişcare sau să se gândească la altceva, şeriful observă cum băiatul s-a schimbat la faţă şi urmă direcţia ochilor săi. Ridică batista şi spuse:

- Ce e asta? Iată un indiciu: CD. - Clapham Dunn! Ştim secretul!
Doamna Davis se aşeză tremurând. Armie se făcu palidă, iar Davis spuse:
- Da, e pe deplin dezvăluit!
- O, nu, tată! spuse Harry. Tu nu-1 cunoşti pe Clapham. Greşiţi, domnule! i se adresă el şerifului. Mamă, Clapham a fost aici în aceste două zile: nu putea să scape batista atunci?
Doamna Davis nu răspunse. Convingerea că Clapham a fost vinovatul îi cuprindea inima şi rămase copleşită. îşi aminti de momentul în care ea a scos din sertar banii pentru medicamentul lui Lucy - Clapham era chiar lângă dânsa în acel moment. Ea nu mai scoase nici un cuvânt, până când şeriful întrebă:
- Cum era camera când aţi plecat? Era curăţenie? -Da.
- Dumneavoastră aţi făcut ordine? Nu vă fie frică. Nu sunteţi sub jurământ.
- Nu contează. Trebuie să spun adevărul, chiar dacă bietul băiat va fi condamnat prin cuvintele mele. Am făcut ordine în cameră înainte să plec.
- Se putea ca scăunelul să nu fi fost răsturnat şi să nu-1 fi văzut?
-Da, mamă, ştiu că se putea! exclamă Harry. Doamna Davis dădu din cap.
- Vă amintiţi vreun amănunt în legătură cu scaunul? continuă şeriful.
- Da. Este al micuţei Lucy. Stătea întotdeauna pe el. De teamă că ceva poate să se întâmple cu scăunelul, după ce m-am dus la căruţă, m-am întors, l-am adus din bucătărie, l-am pus în dormitor sub geam, unde stătea masa cu sicriul.
- Nu e nevoie de alte investigaţii, şerifule! interveni Davis. Nu vreau ca familia mea să-1 mai acopere pe acest

copil rău. N-am avut niciodată încredere în el. Ştii, mamă, că nu am fost niciodată de acord ca Harry să petreacă timp cu el. Ce se va întâmpla acum, domnule şerif? Acesta, după ce se gândi puţin, spuse că ar fi mai bine să se urce imediat în căruţă şi să meargă la casa lui Norman. Davis sugeră că în drum ar trebui să se oprească la băieţii judecătorului Baner, să ia un mandat de percheziţie. Apoi să-i ia pe aceşti băieţi cu ei pentru că, de obicei, Norman reacţiona urât când era supărat. Şeriful prudent fu de acord să aducă întăriri. Când ei porniră, Harry spuse:

-Nu puteţi să luaţi decât un singur băiat de-al lui Baner? pentru că trebuie să vin şi eu. Trebuie să aud adevărul de la Clapham.
- Adevărul de la Clapham! repetă Davis. Asta-i bună! - adevărul de la hoţ!
- Trebuie să merg, tată! răspunse Harry cu o fermitate calmă care mai degrabă îl străpunse pe tatăl său. Acesta răspunse, în timp ce-i făcea cu ochiul şerifului Parley:
- Ei bine, e căruţa şerifului. Ce spui, domnule şerif?
- Nu pot lua prea mulţi oameni. O să iau doar unul din băieţii lui Baner. Trebuie să ne grăbim, că altfel ne zboară pasărea din mână. Nu te băga, Harry Davis. E o treabă urâtă!
Harry imploră, ceru stăruitor, dar şeriful fu neclintit şi plecă în grabă. Pe drum, Davis făcea diferite remarci învăţându-1 pe şerif că femeile nu pot avea grijă de banii pe care i-au câştigat şi că e de la sine înţeles că ar trebui să îi lase pe mâna soţilor lor!
Ne întoarcem la coliba lui Norman. Acesta se trezi dintr-o aţipire şi rămase treaz aşteptând cu nerăbdare ca minutele să se scurgă. Se temea să trezească suspiciuni în cazul în care apărea la Furnace la o oră neobişnuit de matinală. Număra clipele până când putea pleca ca să cumpere puşca şi să scape. Lui nu-i păsa cât de mult era suspectat sau acuzat, ci, mai presus de toate, îl înspăimânta să fie închis într-o închisoare.

Clapham dormea profund. Mult mai târziu, îşi va aminti că, în noaptea dinaintea furtului, el a stat afară la geamul micuţei Lucy. Fusese o priveghere lungă, plină de gânduri noi, de sentimente curate şi de scopuri bune. Dar cât de diferită a fost noaptea trecută! Se hotărâse ca, imediat ce venea dimineaţa şi tatăl lui va pleca, el se va duce la familia Davis şi va dezvălui totul, indiferent de consecinţe. Simţindu-se eliberat de această determinare, el se cufundă într-un somn adânc.
Şeriful fu obligat să lase căruţa la un sfert de milă de casa lui Norman Dunn şi să urce muntele pe jos împreună cu tovarăşii lui. Norman auzi paşii lor şi instantaneu deveni conştient de pericolul ameninţător. Avu doar o clipă să se gândească şi ascultă de primul impuls al minţii sale întunecate. Luă portmoneul de sub perna sa şi îl îndesă într-o gaură din patul lui Clapham, printre paie. Se întoarse în patul său, unde se prefăcu că tocmai se trezise dintr-un somn adânc. Şi Clapham fu trezit. îl recunoscu pe şerif. Rămase cu ochii aţintiţi asupra lui Davis. Ştia prea bine motivul pentru care erau aici. îşi trase pătura învechită pe cap şi rămase liniştit.
Norman întrebă pe tonul unui conte ce doreau. îi invită nepăsător să „intre", murmurând în tot acest timp. Era de părere că cei care nu amestecau în treburile satului sau nu locuiau în sat trebuiau lăsaţi în liniştea muntelui. Cică banii lui Davis! Davis era ultima casă din district unde el ar căuta bani. Oricum, de unde avea Tom Davis banii? Din vânzarea maşinilor care fac singure unt sau care spală singure?! De zece ani el nu mai fusese la Tom Davis!
- Dar băiatul tău a fost! Şi o să îl deranjăm din somn, spuse Davis, sperând să liniştească bolboroselile lui Norman pentru că simţea că acestea distrăgeau atenţia tovarăşilor săi.
-Vino, băiete! spuse el, scuturându-1 pe Clapham. Sus! îţi merge mintea să te târăşti la geamurile oamenilor în toiul nopţii.

Clapham îşi descoperi faţa palidă, dar imediat roşi. Apoi se îmbrăcă. Arăta jalnic, dar în nici un caz vinovat. Şi fiecare simţi instinctiv ce contrast puternic era între fiinţa băiatului şi scena grotescă din jurul lui, dar mai mult, între el şi tatăl său: ochii

bărbatului erau injectaţi de sânge, faţa umflată şi neagră din cauza bărbii nerase de o lună şi nasul său ce semăna cu nasul lui Bardolph, „lumina unui foc veşnic".
- Trebuie să facem o percheziţie amănunţită, spuse şeriful, pentru că altfel începem să fierbem, vorba aia... El scutură lenjeria de pat şi, spunând că nu ar strica să aerisească puţin paiele colbăite, duse patul la uşă, îl desfăcu şi îl scutură.
- Destul de bine lucrat pentru un începător! spuse el ridicând portofelul în văzul tuturor. Iată un martor împotriva ta, băieţandrule! Apoi scoase din buzunar batistuţa lui Clapham. Iar aici am alt martor! adăugă el. într-adevăr eşti o aşchie care nu sare departe de trunchi, deşi nu prea pare, nu? continuă el cu o voce mai înceată, adresându-se spectatorilor săi. în vocea sa se citea milă - o milă pe care era imposibil să nu o simţi. Obrajii şi buzele lui Clapham erau palide, dar ochii lui priveau ţintă înainte.
-Daţi-mi batista, spuse el leşinat. Batista îi fu înmânată. Aceasta fusese stropită cu lacrimi de compătimire şi dragoste - lacrimi pentru micuţa Lucy. Băiatul începu să plângă cu amar în timp ce-şi acoperea faţa, clătinându-se în faţa peretelui. El spuse cu o voce abia perceptibilă:
- Ruinat, ruinat!
Massy se târî acum din culcuşul ei şi începu să bocească:
-De ce, Clapham?! Clapham! spuse ea. Niciodată nu m-am gândit la tine! Şerifule, chiar dacă este al nostru, nu a existat un băiat mai onest decât el. Clappy nu a furat niciodată în viaţa lui, doar atunci când *dânsul* 1-a pus. Numai cu două zile în urmă el a refuzat să-mi cumpere ceva pentru că am luat un şiling din buzunarul *lui.*

în acel moment, această declaraţie nu a lăsat nici o impresie, dar mai târziu a fost amintită în favoarea lui Clapham.
-Nu, nu! Nu-1 închideţi, continuă ea. Aveţi banii! Ce altceva vă mai trebuie? Este doar un copil... nu poate să stea în închisoare. Cei care ajung acolo, ies mai răi decât au intrat, întotdeauna Norman a ieşit mai rău.
- Mai taci din gură, femeie bătrână! spuse Norman. Ai văzut vreodată o pisică să lase şoarecele să fugă? Când o să vezi asta, o să vezi şi un şerif că-şi lasă prada. Hai, plecaţi! Nu vreau conferinţe aici.
Şeriful îi porunci lui Massy să strângă toate hainele băiatului, ca şi cum acesta nu se va întoarce degrabă. Clapham întrebă dacă va fi interogat.
Şeriful avu bunăvoinţa să-1 informeze că îl va duce la închisoarea din L. pentru că trebuia să transporte acolo şi nişte datornici din Canaan.
- Aş putea să-1 văd pe Harry înainte să plec? întrebă Clapham rugător.
-îmi iau autoritatea să-ţi răspund eu la această întrebare, spuse Davis, cu un aer de superioritate. *Nu poţi!* L-ai văzut cam mult pe Harry până acum.
- Harry crede că eu am furat portmoneul?
- Fii sigur că da!
-Cum poate să creadă asta când nici nu ştie că portmoneul a fost furat?
-Te-a auzit noaptea, el a găsit geamul deschis, a văzut batista şi *te cunoaşte.*
Clapham nu mai scoase nici un cuvânt. I se părea că nu mai există nici o speranţă.

capitolul 8

0 SCtWÎIBARf DE DECOB

„Omul voieşte. Domnul hotărăşte."

VENIMENTELE pe care le-am relatat s-au petrecut în luna septembrie. Ele au oferit o notorietate considerabilă familiei Davis şi a adus-o în atenţia publicului din Salisbury. Doamna Davis era prea bine cunoscută şi prea respectată ca să fie condamnată că a permis copiilor ei să se asocieze cu Clapham Dunn. Remarcile comune erau: „s-a profitat de bunătatea ei"; „nu se aştepta la rău din partea nimănui"; „e bine că fiul ei, Harry, face parte din acea categorie restrânsă de oameni care se pot apropia de marginea prăpastiei fără să cadă în ea". Săracul Clapham! Nici un gând de milă sau de compătimire nu era îndreptat spre el, cu excepţia (o excepţie onorabilă pentru el) celor din familia care îl cunoştea cel mai bine. S-au înălţat multe rugăciuni din cămăruţa ascunsă a doamnei Davis ca „fiul pierdut să fie găsit". Deseori, Harry şi Annie discutau despre zeci de situaţii în care Clapham a fost onest şi despre sute de situaţii în care a fost bun la inimă. Aceştia au concluzionat exprimându-şi speranţa că la mijloc a fost un lucru concret care va explica într-o zi dovezile, pe care acum ei nu le puteau combate, în ce priveşte vina lui Clapham. De asemenea, ei erau convinşi că Clap nu a fost, nici pe departe, aşa de vinovat cum părea. Dacă domnul Lyman ar fi fost în oraş, poate că putea interveni cumva. Dânsul a fost dintotdeauna prieten cu Clapham, astfel cei doi ar fi putut discuta ca doi prieteni. Harry considera că e de datoria lui să

ia legătura cu Clapham, aşa că îi scrise o scrisoare. Apoi insistă cu vehemenţă în faţa tatălui său şi îl convinse să-i ducă scrisoarea prietenului său, pentru că oricum acesta trecea prin L., în drumul său spre Washington. în această scrisoare, Harry şi-a exprimat, cu multă afecţiune, durerea pentru ce s-a întâmplat, atât din partea lui, cât şi din partea mamei şi a lui Armie. I-a scris că ei nu vor să creadă nimic rău despre el şi că aşa numitele „dovezi" erau, din punctul lor de vedere, doar simple circumstanţe misterioase. „Eu cred în tine, Clapham", scria el. „Şi totuşi mai sper. Scrie-mi adevărul. Tu nu poţi să scrii. Dacă nu e nimeni în puşcărie care să scrie în locul tău, atunci cheamă-1 pe pastorul din L. îndrăznesc să spun că e un om bun - de obicei, pastorii sunt buni - şi o să scrie el în locul tău."

Dacă bietul Clapham ar fi primit această scrisoare, ce balsam vindecător ar fi fost pentru sufletul său rănit! Ce avânt i-ar fi dat ca să lupte şi să persevereze! Dar aşa s-a întâmplat că niciodată nu a ajuns în mâinile lui. Davis, care îşi trata toate responsabilităţile cu imprudenţă şi neglijenţă, a pus şi scrisoarea lui Harry unde îşi ţinea de obicei hârţoagele afacerii sale: în pălărie. Apoi a pierdut pălăria. în fiecare zi, Harry spera şi tânjea să primească răspuns. Când Davis s-a întors de la Washington, nu a vrut să mărturisească faptul că a pierdut scrisoarea, ci 1-a întrebat nepăsător pe Harry dacă a primit răspuns de la Clapham. După ce Harry a negat, el a spus doar atât:

- Nu. M-am gândit că nu. Caracterul lui era tot atât de şubred precum şi alte trăsături de-ale sale.

„Sezonul" petrecut la ţară era pe sfârşite, iar doamna Dawson şi cei din New York,

care îşi întârziaseră întoarcerea în oraş ca să se bucure de luna octombrie la ţară, acum îşi făceau bagajele să plece. Doamna Dawson se ataşase mult de Harry Davis. A fost uimită de inteligenţa lui, de bunele lui maniere şi de bărbăţia lui. A observat că băiatul a beneficiat de o educaţie şcolară bună şi de avantajele cititului, puse la dispoziţie de răspândirea publicaţiilor accesibile, că a ascultat de sfaturile înţeleptului său prieten, domnul Lyman, şi că respingea cărţile de slabă calitate citind doar cărţile bune.

Unul dintre cei mai mari scriitori pe care Anglia i-a dat - Gibbon - a declarat că, pentru el, dragostea pentru citit preţuia mai mult decât întreaga lui educaţie. Harry Davis nu visa să devină scriitor. Nu era un băiat cu planuri măreţe, dar de timpuriu a fost învăţat că, în orice situaţie s-ar afla, o minte educată este o bogăţie nepieritoare, care va contribui la onoarea şi fericirea lui.

Imediat după înmormântarea lui Lucy, doamna Dawson a chemat-o cu bunătate pe doamna Davis la dânsa. Şi-a exprimat condoleanţele, aşa cum i s-a părut ei mai potrivit, şi apoi a spus:

-Băiatul tău, Harry, e un copil remarcabil, doamnă Davis.

- E un copil bun.

- Da, este. Am fost mirată să văd cu câtă voioşie duce hainele noastre la spălat. Alţi băieţi le-ar lăsa pe mamele lor să facă asta, dar se pare că fiul tău ştie că este o onoare să faci astfel de servicii pentru mama ta.

- întotdeauna i-a făcut plăcere să mă ajute, spuse doamna Davis cu un zâmbet de împlinire dulce.

- Ei bine, o să fie răsplătit pentru asta. Ar putea chiar să devină preşedintele Statelor Unite.

- Sper că nu. -Speri că nu?!

-Vreau să spun, doamnă Dawson, că nu doresc ca fiul meu să fie extrem de ambiţios, pentru că eu sunt de părere că poporul nostru face o greşeală şi o prostie când tânjeşte după ceva dincolo de puterile sale. în zilele noastre se vorbeşte aşa de mult despre oameni care „fac un pas mai departe", care îşi dau silinţele să înainteze, care tânjesc să obţină ceva ce nu pot avea, în loc să fie mulţumiţi cu ceea ce au. Clădesc castele de nisip, în loc să zidească o locuinţă

confortabilă pe un pământ solid. Nu, doamnă Dawson, sunt sinceră când spun că cea mai mare dorinţă a mea este să-1 văd pe fiul meu că devine un fermier sau un mecanic iscusit, un membru bun al societăţii, şi nu un doctor sau un avocat! Şi, dincolo de toate astea, nici gând să ajungă politician!

-Vă admir cumpătarea, doamnă Davis, dar mărturisesc că eu mă aştept la ceva mai bun în ce-1 priveşte pe Harry.

Doamna Dawson se gândise la un plan pentru Harry. Era o femeie de o milă nemărginită şi de o mare bunătate; dar, trebuie să mărturisim, gândea mai mult cu inima decât cu mintea.

- Ideile dumneavoastră sunt excelente, doamnă Davis, continuă ea. Dar Harry este un băiat aşa de deosebit încât noi ne aşteptăm la ceva mai bun pentru el. Domnul Lyman spune că desenează aproape tot atât de atent ca şi dânsul. Cine ştie, poate o să fie un mare pictor!

-O, doamnă Dawson, nici gând de aşa ceva. El desenează bine pentru că a fost ameninţat de multe ori cu pedeapsa. Chiar şi domnul Lyman, deşi îl îndrăgeşte foarte mult, spune că nu are talent.

- Ţi-ar plăcea să fie comerciant?
- Comerciant! Ar avea un capital prea mic cu care să înceapă.
- Asta nu-i o problemă. Majoritatea oamenilor bogaţi din ţara noastră s-au lansat în afaceri având doar spiritul de întreprinzător, hărnicia şi un caracter puternic. Ai vreun plan pentru Harry?

Da, doamna Davis avea. In acel moment, ea aştepta un răspuns de la un tâmplar respectabil, un prieten de-al ei din L. Dar răspunsul a venit şi nu era favorabil. Nu existau locuri libere. Doamna Dawson şi-a înnoit propunerea unei cariere de negustor. Ea a venit cu ideea ca Harry să lucreze într-un magazin din New York. La început, doamna Davis s-a temut de ispitele vieţii orăşeneşti şi de incertitudinile afacerilor. Dar doamna Dawson a insistat aşa de aprins şi a vorbit despre viitorul lui Harry cu atâta zel prietenesc şi măgulitor, încât şi mama şi fiul au fost convinşi să ia în considerare această propunere. între timp, mama lui Harry a mai încercat să-1 angajeze pe Harry în alte două-trei locuri de muncă, dar fără succes. Şi, în cele din urmă, a decis ca, atunci când doamna Dawson va pleca din Salisbury, dânsa s-ar putea interesa de postul respectiv şi ar putea să-i dea răspuns. Curând după plecarea ei, Harry primi o invitaţie prin care se spunea că era aşteptat la New York. Băiatul îşi cumpără un costum atât de bun cât putea fi procurat cu douăzeci de dolari. Banii aceştia au fost strânşi prin judecata şi iscusinţa mamei sale - douăzeci de dolari care au rămas din câştigul ei, după ce acesta a fost recuperat de la familia Dunn. Davis se fălea că a lăsat aşa de mulţi bani pe mâna soţiei sale. Restul, zicea el, abia că îi ajungeau să meargă la Washington şi înapoi. Mai spunea că îşi va lua licenţa şi atunci o să-i arate soţiei sale că un bărbat poate câştiga o sută de dolari, în timp ce femeia numai zece. *Dar,* concluziona el, *nu e vina sărmanelor femei! Ci, pur şi simplu există o diferenţă prin natură între bărbat şi femeie. Acesta e adevărul!*

capitolul 9

Peilîlft SCBISOABf LUI HARBT Din IIEW YORK

„Pe chip i se citea ceva care deschidea uşile şi inimile."

DRAGĂ mamă, în primul rând, îţi trimit cei doi dolari pe care mi i-ai dat pentru drum. Pe vapor m-am întâlnit cu domnul Lyman şi mi-a dat cinci dolari, pe care dânsul a zis că mi-i datora pentru că l-am ajutat cu desenele pentru arhitectul din New York. A fost o mare bucurie! După ce vremea ploioasă de la plecare s-a mai liniştit, am putut să dau o mână de ajutor pe bord. Domnul Porter nu a vrut să-mi ia bani pentru călătoria cu vaporul - de 50 km - pentru că odată l-am ajutat să culeagă mere, după ce Jesse Porter şi-a rupt mâna. îmi era cam foame, dar am auzit că pentru cină trebuie să plăteşti jumătate de dolar, aşa că mi-am cumpărat nişte biscuiţi şi brânză înainte să urc la bord. Astfel că am călătorit până în oraş cu numai 50 cenţi. Era atâta agitaţie şi zarvă pe cheiul unde am debarcat! Mi-am făcut loc cum am putut şi am întrebat cum să ajung pe strada Chambers. Nu era departe de locul unde stătea doamna Dawson. Am văzut că toate ferestrele apartamentului dânsei erau închise, aşa că mi-am pus bagajul cu haine jos şi m-am aşezat pe el. Am început să mă simt singur şi îmi era foame. Atmosfera nu semăna deloc cu dimineaţa înviorătoare şi minunată de la ţară. Soarele strălucea deasupra coşurilor de fum şi lumina pereţii de

cărămidă, în loc să strălucească peste vârfurile dealurilor şi ale râurilor sclipitoare. Nu cânta nici o pasăre solitară. Nu cotcodăcea nici un cocoş. După un timp, au început să apară oamenii care vindeau lapte. Aproape că era câte un vânzător pentru fiecare casă şi toţi strigau în felul lor. După un timp, o femeie a ieşit dintr-o pivniţă şi a cumpărat o măsură de lapte. Deşi locuiau în case mari, mi s-a părut că oamenii sunt săraci.
Curând după aceea, a venit un şofer scund şi energic cu coşuri pline cu pâine. Mi-am amintit de relatarea domnului Franklin despre felul în care a cumpărat o felie de pâine şi a mâncat-o în timp ce umbla pe străzile Philadelphiei, pentru prima dată. Eu nu mă aştept să mănânc pâine în case regeşti, aşa cum s-a întâmplat după aceea în cazul dânsului, dar nici nu cred că am greşit că i-am urmat exemplul. Aşa că am cumpărat o felie de pâine, cu 6 bănuţi. Am luat şi o gură de lapte de la un vânzător şi am avut un mic dejun pe cinste. Vezi, mamă, sunt hotărât să strâng banii, până pot câştiga mai mult, ca să nu apelez la tine sau să o deranjez pe buna noastră prietenă, doamna Dawson. Imediat ce s-au deschis ferestrele, am sunat la sonerie. Bărbatul care a deschis uşa a zâmbit când am întrebat de doamna Dawson şi mi-a spus că apare cam în două ore. Ce lungi au fost orele alea! Dar când a trecut timpul şi am întâlnit-o, dânsa a fost la fel de drăguţă ca întotdeauna. A spus că mi-a făcut rost de un post excelent într-un magazin de pe Broadway, unde, dacă îmi fac bine treaba, o să primesc suficienţi bani, chiar din primul an, ca să-mi plătesc mâncarea şi chiria. înainte să merg acolo, ea m-a sfătuit să-mi găsesc un loc de găzduire. S-a interesat puţin, mi-a dat nişte referinţe şi am plecat. Am mers de la un local la altul. în unul din aceste locuri am întâlnit o mulţime de clerici şi o menajeră nepoliticoasă şi neîngrijită, hi alt loc erau nişte afacerişti de mâna a doua. Am intrat când ei luau cina. O observare fugară a manierelor şi a conversaţiei lor vulgare m-a convins că nu trebuie să mă asociez cu ei; nici tu nu ai fi fost de acord. Localul următor era plin, iar ultimul era

prea murdar. Când am coborât pe scări, descurajat, în faţa mea mergea o doamnă scundă şi grăsuţă, îmbrăcată într-o haină de mătase gri, foarte bine îngrijită, şi cu un şal alb. Doi băieţandri murdari şi-au umplut pistoalele cu apă din jgheab şi au ţintit spre haina frumoasă a doamnei. M-am aruncat asupra lor, le-am smuls pistoalele cu apă din mâini şi le-am aruncat cât colo. Băieţii au început să dea din picioare şi să ţipe. întorcându-se, femeia şi-a dat seama de răul pe care aceştia intenţionau să-1 facă. Faţă de mine, doamna s-a arătat foarte recunoscătoare, bună la suflet şi comunicativă. Mi-a spus că haina era nouă şi că era în drum spre casa ei. Purta haina pentru că a fost la nunta nepoatei de la verişorul primar al soţului ei. Era haina ei cea mai bună. A auzit ea că băieţii fac farse din astea - băieţii sunt băieţi! O, mamă dragă! Să vezi cum îi mergea gura! Este foarte prietenoasă şi nu pare să fie o mare cucoană. Mi-a pus o grămadă de întrebări - cum mă cheamă, de unde vin etc. - şi m-am gândit să-i spun ceea ce caut. Ea a tăcut pentru o clipă şi apoi a spus: „Vino acasă cu mine şi o să vedem ce putem face. O să vorbesc cu Plenty - Plenty este sora mea şi poate că... dar nu promit nimic încă. Noi stăm pe strada Mercer, o stradă retrasă, dar totuşi aproape de centru."
Am ajuns curând la casa ei, o clădire de lemn mică, cu două etaje, care părea o fisură între două case înalte de cărămidă. Am urmat-o într-o cameră mică din faţă. Acolo stătea o doamnă în vârstă, care îngrijea de un copilaş orb. Copilul scoase un strigăt de bucurie când a auzit vocea noii mele prietene, a pupat-o cu repeziciune de vreo şase ori şi i-a spus: „Mătuşa Peace!" Iar bătrâna, în mâna căreia doamna a pus o bucată de tort de la nuntă, a spus: „O, mulţam'! Povesteşte-ne cum a fost la nuntă." „Imediat! Imediat!", răspunse noua mea prietenă. Mi-a zis să mă aşez şi mi-a dat şi mie o bucată

mare de tort. Apoi a ieşit repede din cameră, spunând că se întoarce în câteva minute. Când s-a întors, a adus-o pe sora ei - sora geamănă - iar Peace şi Plenty stăteau

în faţa mea, arătând aproape la fel: grăsuţe, zâmbitoare: două simboluri ale abundenţei. Pentru cele două femei nici nu se potriveau alte nume decât Peace şi Plenty (Pace şi Belşug, n.tr.) sau Milk şi Honey (Lapte şi Miere, n.tr.). Singura diferenţă dintre ele, pe care eu am remarcat-o, a fost că Peace are doar o gropiţă în obraz, iar Plenty două gropiţe. Peace purta o perucă, iar Plenty avea părul cărunt. Oricum, mă gândesc că şi-a pus peruca să se asorteze cu rochia elegantă. Au o înfăţişare nostimă, dar feţele lor sunt aşa plăcute! Au o dantură albă, completă şi asta e foarte bine pentru că gura nu le tace niciodată. Ochii lor sunt mici, dar luminoşi şi calzi ca strălucirea soarelui din iunie. Obrajii sunt plinuţi, îmbujoraţi, fără riduri. Nu m-am aşteptat să dau peste astfel de oameni în oraş, aşa de drăguţi, de deschişi, mulţumiţi cu ceea ce sunt şi care nu tânjesc să fie ca altcineva.
Ei bine, dragă mamă, am vorbit mult cu aceste doamne; ţi-aş relata discuţiile noastre, dar n-am nici timp, nici hârtie. Am vorbit aşa de mult pentru că (îţi imaginezi că acum roşesc) doamna Peace a fost încântată de felul în care m-am prezentat şi s-a ataşat de mine, deoarece i-am salvat noua haină şi şalul. Mi-a mai spus că s-a gândit că, dacă era şi Plenty de acord, ele pot să şi gătească pentru mine dacă află care îmi sunt gusturile. Casa lor este chiar plină; bătrâna şi nepoţica ei, Nannie, ocupă camera din spate, Peace şi Plenty pe cea din faţă, iar în altă cameră stau trei nepoate. Nu mai rămâne decât un locuşor pe hol unde este un dulap de haine. Dar pot muta dulapul ca să-mi facă loc mie. Ar trebui să stau pe pat ca să mă îmbrac, dar pot să-mi ţin hainele în cutii sub pat şi este suficient spaţiu între perete şi pat ca să-mi scot hainele. Pot să-mi agăţ unele lucruri sus pe perete ca să-mi fie la îndemână. Le-am pus o întrebare, mamă, şi anume: unde-mi voi pune ligheanul?
„îmi place", zise Peace, iar Plenty dădu din cap în semn de aprobare. într-adevăr, mi-am dat seama că ele două sunt ca o voce şi un ecou, indiferent de cine vorbeşte prima.

„Aici este o mică baie, spuse ea; are un geam, o chiuvetă, unde poţi spăla, iar aici o cadă; poate fi încuiată şi o poţi folosi numai tu."
Acum, au mai rămas de stabilit două lucruri. Doamna Peace urma să se intereseze la doamna Dawson despre mine, pentru că aşa era obiceiul. Era suficient să se uite la faţa mea (din nou roşesc, dragă mamă). Alt lucru ce trebuia hotărât era preţul găzduirii mele. „Costul" se gândi ea, „ar fi cam de doi dolari plus alte câteva servicii", spuse ea zâmbind. „Ar fi de folos să avem un bărbat în casă."
Pot plăti doi dolari, pentru că Holson mi-a promis un salariu de o sută de dolari pe an, cu două săptămâni vacanţă. Aşa că, mamă, sunt tare fericit. Doamna Peace a venit neîntârziat cu mine la doamna Dawson şi, după o discuţie scurtă şi privată, amândouă erau pe deplin mulţumite. Doamna auzise de cele două surori gemene şi s-a bucurat că Dumnezeu m-a călăuzit către o casă aşa de bună. Faţa noii mele prietene strălucea când a auzit lucrurile bune pe care binefăcătoarea noastră drăguţă le-a spus despre noi. Pe lângă această găzduire ieftină - pentru că observ că îmi iau puţini bani - voi avea şi hainele spălate în casă. Dânsele au o menajeră pe care au să o plătească puţin mai mult pentru că spală şi hainele mele; şi aşa nu o să-i fie greu nimănui. Aici totul se reduce la „trăieşte şi lasă pe altul să trăiască". Nepoatele femeilor sunt trei fete orfane. Una din ele este doar cu doi mai mare decât Lucy. Eu sunt responsabil să o duc la şcoală şi să o aduc acasă în zilele furtunoase. O alta are 8 ani, iar ultima, 14. Aceasta

este mai slabă şi pare mai orăşeancă decât Annie - vreau să spun din punct de vedere al sănătăţii -dar la fel de simplă şi directă precum Annie. Faptul că e de vârsta lui Annie mă apropie de ea şi cred că o să ne înţelegem foarte bine. Numele ei este Mary Hale.
După ce mi-am aşezat toate lucrurile în hol, m-am dus la doamna Dawson, care vroia să-mi facă cunoştinţă cu domnul Holson. Acesta s-a comportat foarte politicos cu

prietena noastră, dar trebuie să mărturisesc că nu mi-a plăcut privirea lui. Şi felul lui de a fi mi s-a părut ascuns şi linguşitor. El vorbea despre modul interesant în care eu am venit la oraş, despre norocul meu rar că primesc un salariu în condiţiile în care nu mai lucrasem până atunci. Spunea că trebuie să-i mulţumesc doamnei Dawson pentru asta. Dânsa era una din cei mai buni clienţi ai lui - spera că va fi şi în continuare. Se aştepta la un extra-serviciu din partea mea pentru un aşa extra-salariu. Menţiona câteva magazine unde nu exista nici o remuneraţie şi cazuri în care oamenii dădeau bani ca să obţină un post. Mai apoi a spus, cu o voce înceată, dar totuşi l-am auzit, că hainele sunt foarte importante ca să faci o impresie bună, că vânzătorii ar trebui să aibă haine la modă, că hainele mele sunt de la ţară şi aceasta era un dezavantaj. Dar, de dragul doamnei Dawson, a concluzionat el, o să mă ia ca vânzător.
Am fost puţin intrigat, mamă, dar am încercat să-mi amintesc ce mi-ai spus tu, de repetate ori, şi anume să nu aştept niciodată o soartă uşoară; că viaţa este ca un fel de puzzle, că trebuie să fiu recunoscător pentru bine şi să-mi dau toate silinţele când apar greutăţi... că ceea ce ni se pare nouă rău, în cele din urmă, se dovedeşte a fi bun. Eu personal am dat de mai mult bine decât rău. Nimic nu poate depăşi bunătatea doamnei Dawson şi apoi binecuvântarea casei în care găzduiesc! Mamă, o să mă simt ca acasă.
Domnul Holson mi-a spus să vin la magazinul său seara şi o să-mi dea nişte instrucţiuni. Vânzătorii m-au cercetat cu suspiciune. Am auzit cuvinte precum *sărăcăcios* şi *necăjit,* iar unul dintre ei a fost destul de prost crescut să se prindă de cravată şi să arate cu degetul înspre mine, în timp ce le făcea din ochi tovarăşilor săi. Mamă, am înlemnit. Mi-e ruşine să mărturisesc, dar lucrurile par aşa de diferite în New York faţă de Salisbury! Când am plecat de acasă, am avut sentimentul că tu mi-ai oferit tot ce am dorit - ca şi cum eu eram puţin cam deştept - dar acum!... însă sunt hotărât să nu renunţ. Nu

voi sacrifica principiile mele de dragul de a arăta bine. Nu o să devin „un om al hainelor"!
Când eram la ceai la doamna Dawson, menajera ei mi-a adus un plic cu 15 dolari - un cadou din partea doamnei ca să mă pună pe picioare, ca să mă prezint mai acceptabil în magazinul domnului Holson, spunea dânsa.
Acesta e un act de foarte, foarte mare generozitate. Dar, mamă, eu nu o să-1 accept. în primul rând, asta ar fi împotriva sfaturilor tale - „eu trebuie să depind de propriile mele eforturi. Caritatea este pentru cei neajutoraţi. Dependenţa de daruri, dacă nu ne face răi şi retraşi, atunci ne face neajutoraţi." Asta am învăţat de la tine. Cu siguranţă, voi avea destul de mult respect pentru mine însumi, ca să merg încă o lună în faţa acestor tineri impertinenţi, îmbrăcat cu hainele mele simple, de la ţară. Aşa că voi da piept cu realitatea ca un bărbat.
Mi-am petrecut după-amiaza hoinărind prin oraş şi privind minunatele fântâni. Sunt trei fântâni mari şi se vor săpa multe. Apa este împroşcată la 60 picioare înălţime (18 metri, n.tr.) şi apoi cade în duşuri. Când străluceşte soarele, stropii par diamante.

M-am aşezat în Parcul Union, am privit şi am ascultat, imaginându-mi că simt aerul răcoros de pe Rhigi, de lângă pârâu. Mi-am închipuit că aceste fântâni din oraş sunt ca nişte versuri minunate într-o carte plictisitoare de proză. Sunt o voce din alt tărâm, o răsuflare de acasă. Am rămas acolo, lângă fântână, împrospătat şi gânditor. Nu ştiu dacă a fost vis sau reverie, dar parcă aş fi coborât de pe Rhigi cu Clapham. Apoi am îngenuncheat cu toţii lângă pătuţul dragei noastre Lucy, iar Clapham era cu noi. Dintr-o dată m-am trezit, am văzut stelele sclipind şi am simţit că obrajii îmi erau umezi cu apa fântânii sau cu lacrimi, dragă mamă."

capitolul 10

TOVftBftŞII DE PUŞCĂRIE

„Este acesta băiatul omului rău?"

r

I LAPHAM a fost trimis în instanţă de către judecătoria ^^ din L. Şedinţele Curţii pentru Procesele Uzuale începeau în săptămâna următoare. I s-a spus că poate beneficia de îndrumarea unui consilier şi poate avea privilegiul, acordat de obicei tuturor criminalilor, de a pleda nevinovat. Dar, în acelaşi timp, i s-a spus că dovezile împotriva lui erau aşa de clare încât nu putea să spere că va scăpa. A fost sfătuit să pledeze vinovat ca să obţină favoare prin faptul că nu mai dă atâta bătaie de cap juraţilor. Nici un alt băiat nu a mai fost vreodată mai îngrozit decât Clapham la gândul că o să fie închis; era într-o stare de disperare. Credea că a pierdut pentru totdeauna dragostea prietenilor săi dragi, de care se bucurase aşa de mult. A pierdut totul în afară de respectul pentru propria sa persoană. Stima lui de sine se citea din privirea lui - niciodată nu-şi ţinea privirea în pământ, ci mereu înainte - din expresia senină de pe faţa lui şi din înfăţişarea lui tăcută şi demnă. Aşadar, consilierului nu i-a fost greu să obţină o abatere de la sentinţa obişnuită în astfel de cazuri şi, în loc ca băiatul să fie trimis la închisoarea de Stat, el a fost reîntemniţat la Puşcăria Districtului pentru o perioadă de doi ani, începând cu o lună de carceră.

Carcera este o pedeapsă aproape imposibil de suportat - orice vârstă ai avea, este greu să fii închis singur în întuneric. Dar pentru acest băiat de la munte, acest hoinar al munţilor şi văilor, care a trăit în bătaia

„vântului de la munte - cel mai spiritual lucru
din tot ce cunoaşte pământul vast —"

a sta închis era şi mai dureros. Şi aceasta mai ales că el se afla în acea perioadă de creştere, când era firesc să fie mereu activ. Orele treceau aşa de greu. La început, i se părea că nu mai are viitor, că acesta s-a scurs din faţa lui. Nu mai întrevedea nici o speranţă, nici o perspectivă frumoasă sau ademenitoare. Trecutul era tot ce conta. Deşi atâtea lucruri negative s-au petrecut în trecut, el era luminat de o strălucire aurie care provenea de la prietenia cu acea familie restrânsă şi binecuvântată, ce 1-a încurajat şi i-a dat avânt. Prin faţa ochilor lui trecea, din nou şi din nou, viaţa lui de până atunci. Găsea o mângâiere nemărginită când îşi amintea de multe ispite la care a rezistat sau de multe hotărâri bune pe care le-a luat şi le-a ţinut. Treptat, pe măsură ce gândurile i s-au mai liniştit, simţi că devine mai răbdător. în urechi îi răsunau multe cuvinte rostite de doamna Davis. La vremea în care acestea au fost spuse, nu l-au marcat aşa de mult şi chiar le-a uitat. Acum însă au reapărut în mintea lui şi parcă erau scrise cu

litere de aur. „Dumnezeu vede cu alţi ochi decât omul!" „Disperarea nu face casă cu o conştiinţă curată." „încrede-te în Dumnezeu, fă binele şi totul o să fie bine." Acestea şi multe alte vorbe de duh, familiare, i-au sunat în ureche ca prime semne ale ivirii zorilor. După ce primele stări intense de agonie au trecut, el a avut parte de multe ore paşnice în care a stat treaz. Dar, când adormea, din cauza aerului închis şi a nevoii de exerciţiu fizic, Clapham avea nişte vise înfiorătoare. Se făcea că mama lui stătea deasupra lui, moartă din cauza beţiei, iar el nu putea să o mişte. Tatăl lui îl ţâra pe pietre şi prin bălţi. Apoi se auzeau strigăte înfundate: „Crimă! Foc!" Se trezea într-o transpiraţie rece şi tremurând. Foarte rar avea câte un vis plăcut şi dulce, în care se făcea că el pescuia la poalele muntelui Rhigi, în pârâul sclipitor, în timp ce Annie stătea lângă el cu un coş de mure în mână. Micuţa

Lucy îi dădea pupici calzi pe obraz. Dar apoi, ce îngrozitoare era atmosfera în care se trezea!
într-o zi, când a intrat din nou în celula întunecată, Clapham avu impresia că luna aceea de zile nu se va mai sfârşi niciodată. Dar ea trecu în curând - trecu, însă fu înregistrată de Cel ce a îngăduit judecata. Clapham era foarte fericit că a folosit o parte din timpul din carceră ca să mediteze, să se căiască, să se roage şi să ia hotărâri bune pentru zilele de libertate şi de ispitire din afara închisorii.
Perioada de carceră se sfârşi şi Clapham a fost dus într-un salon mare, unde erau câţiva oameni. Unii dintre ei şi-au primit deja sentinţa de a sta închişi o vreme, iar alţii aşteptau să fie judecaţi. Unii au comis fapte grave, alţii doar delicte obişnuite. Aceasta însemna că cel vinovat şi cel posibil nevinovat erau puşi laolaltă! hi acea vreme, în închisori nu se făceau mari îmbunătăţiri. Puşcăria era doar un loc de pedeapsă, hi codul penal, cuvinte precum „corecţie" şi „restaurare" aproape că lipseau cu desăvârşire. Pe atunci, criminalul era considerat un proscris fără speranţă şi nu era văzut ca în zilele noastre: un frate slab, neglijat, fără noroc, care îţi provoacă milă şi de care trebuie să ai grijă; un copil infirm, îngrădit din cauza pericolelor ce îl pândesc, închis ca să sufere că nu a ascultat şi care-şi poate câştiga încrederea imediat ce o merită.
în perioada în care a fost închis Clapham, nu existau locuri de muncă. Dacă un puşcăriaş era harnic şi isteţ, putea totuşi să facă rost de materiale necesare şi să lucreze pe cont propriu. Dar, per ansamblu, închisoarea din L., asemenea celorlalte închisori, era o imagine a lenei desăvârşite. Un om avea un set de cărţi murdare, cu care el şi tovarăşii lui jucau cărţi de dimineaţă până seara. Făcea uneori pauze în care citea viitorul în cărţi şi dezvăluia scamatorii folosite la jocul de cărţi.
Unii dădeau toată ziua cu banul. Un bărbat, a cărui soţie îi aducea tutun, fuma fără încetare. Şi toţi, cu excepţia

unui francez şi a unui cizmar, mestecau şi scuipau tutun toată ziua - un mod obişnuit ca să omoare timpul.
Clapham ieşi din carceră cu sentimente curate, care făceau ca această societate să-i pară îngrozitoare. L-a şocat limbajul vulgar, profan şi indecent pe care îl auzea şi, deşi pare incredibil, uneori îşi dorea să fie singur.
Slocum, proprietarul cărţilor de joc, l-a invitat şi pe băiat să joace o tură şi s-a oferit să-1 înveţe. A observat că băiatul era într-o stare jalnică şi probabil că dorea să-1 ajute cu bunăvoinţă. Dar, când Clapham i-a respins oferta, bărbatul şi tovarăşul său au început să râdă şi să-şi bată joc de el. Unul l-a numit broască ţestoasă şi l-a sfătuit să se târâie înapoi în văgăuna lui. Celălalt a spus că este o bufniţă pentru că, deşi a venit

la lumina zilei, nu are nevoie de ochi. Francezul, pe nume Deleau, îi luă partea. Era un om cu inimă bună, inteligent şi harnic; în cele mai multe situaţii, el îşi găsea ceva de făcut. Deleau fusese în parteneriat cu un vânzător ambulant. S-a dovedit că marfa celor doi era furată. Deleau a susţinut că nu ştia nimic despre aceasta. Vânzătorul a scăpat, iar francezul a fost prins şi, pentru că nu şi-a putut demonstra nevinovăţia, a fost trimis la 15 luni de închisoare în L. Nu vorbea bine engleză şi era imitat şi luat în râs de cei din închisoare. Dar lui nu-i păsa. Era întotdeauna jovial şi dispus să facă mici favoruri pentru oricine, aşa că treptat a devenit favoritul tuturor. Chiar şi cei mai răi oameni observau acele mici acte frecvente de bunătate care reprezintă liantul societăţii şi care îi oferă acesteia voioşie şi bucurie.
- De ce îl necăjiţi pe băieţandrul ăsta? spuse Deleau. Ar trebui să-i fiţi mamă şi tată.
- Vino la mama, dragule! strigă Slocum. îl prinse pe Clapham în braţe şi îl legănă cântând: „Nani, nani, copilaşul mamii".
Clapham i se împotrivi cu bărbăţie, se zbătu şi dădu cu picioarele până ce Slocum, rănit, izbucni cu patimă şi îi trase lui Clapham un pumn în faţă. Băiatul se clătină şi căzu,

învineţit şi însângerat. Zgomotul îl făcu pe temnicer să-şi facă apariţia. Deschise uşa şi aruncă o privire înăuntru după care concluziona că băiatul deja „s-a luat la încăierare". îl ameninţă că îl trimite înapoi în carceră şi apoi, ca şi cum îşi făcuse bine meseria, încuie uşa.
- Monsieur Temnicerul este un foarte bun păzitor al fiarelor sălbatice, spuse Deleau. Dar nu se pricepe să aibă grijă de tineri. O să fac tot ce pot mai bine în acest loc drăguţ. Apoi el îşi umplu ligheanul cu apă (îşi procurase câteva lucruri utile pentru propria folosinţă) şi îl chemă pe Clapham în capătul salonului. în timp ce îl ştergea de sânge, îi spuse:
- Ascultă, dragul meu! O să-ţi fiu prieten bun. Când nu eşti stăpân pe situaţie, taci din gură!
- Dar nu-i las să mă trateze ca pe un bebeluş şi ca pe un prost! spuse Clapham, a cărui tensiune crescu.
- Chiar din contră, prietene. Cel ce face răul este prost, dar cel care suferă răul este un mic înţelept!
- Nici nu sunt aşa de mic, răspunse Clapham, şi o să-i fac pe tovarăşii ăştia să vadă că nu pot să profite de mine.
- Ai dreptate, prietene. Dar dacă ei aprind un foc, de ce să te arunci singur în el? Nu, nu! Fereşte-te de compania rea; să nu ai nimic de-a face cu ei şi să nu le spui nimic! Ăsta nu-i un loc prea drăguţ! Dar putem să ne găsim şi noi un cuibuşor aici. Nu sunt fericit că sunt aici. Nu merit asta, dar nu am ce face. Am fost străin în ţara asta. Nimeni nu mă cunoştea. Am fost ca un miel pe lângă o vulpe. Dar de ce, dragul meu, să plâng şi să-mi irosesc viaţa — este mai sănătos să râd!
Şi eu la fel. Am fost biata oaie însoţită de vulpe, se gândi Clapham, *dar eu nu pot râde.*
Oricum, filozofia blândă a francezului avu un efect bun şi fu urmată de servicii substanţiale din partea acestuia. Deleau obţinuse favoarea temnicerului prin faptul că a făcut inele din păr de cal pentru soţia şi fiicele acestuia. Erau făcute din fire de păr albe şi negre şi aveau împletite numele lor.

Temnicerul a arătat şi la alţii inelele lui Deleau, aşa că acesta a primit mai multe oferte de lucru. în acest mod, pentru un timp, el a dezvoltat o afacere profitabilă. îi spuse lui

Clapham:
-Afacerea a mai scăzut. Totuşi, pe săptămână, am câte două, uneori trei-patru inele de făcut. Pe patru inele iau un dolar. Eu am strâns câţiva bani pentru clipa când voi ieşi de aici. Acum o să fii partenerul meu. O să te învăţ şi o să ai şi tu o parte din afacerea mea. In două luni, totul o să-ţi aparţină.
Faţa lui Clapham se lumină. Găsise din nou un prieten. Se apucă să înveţe cu dragă inimă să împletească inele. La început i se părea destul de greu, dar era răbdător. Deleau îl încuraja şi când Clapham îi mulţumea, acesta răspundea:
- Foarte bine, dragul meu. îmi place să aud cuvântul „mulţumesc". Este un obicei bun. Băieţilor de aici le este frică de bunele maniere ca de variolă. Dar, mai mult decât cuvintele pe care le spui, mă încântă faţa şi vocea ta, care nu mai par triste. Uite, ai lucrat bine! Acum fă singur un inel! împleteşte numele care îţi place ţie cel mai mult.
Clapham începu să lucreze cu un nou avânt. Deleau, care cânta în timp ce-şi vedea de treaba lui, mai arunca din când în când o privire la Clapham ca să se asigure că băiatul nu făcea nici o greşeală.
-Gata! spuse Clapham, arătându-i inelul dascălului său, cu un zâmbet de satisfacţie. Cred că e bine...
-Bravo! Bravo, prietene! Ca şi cum l-ar fi făcut însuşi Monsieur Deleau! „Annie!" Ăsta-i numele care îţi place ţie cel mai mult?
- Nu, nu. *Harry* e numele care îmi place cel mai mult. Dar băieţii nu poartă inele, aşa că l-am făcut pentru sora lui Harry, Annie. Dar nici unul dintre ei nu o să poarte un inel făcut de mine, concluziona el cu un oftat.
TOVARĂŞII DE PUŞCĂRIE
- Nu dispera niciodată, dragul meu prieten. Oamenii buni iartă şi uită. Pune inelul undeva în siguranţă. Intr-o bună zi s-ar putea să-1 pui pe degetul Mademoisellei ca verighetă.
- O, niciodată! Niciodată! O verighetă! Ce prostie, domnule Deleau! *...Ca şi cum o să mă căsătoresc vreodată!* se gândi Clapham, *şi dacă m-aş căsători, ca şi cum Annie Davis s-ar uita la mine, o pasăre de închisoare!*
După doar câteva zile, din fericire pentru Deleau, dar din nefericire pentru Clapham, francezul primi un permis de a ieşi din închisoare. Vânzătorul ambulant, fostul lui partener, a fost prins. Şi-a mărturisit vina şi a confirmat că Deleau era nevinovat. Aceasta a ajuns la urechile unui avocat tânăr, care îl apărase pe Deleau şi care devenise interesat de soarta bietului francez. Aşa că îşi luase singur sarcina de a-1 elibera pe Deleau.
- îmi pare aşa de rău că te părăsesc, îi spuse Deleau lui Clapham la despărţire. Ca şi cum ai fi băiatul meu. Şi eu am avut odată un băieţel. Pentru prima dată, Clapham observă că ochii bărbatului s-au umplut de lacrimi. îşi şterse faţa şi continuă: A plecat la bunul Dumnezeu. Cele mai frumoase flori sunt întotdeauna luate în Paradis.
- Aşa este! exclamă Clapham, care se gândi la micuţa Lucy.
-Ah, toţi trebuie să plecăm odată şi odată, reluă Deleau discuţia. Poate cu cât mai repede, cu atât mai bine.
- Aşa cred şi eu, domnule Deleau.
-O, nu trebuie să gândeşti aşa. Eşti prea tânăr să gândeşti aşa. O zi înnourată se poate transforma într-o zi însorită - minunată! Eu la asta mă aştept, Clapham! Curaj, bunul meu băiat! Când o să ieşi din locul ăsta drăguţ, să-i scrii lui Paul Deleau, din New York. în timp ce stai aici, fă inele! Sau fă ceva, fă întotdeauna ceva. Mai presus de toate, stai departe de tipul cu cărţile şi de cel cu monezile.
Se despărţiră, iar sărmanul Clapham se simţi destul de supărat. Afacerea cu inele a scăzut foarte mult. Temnicerul

nu-şi mai bătea capul să arate şi altora inelele. Oricum, Clapham continuă să facă inele atâta timp cât avu materiale. Apoi temnicerul se îngâmfa şi nu le mai arătă nimănui, astfel că Clapham căzu într-o lâncezire inevitabilă. Zilele treceau greu. Băiatul îl rugă politicos pe temnicer să-i cumpere o carte ca să înveţe să scrie, susţinând că are suficienţi bani ca s-o plătească. La început, acesta i-a promis oarecum că o să-i cumpere o carte. Dar când Clapham i-a amintit, dânsul s-a enervat şi i-a spus că are altceva mai bun de făcut decât să cumpere cărţi pentru copii. Slocum îl urmărea de câteva zile pe Clapham şi a devenit extrem de drăguţ cu el. Soţia lui Slocum îi aduse acestuia un coş de mere şi chec, din care Slocum îi oferi o parte şi lui Clapham. Băiatul luă şi mulţumi frumos.
— Aşa-i prieteneşte! spuse el. Ştiam eu că nu eşti un băiat care să ţii supărarea. Când a plecat acel francez venetic, i-am spus lui Dick Hunt că şi noi o să-ţi fim nişte prieteni la fel de buni. Vino, nu pierde timpul toată ziua! Stai aici şi uită-te la cărţi. O să înveţi imediat să joci la fel de bine ca noi.
Clapham se apropie şi deveni interesat. Slocum îi făcu din ochi tovarăşului său.
- Mâine o să joci şi tu o tură, spuse el. Nu facem nici un rău dacă jucăm cărţi atâta timp cât nu avem altceva de făcut.
In scurt timp, se întunecă prea tare ca ei să mai discearnă semnele de pe cărţi. Şi pentru că nu erau permise luminile în închisoare, jocul încetă.
Clapham se întinse imediat în pat, pregătit de culcare, când îl străfulgera un gând. *Cum am putut să uit sfatul domnului Deleau de a sta departe de Slocum? îmi pare rău! îmi pare rău! Dar ce să fac în zilele astea lungi care mi-au rămas? Dacă aş avea orice fel de carte, aş încerca să citesc. Poate că Plum o să mă lase să îl ajut la ceruit aţa de cusut. O să încerc.* Carcera a avut un efect benefic asupra lui Clapham pentru că şi-a însuşit obiceiul ca, atunci când se aşeza în pat, să se gândească la felul cum s-a comportat şi la ce sarcini îl aşteaptă în viitor.
Când temnicerul s-a prezentat în dimineaţa următoare, Clapham 1-a implorat să-i împrumute orice carte veche.
- Dar tu nu ştii să citeşti, spuse omul ţâfnos.
- Poate că reuşesc să învăţ! insistă Clapham.
- Şi la ce-ţi foloseşte? Nu, nu! Cu cât ştii mai puţin, ca acum, cu atât mai bine.
Aşadar, acest om ignorant 1-a dezamăgit pe Clapham şi a pierdut o oportunitate valoroasă de a face un lucru bun şi folositor. Fiind refuzat, Clapham se agăţă de ultima lui speranţă: o speranţă mică, de altfel, întruchipată de acel om cu faţă respingătoare, Plum. Bietul băiat se apropie timid de el:
-Domnule Plum, începu el cu o voce înceată din cauza râsului grotesc al lui Slocum şi Hunt, nu aveţi nevoie de un ucenic?
Nici un răspuns. El repetă întrebarea. Plum dădu din cap în semn de negaţie.
- Nu o să fiu o pacoste, continuă Clapham. O să încep cu ceruirea aţelor.
- O să le strici şi faci risipă.
-Puneţi-mă la încercare, domnule Plum. Din nou, acesta clătină din cap.
- Cel puţin pot să bat tălpile... Urmă o altă clătinare decisivă din cap.
-Lăsaţi-mă să încerc, domnule Plum. M-am săturat să nu fac nimic. Am învăţat repede să fac inele pentru domnul Deleau. De ce nu pot învăţa să fac papuci?
- Şi apoi să îi vinzi pe cont propriu, aşa cum ai făcut cu inelele, nu? Pot face singur toţi papucii pentru care primesc comandă. Dacă nu înveţi, te-ai deranjat degeaba, iar

dacă înveţi, nu-ţi foloseşte.

Totuşi Clapham insistă. Simţi că această meserie îl putea împlini şi că putea să lumineze orele plictisitoare din puşcărie.
- O să-mi dau toată silinţa, domnule Plum, spuse el. Atâta timp cât stau aici, o să lucrez pentru dumneata. Promit.
-Promiţi! Ha! Cât valorează promisiunea unuia ca tine?
-Nu sunt mincinos! spuse Clapham, roşind până în vârful capului.
- Asta e dincolo de ce cunosc sau cred eu. Băieţii nu sunt de nici un folos. îi urăsc - întotdeauna i-am urât.
- Şi ei au să vă urască, răspunse Clapham, în timp ce se aprinse de mânie, fără să se mai poată controla. Eşti un om dispreţuitor şi rău la suflet!
Clapham îşi ridică vocea fără să-şi dea seama. Slocum şi Hunt strigară:
-Urraaa! Aşa, băiete! Dă-i bice, Clap! începi să-ţi revii, să-ţi vii în fire!
Clapham nu le răspunse. Se retrase încet, ruşinat că a vorbit în aşa fel încât oamenii cei răi aplaudau. Slocum şi Hunt se gândeau că aceasta este o ocazie bună să-şi înnoiască atacul asupra lui Clapham. Ei ştiau că băiatul are doi sau trei dolari pe care i-a câştigat din afacerea cu inele; aceşti bani erau un mijloc preţios ca ei să-şi procure rom şi tutun, după care tânjeau mereu. Erau siguri că pot pune mâna pe bani dacă băiatul juca măcar o tură. Dar toate invitaţiile lor au fost, până în acest moment, zadarnice. Bietul băiat, deşi ispitit, rămase ferm în hotărârea lui. Amintirea prietenului său era încă un înger păzitor pentru el.
Am putea foarte bine să concluzionăm acest capitol cu o descriere scurtă a lui Plum. Dânsul este o ilustraţie foarte puternică a unei patimi care, într-un grad mai mare sau mai mic, există din păcate în ţinuturile noastre. Este o ilustraţie puternică, dar unică, a lăcomiei de bani. Spunem unică pentru că, deşi poporul nostru este lacom de avere, totuşi deseori el

se dovedeşte generos, uneori chiar foarte darnic. Dacă Clapham nu ar fi fost mânat de o dorinţă aprinsă să lucreze, înfăţişarea lui Plum i-ar fi inspirat dezgust. Dânsul era scund şi sărăcăcios, cu capul mic şi aplecat; era tras la faţă şi avea pielea ridată ca o pară coaptă prea mult în cuptor; ochii lui afundaţi luceau ca un cărbune aprins într-un loc întunecat; buzele sale subţiri, tot timpul strânse, nu păreau să fi zâmbit vreodată, nici chiar în braţele mamei sale. Parcă în viaţa lui n-a existat niciodată o perioadă a tinereţii şi a exuberanţei. O singură pasiune - lăcomia de câştig - 1-a însufleţit din copilărie. Acum avea peste cincizeci de ani. Nu a fost căsătorit, nu a avut copii, nu a avut de cine să aibă grijă şi, cu siguranţă, nu şi-a permis luxul de a se bucura de rodul muncii lui. Şi totuşi, timp de cincizeci de ani a trudit de dimineaţă până seara, ca şi cum vroia să scape de foamete. Avea o cizmărie într-un orăşel de lângă L. Nu vorbea mult, era tăcut şi inofensiv. Despre el toată lumea credea că nu făcea nici bine, nici rău. E adevărat că a fost de câteva ori suspectat că cerea prea mult pentru lucrul său. însă, pentru că nu cerea enorm de mult şi pentru că el dădea impresia că este un om harnic şi neispitit de fraudă, oamenii se înşelau luându-se după aparenţe.
în vecinătatea lui Plum exista o tăbăcărie, de unde dispăreau bucăţi de piele. Oricum, nu dispărea mai mult de o bucată de piele odată. Aşa că proprietarul nu făcea multă vâlvă, deşi era deranjat să suspecteze ba pe unul, ba pe altul, într-o zi, a fost reţinut la tăbăcărie mult peste timpul obişnuit; era deja noapte. Atunci a observat un om încovoiat, cărând ceva şi furişându-se de-a lungul gardului viu. L-a urmărit până ce acel om a ajuns în casa lui Plum şi îşi dădu seama că era însuşi Plum. îţi poţi imagina

ce dezamăgit a fost Plum când, după două ore, s-a trezit în casă cu tăbăcarul şi cu şeriful, care avea ordin de percheziţie. Ce locuinţă avea acest om! O cameră era atelierul lui de lucru, iar cealaltă - nu mai mare decât un sicriu - îi slujea drept bucătărie şi dormitor.

Tăbăcarul şi şeriful au început să caute în pod şi în pivniţă -ambele erau pline cu lucruri furate, majoritatea de mică valoare. Cele mai multe bunuri, exceptând câteva bucăţi de piele pe care le-a furat de la tăbăcar, nu-i erau de folos lui Plum. Era chiar comic că, printre nişte lemne, ei au găsit o bâtă, o minge şi o săniuţă. Aceasta din urmă i-a fost furată unui băieţel care a plâns-o mult în zilele plăcute de iarnă. Părea că Plum le-a furat doar din pasiunea de a aduna sau, poate, aşa cum i-a spus lui Clapham, într-adevăr el ura băieţii şi avea o plăcere sadică de a le strica joaca. In cele din urmă, căutătorii au descoperit, îngropate sub alte lucruri din pivniţă, pungi de bani. Erau aranjate pe sortimente: pungi cu câte un dolar, pungi cu câte o jumătate de dolar şi aşa mai departe, până la o pungă cu cenţi. în timp ce aceştia numărau banii -care însumau până la 14040 dolari şi 32 cenţi - Plum, care până atunci a tăcut, a început să devină din ce în ce mai vânăt la faţă, să ţipe şi să dea din mâini. S-a oferit să le dea dublul preţului pentru piei dacă ar pleca şi l-ar lăsa în pace. Tăbăcarul i-a spus că această situaţie a ajuns prea departe; acum totul depindea de şerif. Dar 1-a asigurat că va rămâne prietenul lui dacă îi povesteşte cum a ajuns să hoinărească noaptea după pradă, ca o vulpe, şi să fure din proprietatea altora când avea atâtea lucruri personale. El a mărturisit doar că, la început, a fost un băiat muncitor şi econom. Era onest, dar apoi a început să iubească banii (bietul om îi numea „câştig") aşa de mult că şi-a vândut cărţile de şcoală şi orice mic cadou pe care îl primea ca să strângă bani. Chiar şi în acele zile timpurii, nimic nu-i plăcea mai mult decât să câştige câte „un ciubuc". Prima dată a furat în timpul uceniciei sale - bucăţele de piele, cu care el cârpea papuci la un preţ mai mic. Aceasta se întâmpla când cizmăria era închisă, iar meseriaşul credea că el doarme. Apoi a furat destulă piele ca să facă o pereche de papuci, pe care a vândut-o pe ascuns. Aşa a continuat, din an în an, mărind povara vinei şi a fricii şi obţinând - ce?

Câteva monezi de argint şi cupru pe care le-a îngropat în pivniţa lui, când la fel de bine putea folosi şi pietre!

Dar oare nu există şi alţi oameni cu un orizont mai larg decât a lui Plum, dar la fel de sârguincioşi şi chiar mai norocoşi, care să adune mereu şi mereu şi care să simtă că inima le bate mai tare cu fiecare bănuţ adunat? Pământul, în loc să fie hrănit din fântânile lor cu râuri de dărnicie şi bucurie, este transformat de ei într-o bancă, a căror visterii sunt pline cu aur şi argint (martori de temut la ultimul tribunal)! Pentru ei cerul este o visterie stearpă, de alamă -n-au adunat în ea nici un gram de dragoste şi recunoştinţă din partea celorlalţi şi nu au strâns nici o rugăciune de credinţă sau nădejde.

capitolul 11

înCEBCfiBILE

VÂIIZfITOB

„Unii oameni îşi folosesc o parte din viaţa lor ca să nenorocească viaţa altora."

14

I ARRY DA VIS a dus o luptă mult mai aprigă în a I refuza darul de 15 dolari de la doamna Dawson decât reieşea din scrisoarea către mama lui. Darul era însoţit de o notă, prin care, cu cea mai mare bunăvoinţă, ea insista ca acesta sa fie acceptat. Harry trebuia să meargă la magazin în următoarea zi - un novice în domeniul vânzărilor, cu un patron care nu i-a lăsat deloc o impresie plăcută şi cu colegi noi, care prea deseori îl priveau cu ochi critic pe noul venit. Deasupra tuturor, mai exista şi dezavantajul că băiatul avea nişte haine care deja s-au dovedit a nu fi pe placul lui Holson şi care au dat naştere la priviri dubioase din partea vânzătorilor. Dacă luăm în considerare că, în oraş, eşti foarte ispitit să te îmbraci ca toţi ceilalţi şi că majoritatea bărbaţilor şi femeilor, tineri sau în vârstă, tânjesc să aibă haine la modă, atunci perseverenţa lui Harry în decizia lui trebuie considerată eroism. Este nevoie să menţionăm că, în dimineaţa următoare, el s-a trezit chiar mai devreme decât de obicei. Şi-a dat toate silinţele să-şi lăcuiască bine ghetele; şi-a aranjat părul foarte atent; şi (el ne permite să divulgăm această slăbiciune) şi-a legat şi dezlegat, de vreo 6 ori, cravata simplă de bumbac. Dar, în cele din urmă, s-a întors de la oglindă, spunând cu un oftat: „Nu pot să arat ca acei oameni! Nici nu se merită să mai încerc."

ÎNCERCĂRILE UNUI VÂNZĂTOR

Peace şi Plenty nu erau matinale; însă, fiind conştiente că era de datoria lui Harry să deschidă magazinul şi că acesta trebuia să fie acolo cu o oră mai devreme decât ceilalţi, ele au fost drăguţe şi au pregătit micul dejun de cu seară. Deşi el protestase că nu vrea nimic altceva decât pâine şi un pahar de apă, a observat că, în acea dimineaţă, şi de atunci înainte, micul dejun era preparat cu mare grijă şi consta în pâine, unt şi o bucăţica de carne rece. Fetele noastre au spus părinteşte că nu pot ţine un „băiat în creştere, care lucrează, doar cu pâine şi apă."

O să trecem peste primele câteva săptămâni de lucru ale lui Harry şi o să extragem fragmente din scrisorile sale, care vor relata cel mai bine experienţa lui. Suntem siliţi să intervenim cu câteva observaţii pentru că Harry nu a vrut să-i comunice mamei toate greutăţile prin care a trecut.

„După o lună de lucru," mărturiseşte el, „am început să mă acomodez mai bine, dragă mamă. Deşi uneori mai sunt supărări, în unele domenii am devenit insensibil şi nu le mai pun la inimă. Când am venit, Eugene Nevis era cel mai tânăr vânzător de aici, iar eu i-am luat locul ca prinţ al lămpilor şi cavaler al măturilor. Eugene este fiul unui domn şi asta se vede din felul lui de a fi: bine crescut şi cu suflet mare. De la început m-a tratat ca şi cum aş fi fost egalul lui în toate lucrurile. Prima dată când am aranjat lămpile şi am măturat magazinul, mi-a mărturisit următoarele: „Observ ce mare avantaj ai tu faţă de mine pentru că ştii să faci lucrurile astea. Când eu am început să mătur, am făcut băşici la mâini şi am fost certat în fiecare zi de Holson şi de vânzătorii mai mari. Iar în ce priveşte lămpile, le-am murdărit şi am vărsat uleiul, iar săracul meu tată a trebuit să-i plătească lui Holson douăzeci de dolari pentru paguba pe care i-am făcut-o. Nu cred că ar fi costat atâta, dar Holson te jupoaie de viu." Dragă mamă, mulţumesc pentru tot ce m-ai învăţat. Văd că orice lucru învăţat, oricât de mărunt ar fi, precum umplutul unei lămpi, mă ajută chiar la momentul potrivit. Când măturam

zilnic camerele de acasă pentru că tu aveai grijă de Armie, care avea febră, nici nu mi-

a trecut prin minte că eu învăţam să fac asta pentru un magazin din New York. De cele mai multe ori, vânzătorii erau mulţumiţi pentru că dimineaţa găseau magazinul curat şi lămpile arzând. Aşa că se purtau cu mine mult mai politicos decât se purtau de obicei cu noii-veniţi, din câte am auzit. Un vânzător, să fiu mai exact, cel mai rău, m-a întrebat unde am lucrat ultima dată ca şi camerist. Altul mă striga „Betty" şi tot aşa. Dar m-am încăpăţânat să rabd şi, când au văzut că înduram bărbăteşte, nu m-au mai poreclit şi şi-au schimbat tonul. Sunt doi sau trei (în total avem 12 vânzători) care nu-mi plac deloc; sunt ostentativi şi răi, ignoranţi şi aroganţi. N-au nici cultură şi nici măcar o zecime din cunoştinţele pe care bietul Clapham le-a dobândit dintr-o observare atentă şi vastă a naturii. Asta înseamnă pentru mine să trăieşti la ţară, mamă! Domnul Edward Rice este vânzătorul şef. El poartă un lanţ de aur, o vestă de satin şi aşa mai departe. Are un aer foarte rafinat, despre care domnul Holson crede că atrage clienţii. Eu însă cred că îi atrage doar pe cei needucaţi, pentru că lemnul cu fibre groase este recunoscut, oricât de frumoasă ar fi spoiala. Chiar dacă are un lanţ de aur, ieri, domnul Edward a refuzat să contribuie cu 6 bănuţi pentru un vânzător bolnav pe care Holson 1-a concediat. Mă îndoiesc că avea bănuţii ăştia. Când eu am dat jumătate de dolar, el şi-a ridicat sprâncenele până ce am crezut că ajung peste cap şi apoi a spus: „Avântul unui novice! Paiele arată din ce parte bate vântul!" Ştiam că vroia să sugereze o suspiciune împotriva mea. Mi-a crescut tensiunea. Nu am spus nimic, dar m-am uitat fix în ochii lui şi am plecat la treburile mele, mulţumit că el s-a aprins mai tare decât mine. Dar îmi place chiar şi de el, îmi place de toţi -mai mult decât de Holson.
Ţi-am spus, dragă mamă, că îmi displace Holson - din ce în ce mai mult în fiecare zi. Buna doamnă Dawson a fost orbită de prefăcătoria cu care-şi tratează clienţii. Dacă ar

putea să-1 cunoască dincolo de aparenţe, ar fi dezgustată de egoismul, lăcomia, irascibilitatea şi tirania lui. Cel mai revoltat sunt când îl văd că vorbeşte frumos cu clienţii, dar de fapt este aşa de rău - uneori e chiar de râs. Dacă o doamnă îi cere mătase roz şi el nu are, atunci încearcă să o convingă că roşul e roz, că vişiniul este mai la modă decât rozul, că purpuriul e mai bogat sau roşu aprins o prinde mai bine. Şi mai rău este că el reuşeşte să convingă jumătate din femei. Ieri, dânsul a fost păcălit! O femeie se uita la mătăsuri. S-a oprit la una dintre ele. Holson, care este foarte ager în a-şi da seama de capriciile femeilor, a crezut că este floare la ureche s-o convingă, aşa cum obişnuia sărmanul Clapham să spună. Şi, ca de obicei, a început să înlăture orice obiecţie pe care ea ar fi putut s-o aibă. Trebuie spus că femeile sunt destul de ingenioase în a găsi obiecţii. „Foarte frumoasă" spuse el. „Abia am scos-o la vânzare. în oraş nu mai este modelul acesta de mătase." „Am văzut acelaşi model la Beck", spuse femeia sec. „Da? Chiar? Poate că domnul Beck îl importă." Apoi dânsul încercă o altă momeală care deseori are succes. „I-am vândut o astfel de rochie domnişoarei Liston." „Aha! "exclamă femeia. „Dar care dintre domnişoarele Liston? Chiar nu ştiu. Aşa că nu pot să cumpăr mătasea asta pentru rochie şi să-mi asum riscul îngrozitor de a fi confundată cu domnişoara Liston, fiica vânzătorului de la aprozar, şi nu cu domnişoara Liston de pe Fifth Avenue. Pe scurt, domnule Holson, eu prefer să fiu o deschizătoare de drumuri şi nu să imit pe altcineva."
„Ăăă - într-adevăr - foarte bine!" spuse domnul cu o chicoteală specifică, dezgustătoare şi convulsivă. „Pe cuvântul meu, cred că totuşi bucata asta de mătase nici nu a fost tăiată. Rice, nu-i aşa că domnişoara Liston a cumpărat altceva?" „Da, sigur!" spuse Rice, şi domnişoara Liston fu scoasă din discuţie. „Căutam o rochie de purtat toată ziua, spuse femeia, zăbovind încă la aceeaşi bucată de mătase." „Atunci aţi ales perfect, doamnă. Vedeţi, e culoarea vântului,

potrivită pentru mersul pe jos sau cu maşina." „Aş vrea să o pot purta şi ca rochie de seară", insistă doamna. „Exact! Vă puneţi o panglica şi o curea - avem câteva abia aduse - şi imediat avem o rochie de seară." „Căutam o mătase de vară..." „Chiar asta, doamnă." „Dar, spuse ea ezitând din nou, eu întotdeauna cumpăr mătasea care merge la orice." „Bineînţeles, doamnă, bineînţeles. Vedeţi, asta e chiar durabilă." „Cum credeţi că se potriveşte pentru călătorii, domnule Holson?" „Admirabil. Cu o eşarfa- avem la diferite preţuri - imediat aţi rezolvat problema!"
Totuşi, femeia nu ajunse unde dorise, iar Holson, abia stăpânindu-şi nerăbdarea, spuse: „Ce obiecţii puteţi să mai aveţi acum, doamnă?" „Nici una măcar, răspunse ea, întorcându-se pe călcâie cu calm şi îndreptându-se spre ieşire. Dar nu-i pe gustul meu!"
Nu era prea demn pentru o doamnă să joace aceeaşi carte pe care Holson o folosea. Dar, mărturisesc, am fost încântat să-1 văd învins şi mi-am trădat încântarea cu un zâmbet. Holson m-a văzut cu colţul ochiului lui şi m-a privit înflăcărat. De atunci a fost mai ursuz cu mine ca înainte.
Ieri, un gentleman cu o înfăţişare inteligentă a intrat în magazin şi s-a prezentat lui Holson ca unul din administratorii Bibliotecii Mercantile. Apoi a spus, aruncând o privire peste noi, că profită de o zi ploioasă, când crede că nu ne întrerupe din treburi, să ne invite să ne înscriem, sau mai degrabă să ne ofere oportunitatea să ne înscriem, în Asociaţia Bibliotecii Mercantile. El a presupus că toţi tinerii dintr-un local aşa de prosper ca al domnului Holson erau familiarizaţi cu această instituţie. Dar dacă exista cineva care nu era familiar, el îl putea informa că există o bibliotecă bună, cuprinzătoare, selectată cu grijă, şi o sală de lectură, încălzită şi luminată, unde orice vânzător ar putea obţine un permis de intrare în fiecare seară dacă plăteşte o taxă iniţială de un dolar şi doi dolari înscrierea anuală. Permisul îi permitea, de asemenea, să împrumute o carte pe săptămână.

Apoi domnul a continuat spunându-i lui Holson că, desigur, orice patron al unui magazin ca al lui, ar trebui să simtă o responsabilitate apăsătoare pentru angajaţii lui, care îi erau daţi în grijă; că ar trebuie să resimtă din plin nevoia de a-i ascunde de ispita orelor neroditoare dintr-un oraş mare şi că trebuie să le ofere posibilitatea să-şi umple timpul cu activităţi bune şi folositoare. „Un magazin de vânzări, continuă el, a fost deseori un prag către o poziţie socială mai înaltă şi este foarte important pentru tineri să-şi hrănească minţile din cunoştinţa care se potriveşte unei poziţii onorabile. A trecut vremea când vânzătorii şi comercianţii erau desconsideraţi de către populaţia inactivă. Negustorii sunt prinţii noştri şi ei ar trebuie să arate lumii din ce material sunt făcuţi prinţii." El mai spunea că fiecare băiat american trebuie să ştie ce-1 defineşte ca om: nu de haine scumpe sau de prieteni rafinaţi, ci de o minte cinstită şi bine informată. In cazul unei minţi cinstite, e de datoria fiecărui patron să insufle cinstea în inima ucenicilor săi, prin învăţătură şi propriul exemplu. (Mamă, mamă! Nu-1 cunoştea pe Holson!) Şi asta ca să-i meargă şi lui însuşi bine. Pentru promovarea unei minţi informate a fost înfiinţată Biblioteca Mercantilă. El spera ca tinerii să fie tot atât de nerăbdători să se înscrie pe cât era el de doritor să-i primească. Prima dată i-a prezentat actele sărmanului Diacon Carey, aşa cum îl numeau băieţii pe contabilul nostru - un om slab, palid, trist, chel şi totuşi cărunt. El a dat din cap, negând; dar a spus cu respect: „Nu am nici bani, nici timp, domnule. Dacă aş fi avut, m-aş fi înscris, măcar de dragul băiatului meu olog." Străinul se înclină şi trecu la

domnul Rice. Acesta ridică din umeri şi spuse că acum cărţile sunt aşa de ieftine că nu merită efortul. „Dar, insistă străinul, o să ai avantajul unei săli de lectură mari, luminată şi încălzită, până la ora zece noaptea."
„E un loc pentru păcătoşi!" spuse Rice, răsucindu-şi buza dispreţuitor. N-am mai văzut niciodată un om aşa de calm ca acest gentleman; nu părea deloc iritat. Fără să bage

deloc în seamă rânjetul lui Rice, el spuse: „Există o mai mare varietate şi o selecţie mai bună a cărţilor în bibliotecă decât tipăriturile ieftine pe care le găseşti de vânzare. Şi dincolo de asta, tipăritura asta ieftină este periculoasă pentru ochi." Rice ridică din umeri şi clătină din cap, iar Holson spuse: „Treci mai departe, domnule, dacă binevoieşti. Băieţii pierd timpul." Cică pierdem timpul, mamă! Cred că Holson e de părere că timpul este doar pentru făcut bani şi nimic altceva. După cum s-a dovedit, argumentele bune ale domnului, deşi irosite pe Rice, au avut efect asupra celorlalţi. S-au înscris şase din doisprezece, iar eu eram printre aceştia şase. Acum, mamă, să nu rămâi cu gura căscată - nici tu, nici Annie, aşa cum s-a întâmplat cu Holson şi Edward Rice. Las-o pe Annie să-mi calculeze contul:
Cheltuieli cu transportul - 0,50 dolari
Bani daţi vânzătorului bolnav - 0,50 dolari
Taxa de înscriere - 1,00 dolar
Mi-am putut permite să mă înscriu. Din cei cinci dolari, mi-au mai rămas trei. Sper să câştig câţiva dolari peste salariul meu înainte să se sfârşească anul. Dar dacă nu, am destui bani puşi de-o parte ca să plătesc taxele bibliotecii şi îmi mai rămâne un dolar pentru alte lucruri. O, să nu uit să-ţi spun ceva care m-a bucurat mult. Eu m-am înscris ultimul şi m-am dus la birou să-i înapoiez creionul domnului Carey, când străinul i-a spus: „Scrie-ţi şi tu numele. O să văd cum facem cu taxele măcar pentru anul ăsta. Şi îndrăznesc să spun că acest tânăr (uitându-se la mine) se va deranja să-ţi aducă cărţile pentru băiatul tău olog." Domnul Carey zâmbi -primul zâmbet pe care l-am văzut pe faţa lui de când am venit în magazinul domnului Holson. Şi a fost bucuros toată ziua. Este plăcut pentru cei care au bani să meargă şi să cumpere zâmbete şi voie bună pentru cei a căror soartă e grea, ca a săracului Carey. Nu crezi, mamă?"
ÎNCERCĂRILE UNUI VÂNZĂTOR
Harry a avut de îndurat multe jigniri, despre care nu-i spuse nimic mamei sale. Acei vânzători, în frunte cu Edward Rice, îşi dădeau aere şi îl puneau pe Harry să facă tot felul de treburi. Uneori băiatul era reţinut până la ora 9, 10, 11, chiar dacă în mod obişnuit ora de închidere a magazinului era ora 8. El răbda bărbăteşte pentru că era hotărât să nu se agite pentru fleacuri. El le numea fleacuri, dar vânzătorii îl lipseau de cea mai mare bucurie a lui - să citească şi să petreacă timp în căminul lui fericit. O mai mare problemă era că Holson îl displăcea şi îi băga de vină tot mai mult. „Este numai vina ta, Davis, spunea el, că Eugene Nevis a plecat de la magazin. Nu că îmi pasă de pungaşul ăla; pot aduce douăzeci de vânzători mai buni în locul lui. Dar el a plecat numai din cauză că (omitem să spunem cuvântul prin care 1-a jignit)... tu vorbeşti ca un ţăran. Oamenii pe care îi cunoştea ne erau clienţi buni, iar acum dânşii nu mai vin pe aici pentru că le-a spus propria lui versiune a stării de fapt."
Nevis a povestit într-adevăr versiunea lui, şi anume că, stimulat de exemplul lui Harry Davis, el a refuzat cu desăvârşire să mintă, aşa cum insista Holson ca să-i meargă bine afacerea. Modul obişnuit a lui Holson era să le spună femeilor: „Acum ar trebui să cumpăraţi această rochie, doamnă, pentru că e ultima pe care o avem." Dar, de fapt, mai erau vreo şase rochii la fel pe raft. Sau: „Ieri am vândut această muselină cu cinci

şilingi, dar acum v-o ofer cu patru. Nu mai găsiţi catifea ca asta, la un preţ mai bun în tot New York-ul!" Şi asigura melodios cumpărătorii că fiecare articol era oferit sub preţul normal. Odată, o femeie s-a uitat la muselina scumpă şi i-a spus lui Harry: „Mă gândesc că o să iasă culoarea. Crezi că se spală bine?" „Nu, doamnă!" Dânsa îl privi, surprinsă de francheţea lui neobişnuită şi zâmbi. „Mulţumesc", spuse ea şi plecă. Holson era prins cu un client, dar Harry a observat că totuşi patronul a auzit şi a văzut cele întâmplate. Ar fi folosit orice oportunitate ca să-1 lovească cumplit pe Harry, dar nu a îndrăznit. Imediat după aceea, a

venit o altă clientă, căreia chiar Holson i-a arătat aceeaşi muselină. Ea i-a adresat aceeaşi întrebare dificilă. „O, eu garantez că nu iese culoarea!" spuse Holson. Aşadar, femeia a cumpărat-o şi, pe garanţia dată de Holson, a adus-o înapoi în următoarea zi. Holson spuse: „Bineînţeles, o luăm înapoi, dar dumneavoastră trebuie să cumpăraţi altceva din magazin." Dânsa nu găsise altceva. Nu vroia nimic altceva decât o haină de muselină. Dacă făcea mai mult scandal decât se merita, oricum lucrurile nu s-ar fi îndreptat. Aşa că doamna a reţinut muselina *garantată,* de culoare spălăcită.

capitolul 12

COfITABILUL

„Răutatea cumplită naşte răni adânci."

PRIMĂVARA, vânzările s-au înteţit şi Harry era tot mai reţinut la magazin. Pe zi ce trecea, el devenea mai palid şi mai slab. Visa la briza de la ţară, la florile care îmbobocesc de timpuriu şi la corurile păsărilor de primăvară. Dar, în loc să se bucure de toate acestea, el păşea pe trotuar, în zgomotul asurzitor al primelor roţi care treceau pe asfalt. Se grăbea înspre magazin, unde va rămâne până noptea, când abia îşi va putea târî picioarele obosite spre casă. Gazda lui drăguţă a devenit îngrijorată din cauza lui. Domnişoara Peace 1-a sfătuit să ia o pastilă, de două ori pe săptămână, „ca să poţi funcţiona primăvara". După ce Harry a refuzat-o, Plenty i-a sugerat că ceaiul de muşeţel, băut de trei ori pe zi, îl va întări. Dar Harry insistă că nimic nu l-ar ajuta, în afară de pâinea şi carnea bună servită la masă. Cum şi când va plăti pentru această pâine şi carne era o chestiune care îl rodea mai mult decât munca şi privarea de libertate. După trei luni, când a venit ziua de salariu, Holson i-a spus să aştepte. Iar când Harry a repetat că vrea să fie plătit şi a adus în discuţie necesitatea de a-şi plăti *gazda,* Holson i-a răspus că, dacă nu aşteaptă până când îi era lui convenabil să-i plătească, atunci putea să-şi ia adio de la bani. Cică dânsul putea să găsească suficienţi vânzători care să lucreze fără salariu. Din păcate, Harry nu avea nici un contract scris şi doamna Dawson, singura persoană a cărei mărturie putea să-1 ajute, plecase pe neaşteptate în Indiile de vest pentru tratament. Nici un cuvânt

sau semn din partea bunelor surori nu i-a dat de înţeles lui Harry că era în urmă cu plata. Dar el era prea cinstit şi simţit ca să continue să le pună la cheltuială. Astfel, s-a hotărât că, dacă Holson nu îl va plăti la sfârşitul primelor şase luni, termen care se va împlini peste două zile, atunci el va renunţa la slujbă şi îşi va căuta altceva de lucru (chiar dacă va fi un serviciu domestic) ca să poată să-şi plătească datoria. Nerăbdarea lui care îl rodea a crescut şi mai mult când a auzit-o pe bătrâna Blând spunându-i lui Mary Hale:

- Nu le-am văzut niciodată pe mătuşile tale să poarte bonete vechi în duminica Paştelui. Care o fi motivul?
-Ei... spuse Mary. Cu siguranţă bonetele mătuşilor arată foarte bine.
-Da, arată bine; dar în douăzeci de ani nu le-am văzut să poarte aceleaşi bonete în Duminica Paştelui.
-Bunico, motivul e... spuse Nannie Blând cea oarbă...
- Taci, Nannie! spuse Mary, dar fetiţa fie nu o auzi, fie nu o băgă în seamă.
- Mătuşa Peace spune că nu mai au nici un ban până când Harry nu le plăteşte.
- O, Nannie! spuse Mary criticând-o. Dădu apoi cu ochii de privirea lui Harry. El zâmbi, dar zâmbetul era unul de umilire.
Mary înţelese aceasta şi simţi cum lacrimi de milă o inundau, aşa că ieşi din cameră. Harry o urmă şi îi explică situaţia jenantă în care era. Mary îl rugă să nu-şi facă griji şi îi spuse, cu un duh blând, că mătuşile ei nu ar prefera niciodată să-şi cumpere bonete noi dacă aceasta ar însemna că el trebuie să le părăsească. Acesta era adevărul. Acum nu mai aveau nici un şiling. Venitul lor era de o mie de dolari. Cu aceştia, ele îşi întreţineau singure mica lor locuinţă confortabilă. Au găzduit-o pe vechea lor prietenă, văduva Blând, la un preţ care să acopere doar cheltuiala. „Au băgat-o înăuntru, aşa cum spuneau ele, şi pe fetiţa oarbă, Nannie. Ea

era un copil aşa de interesant - o veselie de fetiţă şi mânca atât cât o vrăbiuţă."
Surorile le îngrijeau şi pe cele trei nepoţele orfane; plus că mulţi alţi prieteni vechi erau bineveniţi la masa lor primitoare. Au închiriat de la biserica unde mergeau părinţii lor un rând de locuri, cumpărau un buletin informativ săptămânal, o revistă religioasă şi s-au înscris la două societăţi caritabile. Oare nu se bucurau ele de cei o mie de dolari mai mult decât se bucură unii bogătaşi de milioanele lor?
într-adevăr, mulţumirea însoţită de evlavie *este* un mare câştig.
Problemele lui Harry au ajuns la culme. Până acestea nu se rezolvau, el s-a decis să nu-i menţioneze nimic mamei despre supărările sale.
Era o persoană în magazinul lui Holson care suferea mult mai intens decât Harry. Acesta era Carey, contabilul. Era un om amabil, cam ineficient din cauza stării proaste de sănătate prelungite şi timid din cauza ghinionului care îl urmărea. Soţia lui era o femeie firavă, iar copiii bolnăvicioşi, în toată viaţa lui, cerul i-a fost mohorât, ca de plumb, încetase să mai spere, ci se aştepta întotdeauna la ceea ce era mai rău.
într-o perioadă de grele necazuri pentru bietul Carey şi de mare prosperitate pentru Holson, acesta din urmă i-a împrumutat câteva sute de dolari. Şi, din acel moment, 1-a chinuit permanent. Ori de câte ori avea ceva de câştigat, îl ameninţa că îi reţine salariul sau că îi va lua mobila ca să-şi răscumpere datoria. De două sau trei săptămâni, Harry observă la Carey că era neobişnuit de întristat şi că, în fiecare zi, întârzia cu cărţile. într-o seară, după ce Harry a văzut că domnul Carey a trecut din nou şi din nou peste aceeaşi coloană de cifre şi apoi şi-a lăsat supărat capul în mâini, i se adresă acestuia cu modestie:
-Nu păreţi în apele dumneavoastră, domnule. Mă pricep la cifre; cred că vă pot ajuta.

- Eşti foarte drăguţ, răspunse Carey. Cred că ai putea să mă ajuţi. Am făcut câteva greşeli, dar nu-mi dau seama exact unde. Cred că-mi pierd minţile.
-O, nu! spuse Harry cu voioşie. Duceţi-vă pe canapeaua aia veche din capătul magazinului şi odihniţi-vă puţin. E nevoie doar de puţină relaxare.
Sărmanul Carey se duse, înţepenit şi apatic, având doar o fărâmă de viaţă în el. Imediat după aceea, Harry găsi greşeala şi schimbă cifrele.

-Acum e bine, domnule Carey. Mai pot face şi altceva pentru dumneata?
-O, da! Mulţumesc. Dacă te uiţi la ultimele două pagini ale contabilităţii de săptămâna trecută, o să vezi că nu am calculat totalul. Dar asta o să te ţină până târziu; şi tu eşti obosit.
- Nu epuizat, ca dumneavoastră, şi deloc obosit ca să fac nişte calcule. Trageţi un pui de somn şi o să vă trezesc atunci când e gata.
Aşa că Harry se apucă de lucru cu o minte limpede şi cu bunăvoinţă. într-o oră, calculele care îl disperau pe bietul contabil au fost făcute, iar Harry merse să-1 trezească pe Carey. Nu dormea. Era prea împovărat de grijuri şi prea preocupat ca să doarmă. Ii mulţumi lui Harry cu lacrimi în ochi.
-Nu cunosc pe nimeni ca tine, spuse el. Eşti unic, Harry Davis.
Dar nu părea câtuşi de puţin că dânsul se linişti. Mintea îi era răvăşită. După un minut, se ridică, merse încet până la birou, îl încuie şi părăsi magazinul cu mintea absentă, fără să se ostenească măcar să-i spună noapte bună lui Harry.
Veni ziua de salariu şi Harry profită de o ocazie ca să-i amintească lui Holson de bani. Dânsul îi răspunse că nu era un timp prielnic să-i plătească şi că trebuia să mai aştepte. Harry declară, cu bărbăţie, că *nu* putea să aştepte. Dar Holson insistă că băiatul trebuia „să aştepte şi nimic altceva".

Apoi Harry spuse cu calm:
-Am să renunţ la slujbă în seara aceasta, domnule Holson. Acesta îl privi îndelung.
- Şi ai să ajungi într-o cuşcă drăguţă, spuse el. Nu mai există alt prost ca mine care să se angajeze să-i plătească unui băiat necopt. N-am să-ţi dau nici un bănuţ.
Harry, deşi era un tânăr modest, nu era băiatul căruia îi poţi ştirbi drepturile şi lucrurile personale.
- Nici un bănuţ pe care mi l-aţi putea da nu-mi este de nici un folos, spuse el calm. Dar am prieteni...
- Pe cine, pe cine, cine? ţipă Holson, întrerupându-1 nervos.
- Oamenii buni şi cinstiţi cu care locuiesc.
- Ha, ha, ha! Domnişoarele bătrâne!
- Şi, continuă Harry, domnul Nevis, tatăl domnului Eugene Nevis.
- Poftim? Domnul Russel Nevis?
-Exact. Tatăl vânzătorului care a plecat de la dumneata când am venit eu. Poate că l-aţi uitat. Holson îşi muşcă buzele cu ciudă.
- *Tu* îl cunoşti pe domnul Russel Nevis! Nu cred un cuvinţel!
-Am luat cina cu el în fiecare duminică în ultima lună şi m-a invitat să mă mai duc la ei până când dumnealui pleacă la ţară.
- Cred că ai fost o jignire la masa domnului Nevis, spuse Holson, cercetând insultător cu privirea hainele lui Harry. Băiatul stătea neclintit. Holson fierbea dar, în ciuda nervilor, a tensiunii şi a tiraniei sale, era precaut şi atent. Era conştient că domnul Nevis era un om cu influenţă şi că nu avea o părere bună despre el. De asemenea, era convins că Harry spunea adevărul curat, pentru că niciodată nu a reuşit, prin ameninţare sau convingere, să-1 facă pe Harry să devieze de la adevăr. Mai mult decât aceasta, era conştient că Harry

era cel mai bun vânzător din magazinul lui, cel mai preocupat să-şi îndeplinească sarcinile şi cel mai îndrăgit de clienţii săi. Aşadar, Harry a spus din nou, cu hotărâre:
- Dacă nu-mi daţi salariul azi, aţi încălcat contractul, iar eu sunt liber şi am să plec.

Atunci Holson, fără să scoată un cuvânt, îi dădu o bacnotă de cincizeci de dolari. Un pungaş nu se pune cu un om cinstit, dacă acesta din urmă are înţelepciune.
-Domnule Holson, spuse Harry pe aceeaşi voce fermă pe care a folosit-o până acum. Mă consider liber de angajamentul pe care l-am făcut cu dumneata pentru că nu v-aţi respectat partea de contract. Prin faptul că nu m-aţi plătit la timp, pe mine m-aţi supus umilinţei, iar pe prietenii mei i-aţi supus inconvenientelor. Am să mă consult cu prietenul meu, domnul Nevis, şi călăuzit de sfatul lui, fie o să mai rămân aici încă şase luni, fie o să plec luni.
Holson se uită lung la Harry de parcă nu pricepuse ceva. Se mânie mai tare, dar simţi că, dacă se dezlănţuie, nu va fi decât ca un val care se izbeşte de o stâncă, aşa că murmură o înjurătură şi se întoarse.
Ce i-a dat atâta putere unui băiat de la ţară? Scopurile înalte şi corecte; nu lăcomia după bogăţii sau distincţii aparente. Dorea să fie cinstit în toate relaţiile vieţii, să acţioneze conform cu convingerile sale, să reziste ispitelor, mici sau mari, şi să-şi dezvolte capacităţile prin orice mijloace avea la dispoziţie. Susţinut de spiritul bărbăţiei, nu putea fi oprimat de vreun pungaş sau ignorat de vreun vânzător ipocrit, din cauza înfăţişării sale.
Era sâmbătă; afară era o vreme urâtă, iar în magazin, o atmsferă mohorâtă. Holson era mai irascibil decât de obicei, insultând pe unii din vânzători şi ţipând la alţii. în mod repetat, Harry a observat că Holson i s-a adresat lui Carey pe un ton serios. Contabilul nu scotea nici un cuvânt, ci părea mai supărat, mai bolnav, mai deprimat decât înainte.

- Bietul diacon! spuse unui dintre vânzători, dându-i un cot lui Harry. Uită-te la el, cum se scarpină în cap, iar ochii îi hoinăresc în orbite ca şi cum nu vede nimic. Nu m-ar mira dacă şi-ar tăia gâtul.
-Nici eu, spuse Harry, oftând în semn de milă profundă. Se întoarse şi-1 văzu pe Holson în spatele său şi fu sigur, judecând după privirea dânsului, ca acesta îl auzise.
Sâmbătă seara era mai aglomerat în magazin decât în oricare altă seară din săptămână. Harry puse totul în ordine şi mai aşteptă o oră ca domnul Carey să termine. Apoi îl întrebă dacă îl poate ajuta.
- Nu, spuse Carey. Nimeni nu mă poate ajuta. Săraca mea soţie! Săracii mei copii! îşi puse capul pe birou şi începu să plângă în hohote.
-O, domnule Carey, spuse Harry, sunteţi frânt de oboseală - epuizat!
Carey clătină din cap.
- Nu e asta, spuse el.
-Atunci spuneţi-mi ce este, zise Harry. Sau povestiţi-i unui alt prieten. Mama mea spune mereu că nu există nici o povară care să nu poată fi uşurată dacă un prieten o poartă cu tine.
-Eşti bun. Carey îşi ridică atunci capul şi-şi şterse lacrimile. Am ajuns ca un copil. Nu are rost să mă mai lupt.
- Duceţi-vă acasă, domnule Carey, şi permiteţi-mi să vă vizitez mâine.
- Nu, nu pot merge acasă încă! Dar tu trebuie să pleci. Lasă-mi cheia şi vino mâine la mine acasă să o iei. Johnny se bucură întotdeauna că te vede. E prea târziu să mă ajuţi.
Harry observă că nu îl poate convinge, aşa că îşi luă pălăria şi îi spuse noapte bună. Imediat după aceea, cineva bătu la uşă. Carey deschise. Era Holson. Imediat ce Carey se aşeză din nou, patronul spuse, ca şi cum continua o discuţie anterioară:

- Totul depinde de tine - alege! Pleacă de aici şi să văd cine te va angaja. Du-te şi interesează-te dacă te angajează cineva în starea în care eşti: cu un trup gârbov, cu

buzele vinete şi mâinile tremurânde, ca un paralitic.
- Faptul că ţi-am slujit ţie cu credincioşie, domnule Holson, m-a făcut gârbov şi cu mâinile tremurânde.
- Nu ţi-am plătit pentru asta? Nu ţi-am împrumutat şi bani?
-Da, răspunse Carey, vorbind pe un ton puţin mai însufleţit. Dar am fost întotdeauna legat de birou şi tu ştii prea bine. „Lanţul" ăsta poate fi rupt acum.
- Da... Iar tu, soţia ta şi copii tăi să muriţi de foame, nu, Carey? Holson continuă pe un ton mai moale şi mai convingător: nu fi prost. îţi spun din nou: fă ceea ce îţi cer. Pentru tine nu există nici un risc, ci doar o mare recompensă. Voi rupe nota care mi-ai scris-o şi îţi voi semna un cec de două sute de dolari!
Carey nu răspunse nimic, ci doar oftă din greu. Holson continuă să explice în detaliu ce se aştepta de la Carey: să schimbe nişte intrări în contabilitate ca să acopere o tranzacţie frauduloasă, care era pe punctul de a fi descoperită. Schimbarea putea fi făcută doar de mâna care a ţinut evidenţele.
- Să fie făcut bine şi repede, Carey! concluziona el. Promite-mi! Doar promite-mi că o să vii aici mâine şi ai să o faci. O să am încredere în cuvântul tău şi am să-ţi dau fără întârziere cecul. Da, o să fac cecul de trei sute de dolari şi mă bazez în întregime pe promisiunea ta, dacă îmi dai cuvântul.
-Cuvântul meu, domnule Holson! Atunci a mai rămas ceva, slavă Domnului! Nu am muncit şi am suferit degeaba ca un câine! El râse cu voce tare şi ciudată. Apoi, revenindu-şi, se ridică şi vorbi plin de curaj şi cu o nouă însufleţire:
CONTABILUL
- Nu am să o fac - niciodată! Dacă totul este pierdut, mi-a rămas adevărul şi onestitatea. Putem muri de foame. Facă-se voia Domnului! M-am hotărât, domnule Holson!
Holson se plimbă grăbit prin magazin. Apoi se întoarse la birou şi spuse cu o voce fermă:
- Şi eu m-am hotărât. Nu am venit aici în seara asta până ce nu am rumegat bine subiectul şi am luat o decizie cu privire la ce să fac. Ştiam că eşti prost şi s-ar putea să fii încăpăţânat. Am pregătit două săgeţi în arcul meu. Una mi-a fost inspirată de ce i-a spus John Bell blestematului ăla de Davis. Amândoi au fost de acord că mintea îţi joacă feste şi eşti gata să te sinucizi. Dacă mâine dimineaţă te vor găsi mort la birou, când voi fi întrebat, o să-i citez pe aceşti doi băieţi, iar verdictul sigur va fi: „Şi-a tăiat singur gâtul!" Iată un cuţit şi îţi jur că te termin dacă nu îmi promiţi acum. Nu aştept nici măcar o clipă. Da sau nu?
Holson era un om disperat. Ruina - disgraţia cumplită - îl privea în faţă, iar dezamăgirea, ura şi răzbunarea îi dădeau ghes. Genunchii lui Carey se izbiră unul de altul.
- Da sau nu? repetă Holson.
Limba lui Carey fu pecetluită de frică şi teroare, încercă să strige „Nu!" dar nu-şi putea mişca buzele.
- Vorbeşte! strigă Holson, ridicând cuţitul. Dumnezeu îi dădu slujitorului său putere. El spuse
destul de tare şi clar:
-Nu!
Holson îl apucă pe Carey de gât. Gâfâi, dar nu putu să scoată nici un sunet. în acel moment, Harry Davis se năpusti asupra lui Holson, îl apucă de guler şi îl eliberă pe Carey, care se prăbuşi, leşinat la pământ. Holson se izbi de perete, fără putere şi fără cuvânt, uimit de teroarea de a fi descoperit.
Era un pahar de apă pe biroul lui Carey. Harry îl luă şi-1 aruncă în faţa lui Carey. Apoi

îl reanimă cu o voce de încurajare.

-Nu te teme, a trecut pericolul! Vino cu mine. Sprijineşte-te pe mine. Te duc în siguranţă acasă. După puţin efort, Carey se puse pe picioare şi plecă din magazin cu Harry.
Probabil că Holson vroia să-1 intimideze pe Carey ca să-i fie complice şi nu îşi planifica să-1 omoare. Dar este imposibil să spunem până unde ar fi ajuns în mânia lui sălbatică şi furtunoasă, dacă Harry nu ar fi intevenit.
Putem aminti că Harry, după ce s-a oferit să-1 ajute pe Carey cu contabilitatea, şi-a luat rămas bun. Era aşa de copleşit de expresia de disperare de pe faţa bietului om încât, în loc să plece acasă, el s-a întors pe neobservate şi s-a cuibărit pe canapea. Acolo nu putea fi văzut din cauza unei perdele, pe care Holson o montase ca să-şi poată lua prânzul nestingherit de tumultul afacerii. Acolo a stat Harry - ca un înger păzitor pentru bietul Carey.

canitolul 13

VIATA Din înctiisoABE - 0 SUBPBIZĂ

„Fiul meu, tu încă vei fi încercat pe pământ şi testat în multe feluri."
L-AM lăsat pe Clapham să se odihnească în pacea unor decizii bune. Hunt şi Slocum şi-au întărit forţele în urma unui somn neîntrerupt. în dimineaţa următoare, ei şi-au reînnoit cererea. Lor nu le păsa de băiat sau de tovărăşia lui, ci râvneau la cei doi sau trei dolari pe care el îi câştigase din afacerea cu inele. Erau convinşi că el deja le-a căzut în plasă. Clapham a răspuns cuvintelor lor dulci, refuzând politicos, dar ferm. Ei au lăsat-o baltă, iar Slocum i-a spus lui Hunt:
- Nu-i nici o problemă, încă o săptămână sau două şi îl înduplecăm. Nimic nu poate surpa fermitatea unui om aşa cum o face puşcăria.
Imediat după ce Clapham a reuşit să se opună celor doi, a simţit în taină că a fost răsplătit prin faptul că a descoperit în grămada de gunoi, adunată în colţul camerei, câteva fragmente dintr-o broşură. Aceasta relata despre dezastrul şi scufundarea navei Commerce, care s-a petrecut când vasul se întorcea din New Spain în New York. Clapham mersese într-o iarnă la şcoală, în timpul lungii absenţe a tatălui de acasă şi atunci a învăţat să citească şi să spună pe litere cuvinte din două silabe. După un efort de o oră, a reuşit să înţeleagă titlul. Acesta 1-a străfulgerat. Şi-a amintit de

multe aventuri pe care tatăl lui i le-a povestit despre un anumit vas Commerce şi despre accidentul suferit de dânsul pe acest vas, pe vremea când era doar un copil. Iată, se gândea Clapham, o şansă ca să înveţe să citească, dacă muncea din răsputeri. împins de curiozitatea de a vedea dacă broşura conţinea într-adevăr poveştile spuse de tatăl său, el s-a apucat de această sarcină. Tipăritura era mică şi ştearsă şi, în multe locuri, a devenit chiar indescifrabilă din cauza petelor de murdărie. Primele două pagini erau cele introductive, pline de termeni comerciali şi nautici care făceau cititul să fie şi mai dificil pentru Clapham. Oricum, el persevera şi în două săptămâni citi cele două pagini. Deşi de multe ori îl durea capul şi i se umezeau ochii, acele două

săptămâni i se părură cele mai scurte şi mai plăcute de când Deleau ieşise din închisoare. în următoarea săptămână, citea deja mai bine. Acum ajunse la incidente, care erau prezentate diferit decât impresiile neclare pe care tatăl său le relata. Apărea frecvent numele Felix Hale - un ofiţer secund de punte. Se scria despre curajul lui dovedit în multe fapte vitejeşti sau despre raportarea lui corectă şi generozitatea faţă de echipaj. Erau menţionate detaliile morţii sale, care a survenit în timpul unei dispute cu un comandant. Cearta s-a iscat din cauză că Felix a încercat să ia apărarea unei femei, singura pasageră de pe navă. Relatarea despre acest ofiţer se încheia astfel: „Aşadar, în urma unei înjunghieri în spate, am pierdut cel mai bun om de pe vas - cinstit până la ultimul bănuţ, respectându-şi ultimul cuvinţel, viteaz ca Iulius Cezar şi cu inimă bună, ca o femeie. El s-a căsătorit în New Spain, iar soţia lui a murit acolo, lăsând în urmă un fiu, pe care 1-a adus la New York. Noaptea, când Commerce a început să se scufunde şi noi am scăpat cu bărcile, acest băieţel dormea cu bătrânul Norman Dunn, care îl adoptase şi-i dăduse numele lui. Barca de salvare era deja prea plină şi, pentru că bărbatul era bătrân şi întotdeauna se îmbăta criţă când păşea pe uscat, iar băiatului i-ar fi fost mai bine în sânul lui Avraam, toţi au

căzut de acord să nu-i mai trezească pe cei doi. După aceea nu s-a mai auzit nimic de Commerce."

Clapham silabisi aceste ultime propoziţii, iar inima îi bătea ca şi cum ar fi vrut să sară din piept. îşi aminti clar înfăţişarea expresivă a lui Norman, care povestea că într-o dimineaţă s-a trezit pe ruinele navei, singur lângă tatăl lui (un marinar care 1-a adoptat). Apoi, spunea Norman, după câteva zile de eforturi ca să-şi revină, ei au fost luaţi şi duşi în Anglia. Băiatul părea să-şi fi uitat adevăratul tată, cu care avuse o scurtă relaţie. Marinarul bătrân şi necioplit 1-a dus cu el din port în port, iar în cele din urmă, băiatul a fost trimis într-un port maritim mic de pe insula Long Island Sound, din Connecticut. Acolo, la vârsta de unsprezece ani, Norman (o verigă solitară şi ruptă din lanţul umanităţii), a fost găsit de către cei ce îngrijeau de săraci şi trimis la şcoală. El nu a putut să fie închis şi a fugit. Din acel moment, a trăit o viaţă de hoinar şi de delicvent.

Să ne întoarcem la Clapham. Era convins că acest Felix Hale era bunicul său, că prin venele lui curgea sânge nobil, că bunicul lui era un om cinstit şi onest, respectat şi preţuit. în acea zi, bietul băiat se simţi mândru şi fericit! îşi repeta întruna: *Sângele lui Felix Hale curge prin venele mele. Ştiu asta. Am urât întotdeauna să mint şi să fur, ca şi cum lucrurile astea ar fi fost otravă pentru mine.*

El citi din nou şi din nou paginile fragmentare. Le învăţase pe de rost. După aceea, în mod firesc, citirea i s-a părut plictisitoare. L-a asaltat din nou pe Plum să-i dea de lucru şi a fost iarăşi respins cu asprime. Din nou i-a cerut o carte temnicerului şi a fost refuzat încă o dată. Au mai trecut două săptămâni de trândăveală. Sănătatea lui devenea tot mai şubredă. Camera, niciodată aerisită, era urât mirositoare. îl durea continuu capul sau se simţea greoi, confuz - ceva mai rău decât o durere.

Slocum şi Hunt nu au uitat niciodată de banii lui Clapham. Dorinţa de rom şi tutun le amintea mereu de ei.

Intr-o zi tristă pentru Clapham, când părea mai palid şi mai tras la faţă ca de obicei, cu ochii pe jumătate închişi, având paginile de ziar lângă el, fu strigat de Slocum:

- Vino, Clap, apropie-te şi uită-te. Nu faci nimic rău, omule! O să fim prietenoşi, ca şi cum nu ne-ai umilit niciodată.

Aş putea să arunc o privire! se gândi Clapham. *O să mor întins aici, fără să aud, să văd, să fac nimic. încerc din răsputeri să mă abţin.* El îşi dădu toate silinţele, cu bărbăţie! Dar fiecare dintre noi trebuie să continue lupta. în cele din urmă, se apropie de dânşii. Era primul pas care ducea la răul care urma să vină. „împotriviţi-vă diavolului, şi el va fugi de la voi." Dar împotriviţi-vă până la capăt! Clapham se uită la un joc, apoi la altul, şi la următorul. Inconştient începu să se simtă interesat şi, imediat ce a înţeles întrutotul jocul, începu să ţină cu Hunt, pe care îl displăcea mai puţin decât pe Slocum. De obicei, se paria peb o miză mică: plăcinte, nuci, tutun, prăjituri, care erau primite de la prietenii de afară.
în a doua zi, a răspuns mai promt invitaţiei lor. *N-am păţit nimic ieri,* se gândi el, *şi de ce mi s-ar întâmpla azi ceva? Aşa timpul trece mai repede...*
- Eşti un băiat deştept, Clap, spuse Slocum, după ce Clapham îi urmări cum joacă timp de o oră sau două. Pun pariu cu tine, Hunt, că ar putea să joace un joc fără să piardă!
- El să joace!... El şi bunica ta, răspunse Hunt, cu un aer de deplină satisfacţie.
- Eu pariez pe el. încearcă numai o dată, Clap. Clapham, provocat de faptul că Hunt s-a îndoit de
capacitatea sa, luă cărţile.
- La ce foloseşte să pariezi cu mine? spuse Hunt. Nu am nimic. Ce zici, Clap? Ai pune la bătaie şase cenţi împotriva a şase mere de ale lui Slo? Ştim bine că tu ai ceva bănuţi. Hai, nu da înapoi; nu fi încăpăţânat. Toţi suntem, în afară de tine, săraci ca nişte şoareci de biserică. Ei bine, dacă eşti aşa de strâns, 12 mere pe 6 cenţi ai tăi.

- Nu-mi pasă de 6 cenţi, spuse Clapham.
El ezită din cauza fricii prosteşti de a nu fi luat peste picior, dacă le-ar fi spus că lui nu-i plăcea să parieze. Avu o presimţire destul de pronunţată că pariul îl va atrage mai mult în joc. *Dar nu contează. Joc o singură tură,* se gândi el. *Să văd dacă pot juca fără să pierd; şi nu vreau ca ei să gândească rău despre mine.* Luă cărţile.
Ah, Clapham, numai dacă te gândeai atunci că este mai important să faci alegerea bună, indiferent de ce cred sau spun ceilalţi. L-au prins. Clapham a luat cărţile. Ei şi-au făcut din ochi. Băiatul se concentra la joc. A jucat corect şi a câştigat. A luat merele ca răsplată. Simţi plăcerea exaltării. Era o nouă lume pentru el. Nu-1 mai durea capul din cauza conştiinţei, nu mai simţea plictiseală sau mohorâre. A continuat să joace până s-a lăsat noaptea şi nu se mai distingeau semnele de pe cărţi. Toată ziua Slocum şi Hunt au fost foarte amabili. L-au învăţat pe Clapham cum să joace jocuri precum: „Toţi patru" şi „Leo". Toată noaptea, Clapham a visat că juca „Flusher", „Blaser", „Marele Loo" şi „Micul Loo". Când s-a trezit dimineaţa, era aşa de nerăbdător să meargă să joace, precum erau şi ei nerăbdători să-1 primească.
Acum era normal să se parieze la fiecare joc. Clapham se hotărî să nu parieze pe mai mult de 6 cenţi odată. Apoi, se gândi el, riscul era destul de mic. Şi, pe măsură ce ei îi luau banii, pariau cu bani împotriva banilor. Clapham pierdea mai des decât câştiga, dar nu şi-a dat seama ce ghinion avea la cărţi decât pe la sfârşitul săptămânii când, numărându-şi banii, a văzut că i-au mai rămas numai 50 de cenţi.
în acea zi, abia a câştigat un joc. începu să suspecteze că se trişează. îşi dădea seama că nu prea reuşea să câştige. Asemenea multor jucători mai experimentaţi, el se hotărî ca imediat ce îşi va recupera banii sau va descoperi frauda pe care o suspecta, el va renunţa să mai joace. *Trebuie, cu orice*

chip, îşi spuse el, *să continui până îmi dau seama dacă trişează.* Au început să trişeze cu atâta succes că nici nu mai erau precauţi. Jucau joc după joc şi, de fiecare dată, Clapham pierdea câte 6 cenţi. El deveni aproape sigur că observă unde se face frauda. Inima îi bătea aşa de tare încât se temu că îşi vor da seama. Dar rămase aparent calm până fu sigur şi apoi, aruncând cărţile din mâna lui Slocum, exclamă:
- Ăsta nu-i joc! Ai trişat! Te-am văzut!
- Minţi! strigă Slocum.
- Lasă-1 să mintă! spuse Hunt. Ăştia sunt ultimii lui 6 bănuţi. L-am terminat.
-Mi-aţi furat banii, dar o să-i recuperez, spuse Clapham, supărat că pierduse, că a fost furat, dar cel mai mult că l-au învins.
- Ia asta! spuse Slocum, scuipându-1. Asta-i tot ce recuperezi!
Clapham sări în picioare şi îi trase un pumn în faţă lui Slocum, încât îi ţâşni sângele. Mânios, acesta se repezi înspre Clapham. Băiatul nu se clinti nici un centimetru şi lovindu-se unul pe altul, au căzut amândoi la podea. Se făcu mare zarvă în toată camera. Masa de cărţi a fost răsturnată, un ulcior cu rom a căzut şi s-a vărsat, cărţile erau împrăştiate, monezile şi merele s-au rostogolit pe podeaua murdară. Cineva strigă tare că jocul nu a fost drept. Se lupta un bărbat cu un băiat. Hunt a spus că nimeni nu trebuie să se bage. Atâta agitaţie s-a făcut că nimeni nu şi-a dat seama că uşa se deschise şi temnicerul intră însoţit de un tânăr, până în clipa când vizitatorul exclamă, cu o voce înfiorată:
- Clapham Dunn! Şi Clapham sări în picioare. Faţa lui îmbujorată se făcu palidă şi, sprijinindu-se de perete, murmură:
-O, HarryDavis!
Dădu cu ochii de privirea lui Harry. îşi întoarse faţa şi se rezemă de barele de fier de la fereastră. Harry nu observă lacrimile fierbinţi care şiroiau pe obrajii lui. Nu văzu nimic

decât semnele denegrării şi ruinei sale. Părul lui lung, negru şi cârlionţat era o căpiţă încâlcită, gri cu scame şi praf. Pielea lui murdară avea acea culoare palidă, prăfuită, de pergament, dobândită fără îndoială într-o închisoare neglijată. Hainele lui, nu din cele mai bune pe care le avea acasă, nu au fost schimbate de când a plecat, iar acum erau negre, murdare, urât mirositoare şi rupte. Prin faţa ochilor lui Harry trecu pentru un moment imaginea prietenului de la munte: acel băiat din pădurile minunate ale muntelui Rhigi, cu cârlionţii lui strălucitori, cu obrajii bronzaţi şi cu vocea ce răsuna tare, asemenea păsărilor ce cântau în jurul lui - favoritul „micuţei Lucy". Harry cercetă cu privirea salonul dezgustător. Capul i se învârtea, i se făcu rău şi leşină. în parte din cauza aerului închis din cameră, dar mai mult din cauza şocului dezamăgirii. Ieşi pe culoar şi temnicerul încuie din nou uşa. în urechile lui Clapham, sunetul păru o sentinţă a unei judecăţi finale. Băiatul căzu fără simţire la podea.

capitolul 14

0 conffsiunt
Pf PATUL Df mOABTf

„Vai! Dreptatea I-a abandonat Şi ziua milei s-a dus."

SUNTEM constrânşi să ne întoarcem cu trei săptămâni înainte, la momentul în care Harry şi contabilul au plecat din magazinul lui Holson. Harry ba 1-a cărat, ba 1-a târât

pe Carey până la casa acestuia, o locuinţă plină de tristeţe - la etajul unei case mici din strada Mulberry. Soţia lui, bolnavă în trup şi firavă la minte, nici nu a putut să se uite la soţul ei. Copiii erau prea mici, cu excepţia băiatului şchiop, care oricum era prea slăbit să se ajute singur. Aşa că Harry a fost forţat să rămână acolo până târziu, spre dimineaţă. Carey suferise un şoc atât de puternic încât doctorul a spus că poate rămâne paralizat. Paralizia putea fi evitată doar dacă i se oferea îngrijire, iar Harry 1-a îngrijit cum a putut mai bine. Duminică, pe la doisprezece, Carey s-a luminat, aşa că Harry s-a grăbit spre casă pentru a-şi achita datoria.
Uşa a fost deschisă de Mary Hale, care evident îl aştepta.
- O, Harry! exclamă ea. Unde ai fost? Mătuşile se vor bucura aşa de tare!
- Şi ţie nu-ţi pasă deloc ce se alege de mine?
- Harry Davis! exclamă ea, ca reproş. Şi apoi roşi la faţă şi dădu fuga să le anunţe pe mătuşile ei, Peace şi Plenty, de întoarcerea lui.

Au fost aşa de supărate din cauza absenţei lui Harry, de care nu ştiau nimic, că nici una dintre cele două bune doamne nu s-a dus la biserică. „Acest lucru", ziceau ele, „nu ni s-a întâmplat niciodată în viaţă."
Următoarea mişcarea a lui Harry a fost să-1 sune pe domnul Nevis şi să-i relateze scena din magazinul domnului Holson. Acesta s-a dus imediat la Holson, însoţit de ofiţerul de poliţie, dar Holson era plecat. Şi-a ars documentele şi a fugit în timpul nopţii luând cu el tot ce putea căra. în ziua următoare, ferestrele stridente ale magazinului erau închise, uşa era baricadată şi cuvintele de rău augur „Spre închiriere" anunţau publicul că pisălogeala permanentă, minciunile şi fraudele meschine ale lui John Holson au ajuns la capăt; că cea mai profitabilă, dar necinstită afacere nu va prospera; că, pe scurt, a fi înşelător este cea mai rea opţiune.
Redăm un fragment din scrisoarea lui Harry.
„Mi se pare, dragă mamă, că în ultimele două săptămâni am trăit cât pentru un an întreg. în aceiaşi zi de luni, când ţi-am trimis detalii despre cum îmi merge la magazinul lui Holson, domnul Nevis a obţinut o promisiune a unui post excelent pentru mine la magazinul domnilor James Bent & Co. Fiul său, prietenul meu, lucrează deja acolo şi este respectat ca un om integru. Fiecare parte a instituţiei sale este bine condusă. O să primesc un salariu de 150 dolari! Numai imaginează-ţi ce bogat o să fiu! „Nu plouă, ci toarnă cu găleata!" Când am ieşit de la domnul Bent, cu cine crezi că m-am întâlnit? Cu nimeni altul decât cu domnul Lyman! Are de lucru peste puterile sale — face planuri şi desene pentru cel mai bun arhitect din oraş - şi vroia să-1 ajut. Niciodată lucrurile nu s-au aşezat mai bine ca acum. Postul pe care îl am la domnul Bent nu va fi liber decât luna viitoare, aşa că, până atunci, mai pot câştiga un ban. Şi, ca să-ţi spun adevărul, mamă, chiar am nevoie de câteva haine de vară.

Dragă mamă, acum chiar îmi place viaţa de oraş, care îi cucereşte pe toţi. Mă tem că aici nu o să mă simt niciodată acasă, dar acum chiar sunt fericit. Desenez zi şi noapte. Am împrumutat o carte de la Biblioteca Mercantilă, iar Mary Hale o lecturează cu voce tare. Acum citim *Columbus,* de Irving - una dintre cele mai fermecătoare cărţi scrise vreodată - iar Mary citeşte ca şi cum ar cânta. Mamă, vocea ei este cea mai dulce voce pe care am auzit-o vreodată. îmi aminteşte de vocea micuţei Lucy. Iar când se aşază sub lampă, lumina îi luminează frumosul păr castaniu şi fruntea albă, eu... eu abia îmi mai ţin ochii la desen. Mary a terminat şcoala şi ai rămâne surprinsă să vezi ce multe lucruri ştie. Bunele ei mătuşi nu sunt pasionate de citit. Ele stau în salonaşul

lor de la intrare, unde pălăvrăgesc toată ziua. Dar, Domnul să le binecuvânteze! Nu vorbesc niciodată vreun lucru rău sau urât. Bătrâna Eland, care iubeşte cartea mai mult decât orice, stă în salonul din spate, cu noi. Ascultă şi o învaţă pe nepoata ei oarbă să coase şi să împletească. Nu ţi-ar plăcea să ne vezi, mamă? Aş fi cel mai fericit dacă nu aş sta în oraş. Dacă aş putea, mamă dragă, aş merge să văd muntele Rhigi şi să aud sunetul pârâului. Şi dacă - o, doar dacă! - Clapham ar fi fost băiatul pe care noi l-am cunoscut când a murit micuţa Lucy şi dacă ar ieşi din închisoare!"

UN FRAGMENT DINTR-0 SCRISOARE A MAMEI LUI HARRY

„Dragul meu fiu, cadoul tău a fost foarte drăguţ, ca o dovadă a dragostei tale statornice şi grijulii; dar nu-mi mai trimite nimic acum. Păstrează-ţi câştigul pentru îmbrăcămintea de vară. Nu avem nevoie de nimic. Slavă Domnului că eu şi Annie suntem sănătoase. Niciodată nu se termină treaba pentru nişte mâini care vor să muncească. Nevoile noastre sunt mărunte, dar nu şi ale tatălui tău bolnav. Răceala lui este gravă şi se înrăutăţeşte pe zi ce trece, aşa

încât doctorul a spus că nu ar fi suprins dacă tata ar cădea oricând. Surprinzător, pofta lui de mâncare nu s-a schimbat! Mi-ar fi greu să o satisfac întotdeauna, dar vecinii noştri de treabă ne trimit zilnic din ce au ei mai bun. Avem destule provizii proaspete. Astăzi, bătrâna Allen ne-a trimis un sfert de cocoş, iar tatăl tău aproape că 1-a mâncat pe tot, chiar dacă întotdeauna i-a plăcut carnea de porc. Vecinii nu-1 lasă niciodată să ducă lipsă de budinci, plăcinte şi conserve. Ştii, Harry, niciodată nu mi-a plăcut să chem vecinii să aibă grijă de bolnavi şi cred că, în cele mai multe cazuri, e mai bine fără ei. Dar tatăl tău e de altă părere. El zice că îi place compania când este bolnav, iar eu nu sunt prea vorbăreaţă. încă poate să-şi cheme singur musafirii. împrumută calul bătrân al şerifului şi merge după vecini. Eu nu mă opun, deşi uneori mă tem că o să moară pe uliţă. Dar pe el îl ajută să se relaxeze.

O, Harry, o să ai emoţii când o să citeşti ce urmează să-ţi scriu acum! Noaptea trecută, cam pe la ora 9, Norman Dunn a fost găsit căzut la pământ, pe treptele tavernei. La început, s-a crezut că este beat. Dar s-a dovedit că este bolnav, ostenit de mers pe jos şi, într-adevăr, la un pas de moarte. L-au pus pe un pat şi, imediat ce şi-a revenit, i-a rugat pe oameni să mă cheme. O, Harry, arăta îngrozitor: barba neagră şi lungă, faţa palidă şi ochii adânciţi în orbite. Am bănuit că vrea să mă întrebe de moartea lui Massy, aşa că i-am spus că nu a suferit deloc şi că ofiţerii din oraş, care se ocupă cu săracii, au dus-o în sat şi au pus pe cineva să privegheze trapul ei neînsufleţit pe timpul nopţii. Am stat şi eu cu ea, măcar de dragul lui Clapham. Norman nu m-a ascultat deloc, ci s-a agitat până în momentul în care am pomenit de Clapham. Apoi s-a ridicat şi a spus: „Opreşte-te! Nu mai vorbi despre Massy. A murit şi s-a dus..., nu-mi pasă!" (Numai gândeşte-te, Harry, ce om păcătos şi rău!) „Dar Clapham! De dragul lui m-am târât până aici mai mult mort decât viu. Şi cu ultimele suflări, lasă-mă să-ţi spun cum

am greşit faţă de el. Băiatul tău, Harry, nu a fost nici mai bun, nici mai rău decât băiatul meu, pentru că Clapham a avut întotdeauna răul lângă el. Şi totuşi a fost bun. Eu eram răul pentru el - eu, tatăl lui!"

Apoi, doamna Davis a început să scrie detaliile pe care i le-a povestit Norman - că 1-a forţat pe bietul Clapham, când acesta era copil, să meragă cu el la furat găini din coteţuri şi haine de pe sârme. Apoi a mărturisit toată povestea tâlhăriei - fiecare

detaliu, fiecare cuvânt, cu care cititorii noştri sunt familiari. în concluzie, a afimat: „Şi l-am lăsat să fie acuzat - propriul meu fiu, şi încă ce fiu... Şi am lăsat să fie dus în puşcărie pentru că eu nu am putut să stau închis şi să nu mai respir aerul proaspăt. Dar, am încercat să îndrept acest lucru... şi în cele din urmă, am făcut-o. Am mers 65 km până ce am crezut că fiecare pas va fi ultimul. Acum chemaţi-1 pe judecătorul Avery ca să-i relatez cele întâmplate, să jur şi am terminat."
Imediat a fost chemat magistratul, Norman a depus declaraţia cu jurământ.
După aceea, el s-a stins înainte să apară zorile, fără să dea vreun semn că se căieşte înaintea lui Dumnezeu. Nefericitul!"
Scrisoarea doamnei Davis s-a încheiat astfel: „Dragul meu fiu, gândeşte-te doar cum noi, cei mai buni şi adevăraţi prieteni ai lui, l-am judecat greşit pe acest biet băiat, întotdeauna am ţinut la el. Intr-un fel era legat de inima mea, alături de Lucy, şi întotdeauna îl aminteam în rugăciunile mele zilnice. Annie este cea mai fericită fată pe care ai văzut-o. A ţipat de bucurie. Dar, Harry, trebuie să facem ceva mai mult decât să simţim alături de el, să ne rugăm sau să ţipăm. Toţi spun că trebuie să se facă ceva în ce-1 priveşte pe Clapham, dar nimeni nu face nimic. Dacă toţi trebuie să facă ceva, atunci nimeni nu face nimic. Acum, fiule, pentru că ai o săptămână liberă înainte să mergi la noul serviciu, poate că ar fi bine să vii acasă şi să vezi dacă poţi scrie o petiţie la
guvern pentru graţierea lui Clapham. Ştiu că va fi o cheltuială şi nici unul dintre noi nu avem bani. Dar uneori *nu* trebuie să cântărim cât costă. Annie şi cu mine am pus nişte bani deoparte să-i donăm pentru îngroparea lui Norman. Banii ăştia îţi stau la dispoziţie. Şi tu, fiule, poţi purta vechea pălărie până vei câştiga suficienţi bani ca să-ţi cumperi alta. Aşa că, putem să rezolvăm singuri problema, fără să împrumutăm sau să cerşim. Dar las decizia asta în seama ta." Harry se hotărî fără nici o ezitare. Şi următoarea zi îl găsi deja la uşa închisorii din L.

capitolul 15

BEVEDfBfft

„Seara vine plânsul, Dar dimineaţă veselia.'
DUPĂ ce Harry a plecat din închisoare şi după ce şi-a venit în fire, 1-a întrebat pe temnicer:
- Cât timp s-a purtat Clapham Dunn în felul ăsta?
- Cum adică?
- Adică să joace cărţi, să bea şi să se bată?
- Nu ştiu. Ei cad în capcana asta imediat ce se iveşte ocazia. Nu l-am observat pe băiat în mod special, dar toţi sunt la fel. Te asigur că nu se merită să ai vreo legătură cu ei, în special pentru că tinerii ăştia nu şi-au format un caracter, în special.
Temnicerul îşi însoţi sfatul cu o clipire din ochi, care nu îl făcu mai plăcut în faţa lui Harry.
- Nu mă tem, spuse el, că o să-mi afecteze caracterul. -O, îndrăznesc să spun că nu. Tinerii nu se tem
niciodată de nimic. Vezi tu, dacă pui laolaltă haine murdare şi curate, cele murdare nu vor deveni deloc mai curate, dar cele curate vor prinde un miros închis. Pe mine nu mă poţi învăţa nimic despre tipul ăsta de vite. După ce ei ajung sub cheia şi lacătul

meu, s-a terminat cu ei.
Cel mai probabil, se gândi Harry, *ăsta e unul din motivele pentru care ei trebuie scoşi de sub cheia şi lacătul tău cât mai curând posibil.*
- Aş vrea totuşi să-1 văd pe Clapham Dunn, spuse el.

- Ei bine, poţi să-ţi iei gândul! Nu se mai poate în după-amiaza asta. Sunt prea ocupat în zilele de sâmbătă. Trebuie să plec.
- Atunci o să revin mâine dimineaţă, devreme.
-Nu te deranja să vii chiar aşa devreme, spuse temnicerul nepoliticos. Duminica este zi de odihnă şi nu deschid porţile odată cu zorile.
Ăsta este omul, se gândi Harry când părăsi închisoarea, *ales să aibă grijă de cei închişi şi de cei bolnavi, care suferă de cea mai gravă boală - boala sufletului?*
în mare, amânarea vizitei nu a fost o mare problemă, exceptând faptul că 1-a lăsat pe bietul Clapham distrus şi disperat, crezând că ultima rază de speranţă s-a stins pentru el. Harry a plecat să-1 caute pe un aşa-numit domn Norton, un tâmplar foarte renumit în L., o rudă îndepărtată a mamei sale. Domnul Norton 1-a primit cu bunăvoinţă şi a insistat ca acesta să rămână acasă la el. Seara ei au avut o conversaţie prelungită care a avut o mare influenţă asupra destinului lui Harry. Domnul Norton susţinea în totalitate speranţele tânărului Harry şi 1-a încurajat.
- Un astfel de băiat cum mi-1 descrii tu pe Clapham, spuse el, care s-a împotrivit de copil influenţelor rele, nu poate fi distrus de câteva luni de puşcărie, chiar dacă a făcut unele greşeli. Cred că acela este un loc sinistru.
- Nu aţi fost niciodată acolo, domnule? întrebă Harry cu oarecare surprindere.
-Nu, niciodată. Rămase tăcut pentru un moment şi apoi adăugă: Spre ruşinea mea o spun, n-am fost niciodată.
La ora 8, în dimineaţa următoare, Harry nu-şi mai putea stăpâni nerăbdarea. Merse din nou la puşcărie. După ce aşteptă mult timp, veni şi temnicerul căscând şi bombănind.
-Mi-e suficient necazul, spuse el, să am grijă de pungaşii ăştia. Nu mai trebuie să-i aştept şi pe camarazii lor.
Harry, fără să bage în seamă umorul lui de proastă calitate, îl întrebă dacă poate vorbi doar cu Clapham.

- Cred că da, răspunse el. Ai face o treabă bună dacă ai reuşi să scoţi vreun cuvânt de la el... Unul din prieteni mi-a spus că nu a vorbit şi nici nu a mâncat nimic de când ai fost aici. Cei care beau şi se bat au toanele lor de îmbufnare.
Din nou Harry întrebă dacă poate să-1 vadă în particular pe Clapham, iar temnicerul încuviinţă. Existau suficiente camere libere care se puteau încuia. Temnicerul nu putea să se bazeze doar pe Harry şi să-1 lase cu fostul lui prieten fără să încuie camera. In acest moment, domnul Norton, care îl urma pe Harry, intră.
- Chiar te înşeli în privinţa acestui tânăr, Patten, spuse el. Este o cunoştinţă de-a mea. Dă-i o cameră bună în care saşi întâlnească prietenul, iar în timpul ăsta, lasă-mă înăuntru să văd prizonierii.
Comportamentul temnicerului se schimbă într-o clipă. El se duse repede după Clapham şi, scuturându-1, îi spuse:
- Hai, descoperă-ţi faţa.
- Lasă-mă în pace, răspunse Clapham, trăgându-şi din nou pătura pe ochi.
- Eşti alb ca hârtia! spuse temnicerul. Acesta era adevărul. Faţa era palidă, buzele vinete, iar sângele era amestecat cu lacrimile care curgeau pe faţa lui, pe gât şi pe mâini. Eşti ca o sperietoare de ciori, continuă temnicerul. Dar vino! Te aşteaptă.

-Cine? Cine mă aşteaptă? strigă bietul băiat, dezvelindu-se şi sărind din pat.
- Tânărul care a fost aici ieri după-amiază.
- A venit? Vrea să stea de vorbă cu mine? exclamă Clapham sărind în picioare şi fugind lângă uşă. Când aceasta se deschise, el nu spuse nimic, dar se uită fix în ochii lui Harry, cu sufletul la gură.
Harry îl prinse de mână, iar domnul Norton spuse cu voce tare:
- Este ceva bun în băiatul de pe muntele Rhigi!

Au trecut două ore înainte ca Harry şi Clapham să se despartă din nou. în acest timp, Clapham povesti tot ce a îndurat, a gândit şi a simţit din ziua când s-au despărţit, de la înmormântarea micuţei Lucy. Nu a încercat să ascundă greşeala lui din puşcărie. Harry a fost cel care a mai aplanat lucrurile. Când Harry a vorbit despre moartea părinţilor lui Clapham, o grea negură 1-a umbrit şi a rămas tăcut şi pierdut pentru câteva momente. Apoi, o strălucire instantanee i-a apărut pe faţă şi a spus:
-Dar, Harry, în venele mele curge sânge de om cinstit. Poate, poate că sărmanul meu tată ar fi devenit o cu totul altă persoană dacă era iubit aşa cum am fost eu şi dacă ar fi avut un prieten cum este Harry Davis. Apoi Clapham relată cum a descoperit cine fusese bunicul său. Vezi, Harry, concluziona el, am un nume cinstit cu care pot începe din nou viaţa - *Hale.* Este un nume frumos, nu?
-Hale! exclamă Harry, iar faţa lui se lumină exprimând ceva ce Clapham nu înţelese pe deplin. Hale este cel mai frumos nume din toată lumea! Harry se referea la Mary Hale - acesta era, pe drept cuvânt, cel mai frumos nume pentru el.
Când băieţii se despărţiră, Clapham spuse:
- O, Harry, dacă tot ţinutul Rhigi mi-ar fi dat mie şi aş fi lăsat să pescuiesc şi să vânez cu tine pentru tot restul vieţii, nu aş fi aşa de bucuros cum sunt acum.
- Eu am fost mult mai fericit, Clapham, răspunse Harry, când am primit scrisoarea mamei mele în care îmi relata mărturisirea făcută de tatăl tău despre tâlhărie, întotdeauna am simţit că nu ai fost implicat în asta. Dar este o bucurie dincolo de cuvinte să ştiu că pot demonstra convingerea mea prin faptele tale.
In acest moment, paharele ambilor băieţi erau pline de dădeau peste ele de o fericire bine meritată.
înainte ca Harry să părăsească L., s-a înţeles cu domnul Norton că ar trebui să i se scrie domnului Deleau şi

să i se ceară să depună mărturie despre comportamentul bun pe care Clapham 1-a avut în închisoare, în vremea în care şi Deleau a fost închis. Domnul Norton a obţinut o mărturie în favoarea lui Clapham după ce i-a interogat la sânge pe Hunt, Slocum şi Plum. Cu toate aceste dovezi în favoarea lui Clapham şi cu documentul făcut în urma confesiunii pe patul de moarte a lui Norman Dunn, domnul Norton nu s-a îndoit deloc de faptul că va obţine o graţiere imediată din partea guvernatorului. După zece zile, i-a scris lui Harry:
„Dragul meu prieten,
Treaba este rezolvată. Guvernatorul a oferit cu bucurie graţierea, iar Clapham *Hale* este noul meu ucenic şi membru al familiei mele. Puţini l-ar recunoaşte pe băiatul de pe muntele Rhigi (tu sigur l-ai recunoaşte), îmbrăcat în costumul lui de duminică sau chiar în hainele de muncă. Vorba aia: „Demonstrează ce sânge are!" - sângele

bunicului său, Felix Hale, care a fost un om de o înaltă moralitate. Trebuie să recunoaştem că acest sânge a fost oarecum corupt în venele lui Norman Dunn. Este înspăimântător să ne întrebăm cât păcat înfăptuiesc cei care îşi neglijează datoria faţă de orfani şi de copiii neglijaţi.
Dragul meu verişor (mă simt mândru sa te numesc astfel), Harry Davis, vizita făcută de tine mi-a produs mult bine. Am locuit zece ani la o aruncătură de băţ de această puşcărie şi nu am intrat niciodată înăuntru. Mă numesc creştin. Sunt profesor. Zilnic mă rog cu familia pentru cei care sunt plini de amărăciune şi legaţi de nedreptate. Şi totuşi niciodată, până ce ai venit tu aici, nu am ridicat un deget să dezleg aceste legături. Mă rog ca misionarii, care predică vestea bună a mântuirii, să fie trimişi la toată umanitatea. Eu sunt înscris în societăţi caritabile - şi aşa şi trebuie, pentru că Dumnezeu m-a binecuvântat - şi totuşi nu mi-am făcut *datoria faţă de aproapele meu.* Dacă eu sau vecinii mei creştini ne-am fi făcut datoria, în acea puşcărie nu ar mai exista imaginea murdăriei, trândăviei şi nedreptăţii ca să mărturisească împotriva noastră. Am luat măsuri ca acel temnicer josnic să fie scos din funcţie. Se vorbeşte de un lichid care dezinfectează; ar trebui să existe ceva care dezinfectează caracterul omului care are grijă de puşcăriaşi -de fiinţele acestea bolnave din punct de vedere moral.
Clapham vă trimite salutări de dragoste, ţie şi alor tăi. Deja a început să meargă seara la şcoala şi este aşa de interesat, încât sunt convins că va putea în scurt timp să vă scrie el însuşi.
Cât de mult mi-aş dori ca, în loc să alegi o viaţa incertă de vânzător la oraş, să decizi să înveţi cu mine frumoasa mea meserie, care va supravieţui atâta timp cât oamenii trăiesc în case. Dar, oriunde ai fi, Dumnezeu să te binecuvânteze, aşa cum îi binecuvântează mereu pe slujitorii Lui credincioşi.
Cu sinceritate, prietenul tău îndatorat,
Benjamin Norton."

capitolul 16

0 DfCIZIf

„îngerul meu bun ţinea balanţa.
Pe o parte era Ambiţia şi Bogăţia,
Pe cealaltă parte era Moderaţia şi Mulţumirea.
Ambiţia şi Bogăţia s-au dovedit a fi cele uşoare."

F

RAGMENTE din scrisorile lui Harry Davis:
„Dragă mamă,
Au trecut deja trei luni de când lucrez la domnul Bent. Şi, în afară de problema cu sărmanul meu tată, viaţa mi-a fost ca o călătorie uşoară şi lină. Aţi făcut faţă aşa de bine situaţiei! Clapham Hale este un motiv de mulţumire pentru domnul Norton, pentru tine şi pentru Armie - aşa cum reiese din ultima ta scrisoare. Nu-i aşa că v-a surprins cu înfăţişarea lui mai chipeşă şi mai bărbătească? Nu pare el acum unul din noi?
In fiecare zi am motive să-mi arăt recunoştinţa faţă de domnul Nevis pentru slujba

mea de la magazinul domnului Bent. Dânsul este un model în ce priveşte afacerile. Cere de la angajaţii săi mult profesionalism. Ei trebuie să se ridice la înălţimea aşteptărilor sale şi sunt supervizaţi foarte strict. Toţi semnează un contract că nu merg la teatru sau în alte locuri publice de distracţie, decât la sfârşit de săptămână, când, spune domnul Bent, părinţii sau tutorii lor sunt responsabili pentru ei. Fiecare primeşte un salariu pe măsura capacităţii sale de lucru. Domnul Bent este foarte exact în ce priveşte îndatorirea sa faţă de ei, precum şi în ce priveşte cerinţele pe

care le impune. Are grijă de ei ca un părinte. Dacă un băiat nu se simte bine, atunci îi dă câteva zile libere. Dacă observă vreo greşeală, mustră în particular şi cu blândeţe, ca şi cum ar avea de-a face cu propriii lui copii. El însuşi se asigură că tinerii au gazde bune; nu permite să se lucreze peste program, decât dacă este absolut inevitabil. El plăteşte toate salariile la începutul fiecărei luni şi îi înscrie el însuşi pe vânzătorii care nu se pot înscrie singuri la Biblioteca Mercantilă. Oferă un cuvânt de încurajare când este cazul şi cred că nu învinovăţeşte niciodată fără motiv. Nu permite să se exagereze în privinţă bunurilor de vânzare sau să fie prezentate incorect. Trebuie să fim convingători cu clienţii, politicoşi şi devotaţi, dar niciodată insistenţi. în magazin, bunurile nu au mai multe preţuri. Pe scurt, mamă dragă, nu scapă nici o ocazie să ne formeze caracterul, să zidească comportamente nobile şi astfel să ne pregătească pentru o carieră onorabilă. îşi face bine datoria faţă de aproapele său.

Serile mele sunt aşa de plăcute, mamă! Domnul Lyman a fost bolnav la pat în ultima lună şi eu am avut plăcerea să-i răsplătesc toată bunătatea prin faptul că am terminat benevol planurile pe care el le-a început. întotdeauna îmi place să am ceva de desenat pentru că atunci Mary Hale îmi citeşte. Nici nu-ţi imaginezi cât de curioasă este să-1 întâlnească pe Clapham, de când a descoperit că este un fel de rudă cu ea. De fapt, sunt rude apropiate pentru că domnul Felix Hale era fratele bunicului ei. Aşa că sunt verişori secundari. „Sângele apă nu se face", spun mătuşile bune, „iar Clapham o să ne fie tot de atât de apropiat ca şi ceilalţi nepoţi."

Micuţa fetiţă oarbă a fost din cale afară de bolnavă, iar Mary Hale a avut grijă de ea. Aş fi vrut, mamă, să vezi ce bine a îngrijit-o şi să observi cum se comporta când micuţa îşi revenea puţin. Atunci Mary devenea energică, îi cânta balade lungi la miez de noapte şi îi spunea poveste după poveste. Cred, dragă mamă, că şi tu ai iubi-o la fel pe Mary - nu, nu

atât cât o iubesc eu pentru că nimeni nu poate să o iubească mai mult ca mine!

Iată! Un secret care m-a mistuit de câteva luni şi pe care nu-1 puteam divulga, nici măcar mamei mele! Să nu râzi de mine! Nici nu mă certa. Ştiu bine că nu am nici 18 ani împliniţi, iar ea nici 17! Şi nici nu ştiu dacă Mary are aceleaşi sentimente pentru mine. Câteodată bănuiesc şi sper că da. Dar, mamă dragă, de un lucru sunt sigur: nu am să o merit niciodată."

După alte trei luni, Harry scria:

„Dragă mamă,

Această scrisoare te va surprinde şi, în acelaşi timp, te va îngrijora. Domnul Bent a dat faliment. După 15 ani de muncă neobosită şi roditoare, după o administrare foarte inteligentă a afacerii sale, după ce a adunat o avere pe baza căreia intenţionează să iasă la pensie de la anul, el a falimentat. Aceasta nu din cauza vreunei greşeli sau a unei judecăţi greşite, ci pentru că avea responsabilităţi împovărătoare, pe care nu le putea evita pentru că făceau parte din mersul firesc al afacerii. Ne-a anunţat ieri, cu calm, dar foarte emoţionat. Noi toţi am simţit că cerul cade peste noi. Unii băieţi chiar

au plâns. Până şi cei mai curajoşi dintre noi îşi ştergeau lacrimile. Nu s-au pierdut numai bani, mamă, ci s-a stins o afacere aşa de bine administrată!
Ni s-au plătit toate salariile. Domnul Bent, cu o încurajare, care nu a făcut să-mi pară despărţirea mai uşoară, mi-a spus că mi-a aranjat un loc de muncă la un prieten de-a lui şi îmi dă un avans de 100 dolari peste salariul meu actual. O să rămâi şi tu uimită, cum s-a întâmplat şi cu domnul Bent, când i-am spus că mă voi gândi la această ofertă până ziua următoare.
Am renunţat la meseria de vânzător, la viaţa orăşenească şi mercantilă pentru totdeauna. Mă întrebi de ce?

O să-ţi spun, dragă mamă. De la început, nu mi-a plăcut deloc viaţa de oraş. Cât timp am stat aici, nu puteam fi aşa de imatur încât să te necăjesc cu nemulţumirile mele şi astfel nu ţi-am spus nimic. Dar, de fapt, nu eram nemulţumit de situaţia mea prezentă, ci mă neliniştea gândul la viitor, şi anume la faptul că destinul meu va fi îngrădit într-un oraş. Nici un alt oraş nu are mai multă valoare socială decât cel în care Tatăl nostru bun m-a călăuzit. Să nu mai menţionez că pe cărarea mea am întâlnit un trandafir mereu îmbobocit, proaspăt şi înmiresmat. Zgomotul şi tumultul neîncetat din oraş nici nu se compară cu muzica dulce, fără sunete a zorilor din umbra muntelui Rhigi. Zidurile de cărămidă şi mortar nu se compară cu orizontul nelimitat de frumuseţe. Nu pot compara străzile înguste cu câmpurile noastre cultivate, lacurile noastre minunate din Salisbury, dealurile şi pârâul; mirosurile închise cu aerul curat şi înmiresmat; micile parcuri înghesuite cu câmpurile întinse! Toate binecuvântările de la ţară sunt bogăţii ce aparţin tuturor, nu doar celor cu averi mari; ele sunt proprietatea celui sărac. *Motivul numărul 1,* mamă!
M-am dezgustat de viaţa afacerilor din cauza primei mele experienţe din New York - poate de la doza pe care am primit-o la magazinul lui Holson. Cred că nimeni nu neagă faptul că, din punct de vedere fizic, bărbaţii sunt superiori femeilor. Prin urmare, ei ar trebui să aibă slujbe care să dezvolte şi să pună în mişcare trupurile lor muritoare şi să lase vândutul mătăsurilor şi a dantelelor pe seama femeilor şi fetelor, care sunt într-adevăr mult mai competente în acest domeniu decât noi. Şi ce poate fi mai demoralizator, mamă, decât viaţa într-un magazin ca al domnului Holson? Sper că sunt puţini angajaţi care să-i considere pungaşi pe patronii lor, însă părerea mea este că există prea mulţi patroni pervertiţi de munca lor continuă, de dorinţă aprinsă, de competiţie egoistă, de fraude şi minciuni. *Motivul numărul 2.*
Totuşi, viaţa mercantilă oferă posibilitatea de a-ţi pune în valoare inteligenţa ridicată, cunoştinţele vaste şi munca

asiduă. Da, dar ea este expusă neprevăzutului, inevitabilului şi întorsăturilor dureroase. Poate că opiniile mele sunt afectate de şocul ghinionului care 1-a lovit pe bunul meu prieten, domnul Bent. Nesiguranţa comerţului - cea mai nesigură din toate afacerile nesigure - reprezintă *Motivul meu numărul 3.*
Poate că aş putea obţine o mare avere în New York, dar nu sunt aşa de ambiţios. Nu cred că am acel entuziasm ca să mă avânt, ca alţi prieteni. Niciodată nu am visat să ajung preşedinte al Statelor Unite, guvernator, judecător sau chiar membru al Congresului - care pentru cei mai mulţi reprezintă un premiu al realizărilor lor. Niciodată nu am visat să mă ridic deasupra condiţiei în care m-am născut. Aceasta s-ar putea să fie din vina ta, dragă mamă; ai fost aşa de mulţumită cu viaţa ta şi ai trăit frumos. Nu vreau să arăt nici urmă de lipsă de respect pentru bietul meu tată, dar am primit câteva învăţături timpurii despre riscurile care apar când fugi după o avere

imaginară.
Iţi urmez exemplul, dragă mamă. Sunt mulţumit cu starea în care m-am născut. Scopul şi speranţa mea este ca, prin muncă echilibrată, să ofer vieţii mele competenţa, demnitatea şi fericirea de care este pasibilă.
De câteva săptămâni, Mary Hale şi cu mine ne-am făcut planuri. Ea a spus că familia ei s-ar muta într-o vecinătate plăcută, la ţară. *Motivul numărul 4 şi ultimul. "*
„Dragă mamă, Am primit un scris-o luni domnului propunerea mea de a lângă asta, un post de cine ştie ce, dar îmi mijloc de a-ţi face ţie domnului Norton, era nouălea cer!"
răspuns la o scrisoare pe care i-am
Norton. El acceptă, cu dragă inimă,
deveni ucenicul lui; şi îmi oferă, pe
contabil care, din perspectiva lui, nu e
va pune la dispoziţie un ajutor şi un
viaţa mai uşoară. Alături de scrisoarea
şi scrisoarea lui Clapham. El e în al

„Dragă mamă,
Să nu mă învinovăţeşti. Nu m-am putut abţine. Am mers la Greenwood - cu bătrâna Blând, cu Nannie şi cu Mary. Şi aşa s-a întâmplat că eu cu Mary ne-am îndepărtat şi am ajuns la lacul Sylan, iar cuvintele au ţâşnit din inima şi de pe buzele mele. I-am spus că o iubesc şi mi-a mărturisit că şi ea mă iubeşte şi nu-i este ruşine de asta.
Să nu crezi că e o joacă de copii sau o romanţă tinerească. Ştii că nu sunt un amator de romane şi nici Mary Hale nu este. Ne iubim pentru că nu putem suprima acest sentiment. Iar când inimile noastre s-au topit, ele s-au amestecat în una singură, ca de metal. întotdeauna vom fi fericiţi pentru că avem o singură viaţă de acum înainte -acelaşi scop, aceeaşi speranţă, aceleaşi amintiri. Mary nu poate fi mai bună decât este deja, iar eu o să devin tot mai bun pentru că port această dragoste mereu cu mine - ea suprimă orice înclinaţie rea şi mă face să urăsc orice gând necurat. Mamă, dă-ne binecuvântarea ta şi vom fi fericiţi cu desăvârşire."
Binecuvântarea le-a fost trimisă printr-o scrisoare, iar ei au fost fericiţi.

Conauzif
„Nici prieten, nici rege
nu vor fi îndreptăţiţi să spună
Că, într-o bună zi, Dumnezeu i-a scurtat
Pe bună dreptate viaţa fericită a lui Harry.'
I ■ U trecut şase ani de când Harry Davis a plecat în L.
I I să înveţe meseria de tâmplar de la domnul Norton. Relaţia dintre ei s-a dovedit a fi caracterizată de dreptate şi libertate, pe de-o parte, de muncă şi fidelitate, pe de alta. Prietenia dintre Harry şi Clapham s-a întărit prin nori şi furtuni şi a prosperat în vreme însorită. Au trecut şase ani de prosperitate interioară şi exterioară pentru Harry, iar acum, la vârsta de 24 de ani, matur în experienţă şi virtute, trebuie să-1 prezentăm într-o nouă situaţie.
Imaginaţi-vă, dragi cititori, un sat numit „Bayside" (se vorbea că vor să-i schimbe numele în Maryshome), situat într-un mic golf a Lacului Erie. Satul este situat pe o pantă lină, înclinându-se în golf şi înconjurat de pădure. Aceasta este întretăiată pe alocuri de câmpii bogate de grâu, unde poţi vedea spicele cum se înclină în valuri, în jurul butucilor recent retezaţi, când adie briza proaspătă. La un capăt al satului este o

bisericuţă cu o construcţie de o rară frumuseţe. Lângă ea se află un cimitir, unde a fost lăsat să crească un pâlc de copaci din pădurea care era aici. Creşterea lor maiestuoasă i-a dat cimitirului o solemnitate potrivită şi minunată. La celălalt capăt al satului este o casă ce serveşte drept şcoală, care are toate îmbunătăţirile moderne de

ventilaţie şi încălzire. Ea este înconjurată de un teren de joacă, numit cu modestie astfel. De fapt, terenul are 10 acri, alei de plimbare, copaci impresionanţi şi plante bine îngrijite, ceea ce îl face să primească mai degrabă numele de „parc". Denumirea de parc i se potriveşte mai bine acestui teren, decât bucăţilor de pământ, pe nedrept numite astfel. în centrul satului este o tâmplărie mare, confortabilă, iar la intrare sunt scrise două numele binecunoscute: „Davis & Hale". Judecând după traficul înspre şi dinspre atelier şi după multele mâini ocupate, care se văd prin geamurile deschise, afacerea pare cu siguranţă înfloritoare şi reprezintă o sursă de aprovizionare pentru oraşele care se dezvoltă împrejur. Puţin retrase de uliţa aglomerată a satului şi separate de o grădină mare, se găsesc două căsuţe îngrijite. Sunt aşa de mici încât, cu siguranţă, proprietarii lor se consolează cu speranţa că le vor mări, pentru că au lăsat în jurul lor teren ce promite o înfrumuseţare viitoare. Dar chiar şi acestor începuturi smerite nu le lipseşte şarmul proporţiei şi utilităţii. Cele două căsuţe, biserica şi şcoala reflectă faptul că Bayside găzduieşte un proiectant care are şi experienţă şi gust pentru arhitectură. Cimitirul şi locul de joacă indică faptul că au fost proiectate de o minte ageră şi cultivată. Ce lume încântătoare ar reprezenta satele în curs de dezvoltare din Vestul bogat, dacă un simţ inteligent al frumosului ar face „îmbunătăţiri" în armonie cu farmecul naturii!

Este o seară frumoasă de iunie, iar în satul Bayside este o forfotă plină de voioşie. Taţi şi mame tinere, băieţandri şi domnişoare, şi câţiva oameni în vârstă (sunt puţini bătrâni în această nouă localitate), toţi îmbrăcaţi în haine de sărbătoare, îşi fac drum către una din căsuţele gemene. S-au adunat toţi acolo. Haideţi să aruncăm o privire înăuntru. Căsuţa - o bucătărie, un dormitor şi un salonaş — chiar dacă e mobilată modest, pare îngrijită. E împodobită cu ghirlande făcute din flori sălbatice, coroniţe în jurul geamurilor, în jurul uşilor şi a oglinzii. Sub oglindă stă cinstita Biblie, un

patrimoniu din care a fost hrănită familia din Salisbury. Cea mai frumoasă coroniţă este făcută din muşchi şi flori nemuritoare albe; ea înrămează un cadou de nuntă de la domnul Lyman - un tablou drăgălaş al micuţei Lucy.

Un trandafir roşu înflorit şi un caprifoi, ambele aduse „din est", sunt aşezate la fereastră şi împrăştie un parfum dulce, amintind de căminul din Salisbury.

într-o parte a salonaşului şi faţă în faţă cu portretul micuţei Lucy stă o femeie în vârstă, a cărei faţă ne istoriseşte povestea încercărilor purtate cu răbdare şi seninătate, a unei conştiinţe liniştite, a dorinţelor împlinite şi a unei inimi pline de recunoştinţă către Dumnezeu.

Lângă ea stă fiul ei, binecuvântarea încununată a vieţii ei - un model de devotament filial, de dragoste frăţească şi de fericire conjugală. în cealaltă parte a tânărului, sprijinită de braţul lui, stă o tânără minunată care poartă pe părul ei castaniu, strălucitor, o bonetă pe jumătate de doamnă, pe jumătate de fată. Este clar că un articol de mobilă, care poate fi văzut prin uşa deschisă către dormitor, îi aparţine ei: şi anume un pătuţ legănat de o fetiţă. Faţa micuţei este luminată de fericire, în ciuda panglicii verzi de pe ochii ei, panglică pe care „oarba Nannie" o poartă întotdeauna.

In uşă stă un bărbat trecut oarecum de vârsta mijlocie, o întruchipare perfectă a

ilarităţii. Trebuie să fie francez. Privirea lui pare să spună: „Ţi-am spus eu..." Stă cu mâinile încrucişate, iar degetele se mişcă în tonul muzicii. Abia aşteaptă ca ceremonia să se termine pentru ca să-şi mişte buzele şi picioarele.
Este o ceremonie de nuntă. Amintiri minunate, amestecate cu bucurie, recunoştinţă şi speranţă au luminat obrajii mirelui cu o culoare aşa de strălucitoare şi i-au oferit ochilor săi expresivi şi negri o astfel de sclipire, încât tâmplarul din Bayside poate fi confundat cu un erou dintr-o romanţă. Şi totuşi mireasa drăguţă, înfloritoare de lângă el,

îmbrăcată în muselină albă şi împodobită cu trandafiri albi, nu este o eroină -
„Nu este nici prea strălucitoare, nici nu prea cochetă Pentru viaţa omenească zilnică" - Ea se încadrează bine în lumea reală - potrivită pentru vacanţe, zile lucrătoare şi toate celelalte zile. înfăţişează cele mai scumpe împliniri din viaţă. îşi întinde mâna să primească inelul de căsătorie. Este făcut din păr, cu un colier de aur. împletit în părul inelului este scris numele ei - „Annie".
în timp ce mirele îi pune inelul pe deget, îşi aduce aminte de ziua întunecată din închisoarea din L., unde a făcut inelul. Apoi şopteşte o mulţumire din inimă pentru mulţimea de binecuvântări care i-au fost date „băiatului de pe muntele Rhigi".
Şi iată-ne ajunşi la sfârşitul povestirii noastre; dar adevărurile scrise în ea au fost relatate cu speranţa ca ele să dea naştere la noi începuturi.
„Căci, dacă este cineva în Cristos, este o făptură nouă; cele vechi s-au dus: iată că toate lucrurile s-au făcut noi."
2 Corinteni 5:17

CuPRins

~p Tipar:
Tipografia S.C. Little Lamb S.R.L.
str. Narciselor, nr. 5E, 720207 - Suceava Little] (J mobil: 0744 544 579 Lamb e-mail: contact@littlelamb.ro